

WERKEN VAN HET
HISTORISCH GENOOTSCHAP
NIEUWE SERIE No 31.

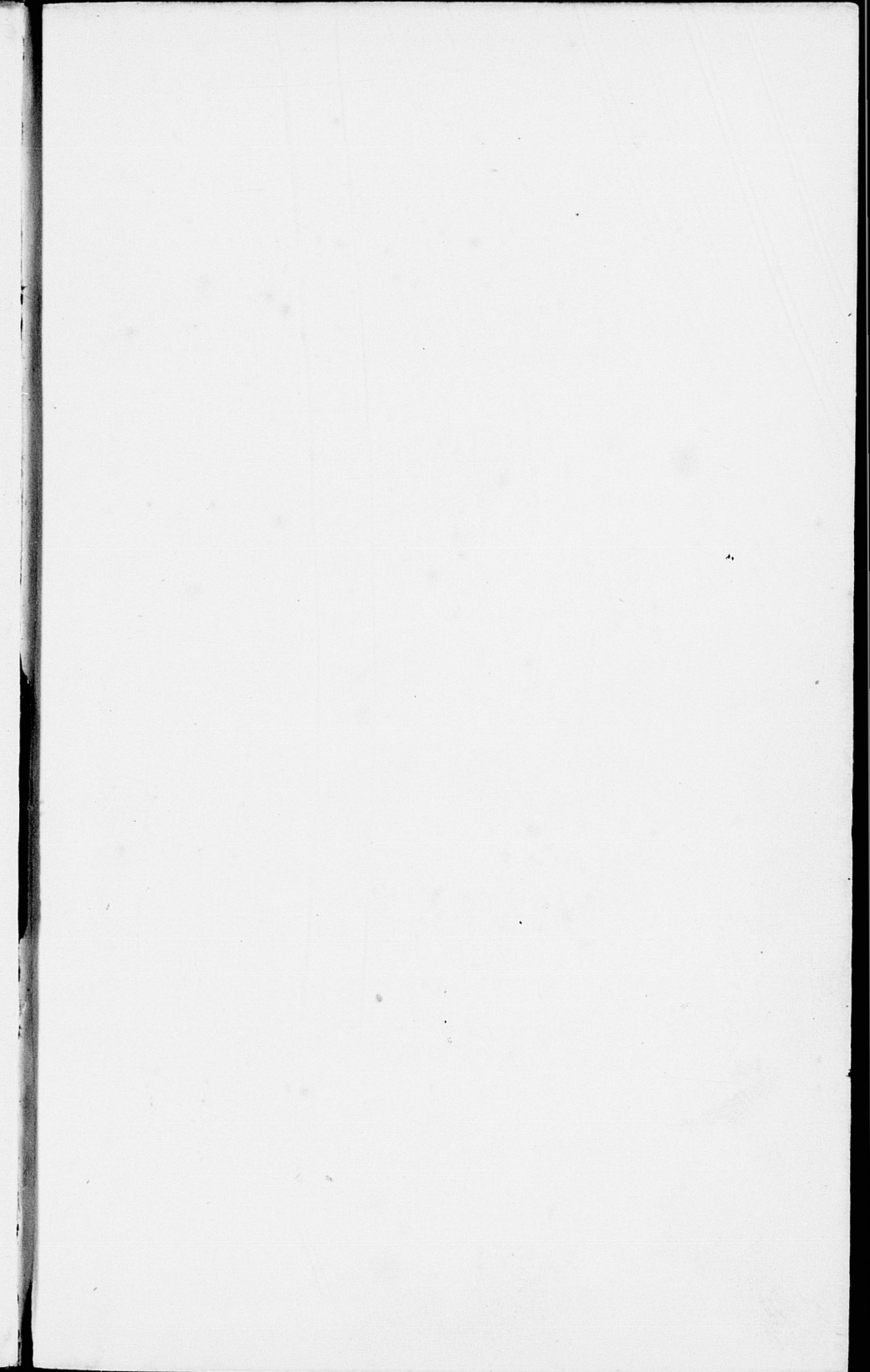
HG. V.

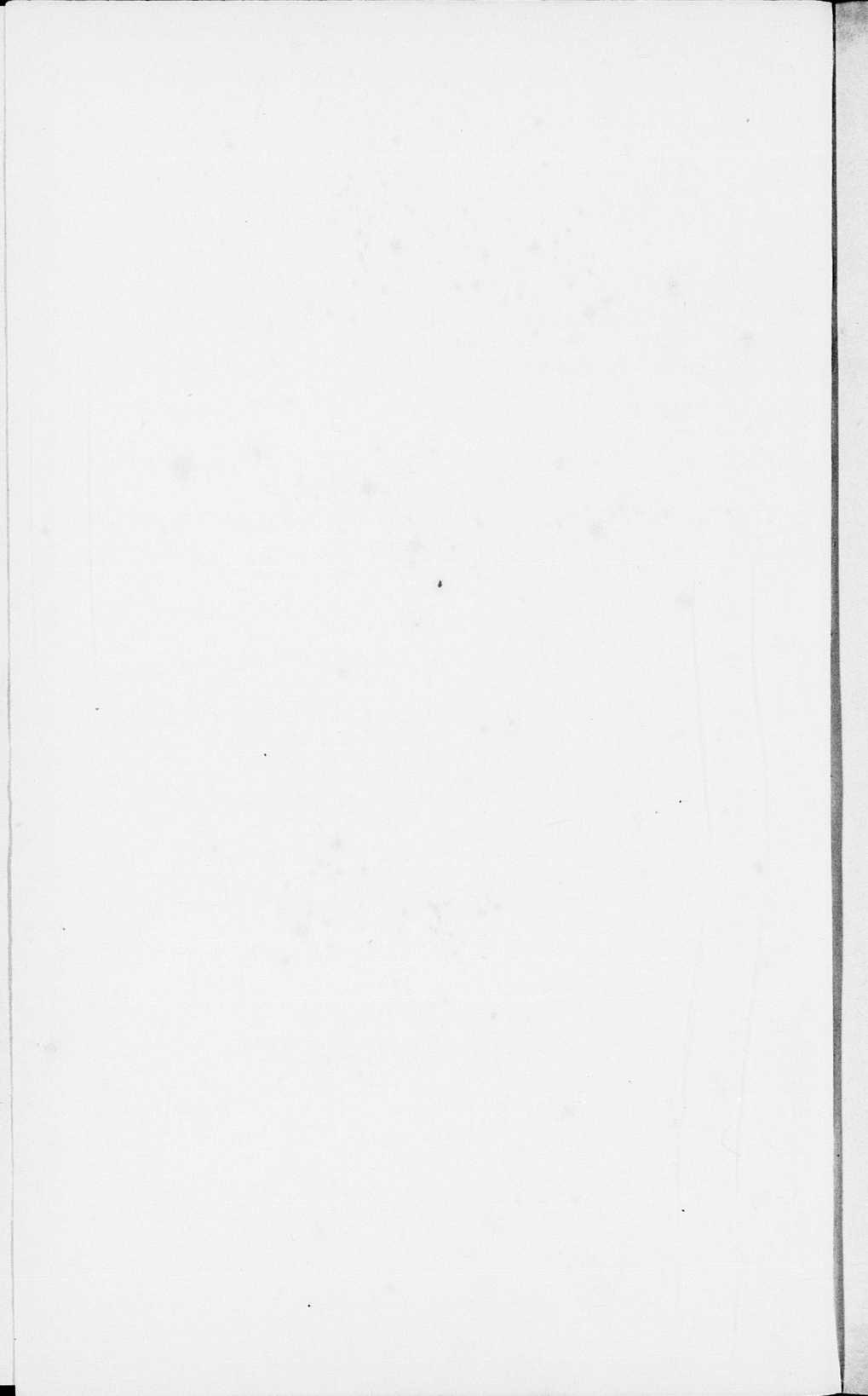
33
UBU

v. No. 33

Hist. Gen.

V.33

WERKEN

UITGEGEVEN DOOR HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP,

GEVESTIGD

TE UTRECHT.

NIEUWE REEKS.

N°. 31.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0059 6860

7.33

LIJST

VAN

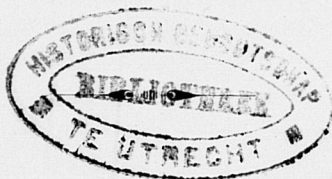
NOORD-NEDERLANDSCHE KRONIJKEN,

MET OPGAVE VAN BESTAANDE HANDSCHRIFTEN

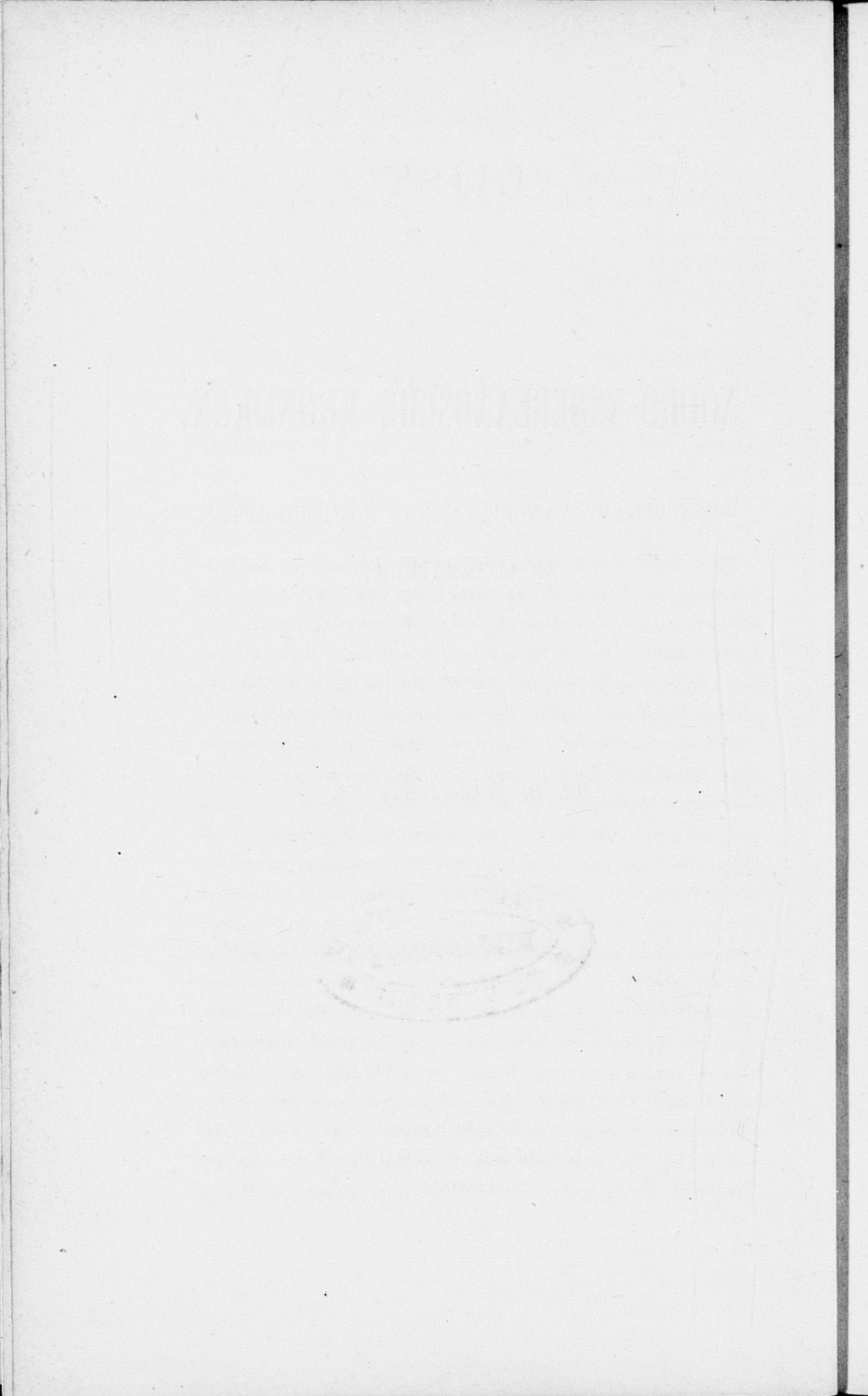
EN LITTERATUUR;

DOOR

Mr. S. MULLER Fz.

UTRECHT,
KEMINK & ZOON.
1880.

VOORBERICHT.

Nooit heb ik een arbeid met zooveel schroom in het licht gezonden: nooit was ik als thans overtuigd, dat hetgeen ik geleverd had, bepaald slecht was. Waarom ik het dan toch publiek maak? Omdat ik de overtuiging heb, dat ook deze zeer onvolmaakte proeve nut kan stichten in dezen tijd, nu zij, die een beter werk hadden kunnen leveren, zich stilhouden.

*Aanvankelijk beogde ik met dit boekje iets geheel anders. Naar aanleiding van den wenk, door Dr. Bolhuis van Zeeburgh in Fruin's Bijdragen (N. R. VIII. 376) gegeven, bracht ik voor een paar jaren bij het Bestuur van het Historisch Genootschap een plan ter sprake, om met vereende krachten en met medewerking van vele leden van het Genootschap, eene volledige lijst van alle Nederlandsche kronijken te geven, met opgaven omtrent haren inhoud en hare bewerkers, en met vermelding van de uitgaven van het werk, de schrijvers, die er over gehandeld hebben, en vooral met eene volledige lijst, beschrijving en onderlinge collatie van de bestaande handschriften, — een en ander als de m. i. meest geschikte voorbereiding van de door Dr. Bolhuis gewenschte uitgave eener verzameling *Scriptores rerum Nederlandicarum mediæ ævi*. Het was de bedoeling om door ruime verspreiding eener van het Historisch Genootschap uitgaande circulaire althans de hier te*

lande bestaande handschriften allen te leeren kennen, — daarna de verkregene opgaven te sorteeren, en de bewerking van elke groote kronijk aan een daarvoor aan te wijzen geleerde op te dragen. Deze had dan de in Nederland bestaande handschriften kunnen collationneeren en schriftelijk over de buitenlandsche de noodige inlichtingen kunnen inwinnen.

Al spoedig echter bleek eene geheele verandering van programma noodig. Het Bestuur van het Genootschap toonde zich dadelijk bereid mijne onderneming door verzending der circulaire te steunen, maar er is hier te lande zoo bitter weinig belangstelling in dergelijke zaken, dat de oogst van inkomende antwoorden zér gering was. Serieuse hulp gaven alleen de heeren Bolhuis van Zeeburgh, Campbell en du Rieu, die zelf een dergelijk plan als het mijne vroeger bij de Maatschappij van Letterkunde aanhangig gemaakt had, en mij het door hem reeds bijeengebrachte materiaal bereidwillig ten gebreuke afstond. Van verdeeling van den kleinen voorraad ter bewerking kon geen sprake zijn. Het Bestuur van het Historisch Genootschap zond mij de ingekomene antwoorden toe, met verzoek om te zien of daaruit iets samen te stellen was. Er bleef mij niets anders over dan deze schrale berichten aan te vullen door eigene nasporingen op breede schaal (vooral in Pertz's Archiv en de Bulletins van de geschiedkundige Commissie der Belgische Academie). Veel is zoodoende nog voor den dag gekomen, maar volledigheid was natuurlijk niet te bereiken.

Ik heb de magere en al te korte opgaven van titels, zoover ze te herkennen waren, onder hoofden gebracht, en over duistere punten schriftelijk inlichtingen gevraagd, in enkele gevallen zelf de handschriften ingezien. Maar wat mogelijk zou geweest zijn voor den bewerker van ééne kronijk, was dit natuurlijk niet voor iemand, die den geheelen Nederlandschen kronijkenschat moest overzien. Jarenlange onafgebrokene dorre studie, tallooze reizen zouden noodig geweest zijn om dit werk naar behooren te verrichten, en zelfs dan nog zou dit bezwaarlijk tot

een goed einde gebracht zijn, omdat de handschriften-verzamelingen onzer openbare boekerijen, wat ordening en beschrijving aangaat, nog maar al te veel te wenschen overlaten.

Desniettemin vertrouw ik, dat dit uiterst gebrekkige resultaat van maandenlangen, verdrietigen arbeid (te onaangener, omdat ik overtuigd was broddelwerk te moeten leveren!) eenig nut zal stichten, al ware het maar alleen omdat wellicht de overtuiging van de gebrekkigheid van dit boekje meer bevoegden zal aandrijven het te verbeteren. De belangstellende vindt hier al vast een grondslag, een overzicht van de bestaande bronnen onzer geschiedenis. Zij, die zich verdienstelijk willen maken door de zoo hoognoodige uitgave van niet of slecht gedrukte Nederlandsche kronijken, krijgen hier eene opgave van de stukken, die hunne hulp noodig hebben. En al zal elke specialiteit reeds bij den eersten oogopslag in de rubriek, die over zijn studievak handelt, zeker vele fouten vinden, — ik vertrouw, dat het b. v. den toekomstigen uitgever van Beka aangenaam zal zijn, hier tal van handschriften van zijne kronijk bijeen te vinden, ook al blijkt naderhand, dat eenige der genoemde codices iets anders bevatten dan zij schenen te behelzen, en dat andere manuscripten, die wèl ter zake dienen, gemist worden.

Dit tot rechtvaardiging der uitgave van een werkje, dat wellicht eerlang stof zal leveren tot tal van gegronde aanmerkingen. Als de meest waarschijnlijkste daaronder noem ik nu reeds de klacht, dat herhaaldelijk een handschrift meer dan éénmaal, soms op verschillende plaatsen vermeld is. De onvolledigheid der beschrijvingen in gedrukte catalogi, de overgrootte korthed, waarmede de titels of willekeurige gedeelten daarvan uit die catalogi in allertei verzamelwerken zijn overgenomen, maken bij een werk als dit, dat noodzakelijk grootendeels uit de tweede hand is samengesteld, dergelijke fouten bijna onvermijdelijk. Vooral bij bibliotheken, waarvan verschillende catalogi bestaan, is het herkennen van de handschriften moeielijk, omdat niet alleen de titels, maar ook de nummers der stukken meestal veranderd zijn: allicht wordt zoodoende hetzelfde werk twee-

maal opgenomen. Reeds verscheidene dergelijke fouten heb ik gaandeweg verbeterd; ik vrees echter, dat er nog hier en daar zullen zijn blijven schuilen. — Ik neem de gelegenheid waar, om tevens te verklaren, dat de plaatsen der schrijvers, die over de vermelde kronijken handelen (evenals eenige uitgaven van kronijken) meestal niet zijn nageslagen: ook hier weder geldt, dunkt mij, de opmerking, dat hetgene de plicht zou geweest zijn van den bewerker van ééne kronijk, onmogelijk was voor den compilerator van het geheel. In enkele gevallen (b. v. bij het leven van Bonifacius), waar eene zeer uitvoerige litteratuur in Potthasts Bibliothek vermeld stond, heb ik geene vrijheid gevonden, al deze titels uit zijn werk over te nemen, maar den lezer daarheen verwezen.

Levens van enkele Heiligen van minder belang, die tot Nederland in eenige betrekking gestaan hebben, en waarvan alleen eene uitgave in de *Acta Sanctorum* te vermelden was, heb ik meestal weggelaten; hetzelfde is het geval met de levens dier Heiligen, die uitsluitend op Limburg en Noord-Brabant betrekking hebben, omdat deze Provinciën in de Middeleeuwen geen deel uitmaakten van de Noord-Nederlandsche gewesten. Biographiën van graven uit de Bourgondische en Oostenrijksche huizen, en verhalen van hunne oorlogen, beschrijvingen van hun hof enz., heb ik, als meer bijzonder tot België betrekking hebbende, niet vermeld. De enkele uitgegevene necrologiën of doodboeken zijn mede niet opgenomen: deze werken schijnen mij toe meer eigenaardig tot het gebied van het archiefwezen te behooren, en bij de onbekendheid van den inhoud der meeste Nederlandsche archieven zou ik in geen geval iets meer dan een hoogst onbeduidend fragment van den bestaanden schat hebben kunnen leveren.

De in de bekende handschriften-collectie van wijlen Sir Thomas Philipps aanwezige codices heb ik volgens de oude gewoonte vermeld als aanwezig op het kasteel Middlehill; de bibliotheek is echter reeds voor eenige jaren, kort voor den dood van den verzamelaar, overgebracht naar het kasteel Cheltenham,

waar de tegenwoordige eigenaar woont. — Onder het afdrukken berichten de dagbladen, dat de merkwaardige collectie handschriften van wijlen den hoogleeraar Moll is aangekocht voor de Universiteits-Bibliotheek te Amsterdam: aldaar zal men derhalve de opgenoemde handschriften uit deze bibliotheek voortaan moeten zoeken.

Ten slotte een woord van dank aan den hoogleeraar De Geer, die zich bereidwillig aanbood tot het herzien van het geschrevene. De talrijke aantekeningen en verbeteringen, door hem aangebracht, bewezen niet alleen, hoe groote leemten mijn werk ontsierden, maar hebben ook zeer krachtig medegewerkt om haar aantal te verminderen.

UTRECHT, Februari 1880.

S. MULLER Fz.

I N H O U D.

	Blz.
Heiligenlevens.	1.
Kronijken van Holland en Zeeland	9.
Kronijken van Utrecht.	36.
Kronijken van Friesland en Groningen.	52.
Kronijken van Gelderland.	65.
Kronijken van Overijsel	70.
Kronijken van steden	72.
Kronijken van kloosters	76.
Kronijken van adellijke geslachten.	87.
Biographiën van beroemde personen	93.

HEILIGENLEVENS.

Alcuinus, Vita S. Willibrordi archiepiscopi Ultraie-
tensis. (Geschr. c. 800.)

Handschr.: *Utrecht.* Acad. bibl. Eccl. 26. fol. perk. — *Trier.*
Stadtbibl. No. 788. 4o. pap. 15e eeuw. — *Ald.* No. 1216.
15e eeuw. — *Alençon.* Bibl. munic. Cod. St. Ebrulfi.
No. V. 125. fol. 11e eeuw. — *Hamburg.* Stadtbibl. No.
321 q. 4o. pap. (volgens de ed. v. Mabillon, vergeleken
met het Utrechtsche Hs.) — *Ald.* Hist. eccl. No. IV d.
fol. pap. — *St. Omer.* Bibl. munic. No. 716. VIII. fol.
perk. 13e eeuw. — *Parijs.* Bibl. nation. MSS. de Fon-
tanieu. No. 1002. 10e eeuw. — *Ald.* Suppl. Lat. No.
1002. 9e eeuw. — *Stuttgart.* Bibl. reg. priv. Hist. G. No.
38. 4o. 8e eeuw. — *Admont.* Kloosterbibl. perk. 11e
eeuw. 16 p. — *München.* Cod. Benedictb. No. 105.
4o. perk. 10e eeuw. — *London.* Arund. MS. 91. Vitae
SS. f. 212—215. perk. einde 12e eeuw. — *Verdun.*
No. 109. 4o. perk. 12e eeuw.

Uitg.: Zie Potthast, *Bibl. hist.* p. 934.

Schr.: Zie Potthast. l. c.

2 **Theofridus abbas Epternacensis, Vita S. Willibrordi.**
(Geschr. c. 1100.) (Begin: „*Fuit in Britania insula enz.*”)

Handschr.: *Gotha.* Herz. Bibl. No. 70. fol. perk. (beweerd
autograaph van den auteur.) — *Admont.* Kloosterbibl. fol.
perk. (16 p.) 11e eeuw. — *Trier.* Stadtbibl. 1378. —
WERKEN N°. 31.

St. Gallen. Kloosterbibl. No. 565. 11e eeuw. — *Parijs.* Bibl. nation. No. 5278. 126. 14e eeuw. — *Ald.* No. 5294. 17. 12e eeuw. — *Ald.* No. 5308. 73. 12e eeuw. — *Londen.* Brit. Mus. Harl. 2803. 266. — *Ald.* No. 250. 10e eeuw. — *Engelberg.* Kloosterbibl. fol. 12e eeuw. — *Stuttgart.* fol. perk. 12e eeuw. — *Brussel.* Bibl. Bourg. No. 8059. fol. perk. 14e eeuw. — *Berlijn.* Kon. Bibl. No. 267. fol. perk. 13e eeuw.

Uitg.: 1o. In: *Surius, Vitae sanct.* 7 Dec. — 2o. In: *Mabillon, Acta sanct. ord. S. Bened.* III. 1. p. 629.
Schr.: *Zie Potthast.* p. 934.

Bovendien worden nog vermeld:

3 **Vita Willibrordi episcopi.**

HS. *Keulen.* Gymnasialbibl. No. 201. pap.

4 **S. Willibrordi Traiectensis episcopi memoriae historicae.**

HS. *Rome.* Bibl. Vallicell. C. 126.

5 **S. Willibrordi officium proprium.**

HS. *Rome.* Bibl. Vallicell. H. 48.

6 **De S. Willibrordo.**

HS. *Trier.* Stadtbibl. No. 771. 5. 8o. pap. 15e eeuw.

7 **Vita S. Willibrordi episcopi Traiectensis.**

HS. *Hamburg.* Stadtbibl. Hist. eccl. IV a. p. 81. fol. pap.

8 **Vita S. Willebrordi.**

HS. *Brussel.* Bibl. Bourg. 3391—99. fol. perk. 14e eeuw.

9 **Marcellinus (of Marchelmus), Vita S. Suiberti apostoli Frisonum.**

NB. Ondergeschoven; geschreven door Ger. v. Harderwijk, rector van het Gymnasium Laurentinum te Keulen in 1508.

Handschr.: *Utrecht.* Prov. arch. 89 p. midden 16e eeuw. (cf. Vermeulen, Van den levende ons heren. p. XXXVI.) — *Munster.* Paul. bibl. pap. begin 16e eeuw. — *Brussel.* Bibl. Bourg. No. 8414. 4o. perk. begin 16e eeuw.

Uitg.: Zie Potthast. p. 897, — Suppl. p. 180.

Schr.: Zie Potthast. p. 897. — Moll, Kerkgesch. I. p. 210. — Foppens, Bibl. Belg. II. p. 824, 838.

Zie over andere levens van Suitbert: Potthast l. c. Een Hs. van een dezer levens (?) berust: *Utrecht*. Prov. arch. fol. pap. 98 p. 16e eeuw.

to **Vita S. Adalberti diaconi clari Egmondani, auctoribus Medelocensibus monachis.** (Geschr. einde 10e eeuw.)

Handschr.: *Utrecht*. Prov. arch. 24 p. midden 16e eeuw. — *Keulen*. No. VI. 21. fol. 103—107. (Vita Adalberti confessoris: „Legimus in ecclesiasticis historiis Ekbertum — in secula seculorum amen.”) — *Leeuwarden*. Weeshuis (thans Fr. gen.) Afschrift door Gabbema. (1670.)

Uitg.: 1o. In: Surius, Vitae SS. 25 Junii. III. p. 818. — 2o. C. notis Henschenii, in: Acta SS. Boll. 25 Junii. V. p. 97—103 (met een vervolg, door Egmonder monniken na 1332 geschreven. p. 104—109.) — 3o. In: Mabillon, Acta SS. III. 1. p. 631. — 4o. In: Van Heussen, *Batavia sacra*. I. p. 44.

Schr.: Rettberg, *Deutschl. Kirchengesch.* II. p. 524.

11 **Vita S. Plechelmi episcopi Oldensaliae et Ruraemondae.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8414. 4o. perk. 15e eeuw.

Uitg.: 1o. C. Bollandi comm. in: Acta SS. Boll. 15 Julii. IV. p. 58. — 2o. In: Ghesquière, Acta SS. Belgii. VI. p. 214—218. Met inleiding. — 3o. In: Bouquet, *Rec.* III. p. 638. (Fragment.)

Schr.: Wolters, *De H. Wiro, Plechelmus en Odgerus.* (Roerm. 1862. 8o.)

12 **Othlonus, Vita S. Bonifacii archiepiscopi Moguntini.**

Handschr.: *Keulen*. No. VI. 21. f. 54. (Passio S. Bonifacii)

et sociorum eius: „Postquam gens Anglorum — per Christum dominum in secula.”) — Zie verder: Potthast l. c. p. 636.

Uitg.: In Surius, Vitae sanct. 5 Junii. III. p. 573. — In: Mabillon, Acta sanct. III 2. p. 28—87. — De inleiding bij: Pertz, Monum. II. p. 357—359. — In: Jaffé, Bibl. rer. Germ. III p. 482—505. — Zie verder: Potthast l. c.

Schr.: Zie Potthast l. c. p. 636, — App. p. 132. — Saxe, Onomasticon. II. p. 597.

13 **Willibaldus, Vita S. Bonifacii archiepiscopi Moguntini.**
Handschr.: *Keulen*. No. 11. 21. f. 305—310. (Passio S. Bonifacii et sociorum eius. Praef.: „Incertam ac lubricam — ordiar.” Incipit passio: „Beatus B. genitale solum — in secula amen.”) — *Hamburg*. Stadtbibl. Hist. eccl. No. IV a. p. 1. (Passio et vita S. Bonifacii et sociorum eius.) — Zie verder: Pertz, Monum. II p. 332. — Potthast, App. p. 132.

Uitg.: In: Mabillon, Acta sanct. III 2. p. 1—27. — Door Henschen in: Acta SS. Boll. ad 5 Junii. I. p. 460—473. — In: Pertz, Monum. II. p. 331—353. — In: Jaffé, Bibl. rer. Germ. III. p. 429—471. — *Appendix* in: Acta SS. Boll. ad 5 Junii. I. p. 473—477. — In: Pertz l. c. p. 354—357. — Zie verder: Potthast l. c. p. 636, App. p. 132.

Schr.: Zie Potthast l. c. p. 636, — App. p. 132. — Saxe, Onomasticon. II. p. 597.

14 **Vita S. Bonifacii archiepiscopi Moguntini, auctore anonymo presbytero Traiectensi.** (8e eeuw.)

Uitg.: Door Henschen, in: Acta SS. Boll. ad 5 Junii. I p. 477—481. — In: Jaffé, Bibl. rer. Germ. III p. 506.

15 **Vita S. Bonifacii archiepiscopi Moguntini, auctore (fortasse) Monasteriensi.**

Uitg.: Door Henschen, in: Acta SS. Boll. ad 5 Junii. I p. 481—483.

16 **S. Liudgerus episcopus Mimigardevordensis, Vita S. Gregorii Traiectensis episcopi et abbatis.**

Handschr.: *Hamburg*. Stadtbibl. Hist. eccl. No. IV c. p. 102. fol. pap. — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 207. fol. perk. (13e eeuw.) („Omnium ubique etc.” „Igitur Liudgerus ex Frisia etc.”) — *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. No. L. 29. einde 15e eeuw.

Uitg.: 1o. In: Brower, *Sidera ill. et sanct. vir.* (Mog. 1616. 4o.) — 2o. In: Mabillon, *Acta sanct.* III 2. p. 320—333. — 3o. In: Acta sanct. Boll. 25 Aug. V. p. 254—264. — 4o. In: Migne, *Patrologia*. XCIX. p. 749—770. — 5o. In: Acta sanct. Boll. 5 Junii. I. p. 483—487. (Fragment.) — 6o. In: Bouquet, *Rec.* III. p. 670. (Fragment.) — 7o. (Vertaald) in: Kulb, *Sammtliche Schr. des H. Bonifaz*. II. p. 288—305.

Schr.: Rettberg, *Deutschl. Kirchengesch.* II. p. 531. — Sollerius, *Comm. praevious*, in: Acta sanct. Boll. p. 241—254. — Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 630. — Foppens, *Bibl. Belg.* II. p. 824. — Saxe, *Onomasticon*. II. p. 91.

17 **Huebaldus Elnonensis monachus St. Amandi, Vita S. Lebuini Frisiorum apostoli.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. roy. No. 79 fol. 14e eeuw. (Uittreksel.) — *Keulen*. No. VI. 21. f. 92. (Monum. SS. II.) perk. 15e eeuw. — *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. No. L. 29. (einde 15e eeuw.)

Uitg.: 1o. In: Surius, *Vitae sanct.* 12 Nov. VI. p. 277—286. — 2o. In: Rolevinck, *De convers.* Westphal. lib. II. (uittreksel.) — 3o. In: Pertz, *Monum.* II. p. 361—364. (uittreksel.) — 4o. Door W. Arndt, in: Willibald, *Leben des H. Bonifacius*. (Berl. 1863. 8o.)

Schr.: Bähr, *Gesch. der röm. Literat. im karol. Zeitalter.* p. 126—244. — Fabricius, *Bibliotheca i. v. Hucbaldus.* — Goethals, *Lect. relat. à l'hist. des sciences en Belg.* I. p. 1—9. (Brux. 1837.) — Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 784. — *Hist. littér. de la France.* VI. p. 210 vlg. — Rettberg, *Deutschlands Kirchengesch.* II. p. 405. — Strunck, *Westph. sancta.* ed. Giefers. II. p. 19—30. (Paderb. 1855.) — W. Kentzler, *Glaubwürdigk. der Vita Lebuini.* (Forsch. z. Deutschen Gesch. Gött. 1866. VI. p. 343—356.) — R. C. Molhuysen, *Levensber. v. St. L.* (Overijss. alm. 1836. p. 1.) — Moll, *Kerkgesch.* I p. 165 Noot 2.

18 **S. Radbodus episcopus Traiectensis, Ecloga et sermo de S. Lebuino presbytero.**

Uitg.: In: *Surius, Vitae sanct.* 12 Nov. App. VII. p. 839.

19 **Altfridus, Vita S. Ludgeri episcopi Mimigardefordensis.**
Handschr.: *Wolfenbützel.* No. 4. 3. MS. Aug. 4o. perk. 14e eeuw. — *Hamburg.* Stadtbibl. Hist. eccl. No. IV d. p. 149—190. fol. — *Keulen.* Gymnasialbibl. No. 201. — *Munster.* Bibl. Paul. (Kopie 17e eeuw.) — *Giessen.* Univ. bibl. No. 643. 4o. pap. 17e eeuw. — *Brussel.* Bibl. Bourg. No. 8414. 4o. perk. 15e eeuw. — *Berlijn.* Kon. Bibl. No. 323. perk. 12e eeuw. — *Leiden.* Cod. Voss. 55. 4o. — *Weenen.* Hofbibl. Hist. eccl. No. 5. — *Admont.* Kloosterbibl. 12e eeuw. perk. — *Ald.* 11e eeuw. perk.

Handschr. van een ander leven van Ludger (uitgeg. door Brower, *Sidera.* p. 36) te: *Munster.* Bibl. Paul. 11e eeuw. perk. 32 bl. 8o. — Ook: *Cassel.* Churf. bibl. Theol. No. 29. 4o. perk. 10e eeuw. — *Brussel.* Bibl. Bourg. No. 8414. 4o. perk. 15e eeuw. — *Berlijn.* Kon. Bibl. No. 162. perk. 11e eeuw.

Uitg.: cf. *Potthast.* p. 785, 786. Suppl. p. 162. (Ook over andere levens van St. L.)

Schr.: cf. *Potthast* l. c. — Manni, *Della vita del b. Lo-*

dovico. (Fir. 1771. 4o.) — Paris, Disquisitio de Liudgero. (Amst. 1859.) — Pingsmann, Der H. Ludgerus. (Freib. i. B. 1879. 8o.) — Moll, Kerkgesch. I. p. 171 Noot 3, 368, 369 Noot 1.

20 **Oetbertus (?), Vita S. Friderici episcopi Ultraiectini.** *Paris*

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. 380. fol. perk. 15e eeuw. 9 blz. („Sanctus igitur Fridericus Frisonice gentis — venerationem et honorem.”) — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. K. 30. (dd. 1478.) — *Ald.* No. L. 29. (einde 15e eeuw.)

Uitg.: In: Surius, Vitae sanct. 18 Julii. IV. p. 215. — In: Acta Sanct. Boll. 18 Julii. IV. p. 460—471. c. Comm. praevio Cuperi. (l. c. p. 452.)

21 **Vita S. Hungeri Frisii episcopi Ultraiectini.**

Uitg.: In: Surius, Vitae sanct. 22 Dec. p. 303. (ed. 2a.)

22 **Vita S. Radbodi episcopi Traiectensis.**

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. L. 29. einde 15e eeuw.

Uitg.: In: Surius, Vitae sanct. 29 Nov. VI. p. 692. — In: Mabillon, Acta sanct. V. p. 25—31. — Adnotatio S. R. episcopi Traiectensis, bij: Pertz, Monum. Scr. II. p. 218.

Schr.: Bähr, Gesch. der röm. Litterat. im karol. Zeitalter. p. 243. — Hist. littér. de la France. VI. p. 158 vlg.

23 **De S. Jerone martyre in Noortwyc.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8245—8257. fol. pap. 1489. 2 p. (afk. v. Korssendonck.) („Ieron dicitur a Ieras — in secula seculorum amèn.”) — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. L. 29. (einde 15e eeuw.)

Uitg.: Een ander leven, geëxcerpeerd uit Joannes à Leydis, in: Acta Sanct. Boll. 17 Aug. III. p. 476—479. c. comm. Roschii.

24

Vita S. Odulphi presbyteri Ultraiectini confessoris.

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 380. fol. perk. 15e eeuw. — *Keulen*. No. VI. 21. f. 63. („Temporibus Lodowici piissimi etc.”) — *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. No. L. 28. einde 15e eeuw. — *St. Omer*. Stadsbibl. No. 775. (4. 7.) perk. 4o. 11e eeuw.

Uitg.: 1o. In: *Surius*, *Vitae sanct.* 12 Junii. (Colon. 1617. p. 181.) — 2o. In: *Acta Sanct.* Boll. 12 Junii. III. p. 592—595. — 3o. *Transl. et mirac.* S. Odulphi, ed. W. D. Macray. (*Chron. abb. de Evesham*. Lond. 1863. App.)
Schr.: *Zaanlandsche legenden*. (Zaanl. jaarb. 1843. p. 90.) — S. Odulf en de zeeman. (Zaanl. jaarb. 1845. p. 101.)

25

Miracula S. Cuneræ virginis martyris Rhenis in diocesi Ultraiectina.

Handschr.: *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. No. K 30. (dd. 1478.)

Uitg.: In: *Acta Sanct.* Boll. 12 Junii. II. p. 563—567. — *Miracula alia*. ib. p. 568—572.

Schr.: *Papenbrochii Comm. praevious*, in: *Acta Sanct.* Boll. p. 557—563. — *Kist*, *De Reenensche Kuneralgende*. (*Kerkhist. arch.* II. 1.) — *Moulin*, *De memorie van St. C. te Kampen*. (*Overijss. alm.* 1841. p. 67. cf. 1839. p. 127; — 1840. p. 35.)

De volgende HSS. der Koninkl. Bibl. te 's Gravenhage bevatten nog levens van verschillende Nederlandsche heiligen, bijna allen gelijk aan de uitgegevene in de *Acta Sanctorum*: A. 80.—J. 3. (o. a. St. Servaas, St. Lambert en St. Hubert, bisschoppen van Maastricht.) — J. 6. (15e eeuw.) (o. a. St. Servaas, St. Martinus van Tongeren, St. Maternus.) — K. 30. (1478.) — L. 29. (einde 15e eeuw.) (o. a. St. Werenfried, St. Odger, St. Bavo, St. Odmer, St. Servaas.)

KRONIJKEN VAN HOLLAND.

1. DE BEKENDE HOOFDKRONIJKEN.

26 **Annales Egmondani. 875—1205.**

Handschr. Zie: Pertz, Monumenta. Scr. XVI. p. 442, 443. — *Londen*. Brit. Mus. Tiberius. No. C. XI. perk. 12e en 13e eeuw. (cf. Van den Bergh, in: Nijhoffs Bijdragen. XI. p. 118. — Mon. Germ. II. p. 217.) — *Hamburg*. Stadtbibl. (Kopie van het Londensche HS.)

Uitg.: 1o. In: Pertz, Monum. Scr. XVI. p. 443—479. — 2o. Door het Hist. Genootschap. (Utr. 1864.) (Afdruk uit: Pertz, Monumenta.)

Schr.: Potthast. p. 124. Suppl. p. 40. — Van den Bergh l. c. XI p. 117. — Bakhuizen v. d. Brink, Haecmunda, in: Het Ned. Rijksarch. I. p. 171.

27 **Chronicon Egmondanum sive Hollandiae, auctore anonymo monacho Egmondano. 647—1205.**

NB. Omwerking van de Annales Egmondani, vroeger verkeerdelijk aan P. Meerhout toegeschreven.

Handschr.: *Middlehill*. Cod. Meermann. No. 802. (Met aant. v. Dousa, Scriverius en Westphalen.) 37 p. 4o. 14e eeuw. (cf. Pertz, Archiv. VII. p. 613.) — *Parijs*. Bibl. Nation. Lat. No. 11105. Suppl. Lat. No. 245. 8o. — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 7675—7682. — *Breslau*. (cf. Pertz,

Monum. XVI. No. 4.) — *Leiden*. No. 236. (Catal. Geel. No. 676.) 18e eeuw. (Met noten van Scriverius; wellicht hetzelfde Hs. door Kist in auctie Van Alkemade gekocht. cf. *Kron. Hist. Gen.* 1848. p. 24.) — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6407. 15e eeuw (begin defect.) — *Ham-burg*. Stadtbibl. Hist. civ. No. 18. fol. 123 p. pap. (Anonymi chronicon Traiectinum. 640—1205. cf. Pertz, *Archiv.* VI. p. 235, 633.) — *Kopenhagen*. Oude Kon. Bibl. No. 624. (Bibl. Gott.) fol. 16e eeuw. (cf. Pertz, *Archiv.* VII. p. 614.) — *Leeuwarden*. Weeshuis (thans Fr. gen.) Afschr. door Gabbema 1670 naar de kopij van Scriverius (van het origineel te Middlehill.)

Verder worden nog vermeld de volgende Hs., die hierbij wellicht behooren: *Breslau*. Bibl. St. Elis. B. R. Rep. I. No. 36. perk. (Fragmentum de Hollandiae comitibus. 843—1205. fol. cf. Pertz, *Archiv.* VI. p. 97. XI. p. 708. — *Kron. Hist. Gen.* 1858. p. 153.) — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6406. Lat. 4o. („Anno domini 866 Karolus” — 1205.)

Uitg.: 1o. In: Sweertius, *Rer. Belgic. ann.* (Francof. 1620. fol.) p. 351—373. — 2o. In: Matthaëus, *Analecta.* (onder den titel: *Wilhelmus Procurator.*) IV p. 1, — 2e ed. in 4o. II p. 425—496. — 3o. Met aant. door Kluit. (*Hist. crit. comit. Holl.* I. 1. p. 1—215.)

Schr.: *Bakhuizen van den Brink, Haecmundensia*, in: *Het Nederl. Rijks-archief.* I. p. 171. — *Van Wijn, Nalez.* I. p. 121. — *Van den Bergh*, in: *Nijhoffs Bijdr.* XI. p. 117. — *Saxe, Onomasticon.* II. p. 283. — *Pars, Naamrol.* p. 29. — *De Wind*, *Bibl. der Nederl. geschiedschr.* p. 32—34. — *Kron. van Egmond* door *S. Eikelenberg.* (Alkm. 1732. 4o.)

28
**Wilhelmus Procurator, Chronicon comitum et nobilium
 Hollandiae. 1205 (1168)—1332.**

NB. Vervolg van het Chronicon Egmondanum.

Handschr.: *Hamburg*. Stadtbibl. Hist. civ. No. 17. (Bibl. Uffenb. No. 188.) fol. perk. 136 p. 15e eeuw. (Codex afk. v. Nicolaas bissch. v. Haarlem, Dousa en Westphalen, gebr. door Matthaeus.) (cf. Pertz, Archiv. VI. 235, 625.)

Uitg.: In: Matthaeus, *Analecta*. V. p. 1. — 2e ed. (4o.) II. p. 496—718.

Schr.: De Wind, *Bibl.* p. 49. — Foppens, *Bibl. Belg.* I. p. 420.

29 **Melis Stoke, Hollandsche Rijn-kroniek. 694—1305.**

NB. Tot 1205 uit het *Chronicon Egmondanum*, later (sedert Willem II) *mémoires* van een leekbroeder te Egmond, met vervolg door een ander.

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 722, 723, 724.

15e eeuw. (De 3 HSS. van Huydecoper.) (cf. Hoffmann, *Horae Belgicae*. I. p. 70—77. — Mone, *Uebersicht*. p. 110.) — *Gent*. (Bibl. van prof. Serrure.) (Fragment van 38 verzen uit het 8e boek.) — *Utrecht*. Bibl. v. prof. De Geer. 4o. perk. 14e eeuw. (Verzamelband, waarin een uittreksel uit Stoke met merkwaardige varianten.)

NB. De uitgave van Van der Does had plaats volgens 2 HSS., waarvan het oudste, geschreven door Matheus Gerardi, prior te Naaldwijk (1390), nog bestaat. (cf. *Bibl. Roeveriana*. I. p. 67.) Het is No. 724 der Kon. Bibl.

Uitg.: 1o. Door Jan van der Does, met eene voorrede. (Amst. Barent Adriaensz. 1591. fol.) (cf. *Catal. Hultmann*. IV. p. 278. No. 26013.) — 2o. Herdruk. ('s Grav. 1610. fol.) (Hierin is het Liedt v. gr. Floris vervangen door een extract uit Veldenaer en Van Velthem. III 43—47.) — 3o. *Holl. Jaarboeken*, met bijl. door C. van Alkemade. (Leyd. 1699. fol.) (Eerste editie met den naam van Stoke.) — 4o. *Rijnkronijk* van M. S. met aanm. v. B. Huydecoper. (Leyd. 1772. 3 dln. 8o.) — Fragmenten der kroniek zijn uitgegeven door: 1o. Böhmer, *Fontes*. II. p. 416—432. (over 1247—

1256.) — 2o. Clarisse, in: Verh. v. d. Maatsch. v. Letterk. II. 2. p. 242. (Boek III. vs. 993 vlg.) — 3o. Bormans, in: Comptes-rendu de l'Acad. de Belg. 2e Serie. VI. Bull. 1854. p. 99—106. (boek VI. vs. 359—510.) — 4o. Scriverius, Toetssteen, achter het Goudsch kron. p. 252. (1e uitg. v. h. slot met den naam des schrijvers en de opdracht aan Willem III.) — 5o. Matthaeus, Analecta. I. p. 65. (ov. 1358.)

Schr.: Clignett, Over de handschr. door Huydecoper gebruikt bij de uitg. v. M. S. ('s Grav. 1825. 8o.) — Kluit, Consp. hist. c. epist. de nonnullis quae in editione chronici Stoke occurrunt. (Trai. a. R. 1773. 4o. — cf. Hist. crit. I. 2. p. 448.) — Literatur-Blätter. 1805. VI. p. 74. — Mone, Uebersicht. p. 110. — Wagenaar, in: Vaderl. Letteroefen. (Amst. 1773.) II. p. 14—30. — Pars, Naamrol. p. 33. — De Wind, Bibl. p. 40—45. — Van Wijn, Hist. en letterk. avondst. (Amst. 1800.) p. 277—284. — Burman, Traiectum eruditum. p. 362. — Witsen Geijsbeek, Woordenboek. V. p. 335. — Jonckbloet, Middelnederl. dichtk. III. 1. p. 176 vlg. — Bolhuis v. Zeeburgh, Kritiek der Friesche geschiedschr. p. 21—25. — Foppens, Bibl. Belg. I. p. 49. — Saxe, Onomasticon. II. p. 342.

30
Jacob van Maerlant, Spiegel historicael.

NB. Wereldkroniek volgens Vincentius van Beauvais, begonnen in 1283; alleen het laatste gedeelte heeft eenige historische waarde.

Handschr.: cf. Mone, Uebersicht. p. 102. — *Amsterdam*. Bibl. Kon. Akad. (uitgeg. door Clignett, Bilderdijk, Van Lennep en De Vries. — cf. Inleiding der uitg. van De Vries. p. LXXXIX vlg.)

Uitg.: 1o. Antw. 1515. fol. Met houtsn. — 2o. M. aantt. door J. A. Clignett en J. Steenwinkel. Leyd. 1784. 2 dln. 8o. (1e pertie. 8 boeken.) — 3o. Door Bilderdijk. Amst. 1812. 8o. (3e pertie. boek 1—3.) — 4o. Door

J. van Lennep e. a. Amst. 1849. (4e pertie.) Aanteekeningen hierop door J. H. Halbertsma. Dev. 1851. 8o. — 5o. Door De Vries en Verwijs. Leiden. 1857. (Het geheele werk met de vervolgen.) — Uitg. van fragmenten: 1o. Door K. A. Schmidt en Kinderling, in: Deutsches Museum. 1788. I. p. 72—82, 112—124. — 2o. In: Verh. der Maatsch. v. Letterk. 1818. II. 2. p. 194 vlg. — 3o. Door Hoffmann, in: N. werken der Maatsch. v. Letterk. I. 2. p. 253. — 4o. Door Halbertsma. (Letterk. Naoogst. Dev. 1845. II. p. 303—323.

Schr.: Serrure, J. v. Maerlant. Gent. 1861. 8o. — Snel-laert, Redev. ov. Maerlant, in: Astrea. III. 272. IV. 3. — Ann. de la Soc. d'émulat. de la Flandre Occident. I. 318. — K. Versnaeyen, Maerlant en zijne werken. Gent. 1861. 8o. — Van Wijn, Nalez. I. p. 99, 104. — De Navorscher. VII. p. 264, 379. IX. p. 41, 307, 343. — Hoffmann, Horae Belgicae. I. p. 41—44. — Jonckbloet, Gesch. der middennederl. dichtk. III. — Jonckbloet, Nalezingen op de Spiegel historiael. (Dev. 1849. 8o.) — Mone, Uebersicht. p. 102—105. — De Vries, Gesch. der Nederd. dichtk. I. p. 6. — Willems, in: Belg. Museum. II. p. 438—464. — Van Wijn, Histor. en letterk. avondst. I. p. 289—292. — Bolhuis van Zeeburgh, Krit. der Fr. geschiedschr. p. 25—34.

31 **Philip Utenbroeke, Spiegel historiael.**

NB. Vervolg van Maerlants Spiegel.

Uitg.: door Ferd. v. Hellwald, De Vries en Verwijs (voor de Maatsch. v. Nederl. letterk. Leid. 1873—1875. 4o.

32 **Lodewijk van Velthem, Spiegel historiael. 1248—1316.**

NB. Tweede vervolg op Maerlants Spiegel. De schrijver was een Brabandsch priester omstreeks 1303.

Handschr.: *Leiden*. Akad. Bibl. (het eenige bekende.) —

Bonn. (Fragment. cf. Jonckbloet, *Gesch. der midden-nederl. dichtk.* III. 1 p. 189.)

Uitg.: 1o. Door I. le Long. Amst. 1727. fol. — 2o. (Het 3e boek) door Jonckbloet. *Hagae Com.* 1840. 4o. — 3o. (Fragment. III 43—47) achter de editie van Melis Stoke van 1610. (Afgedrukt naar hetzelfde HS., dat ook Lelong gebruikte, blijkens eene drukfout in 47.) — 4o. (Fragment) door Serrure, in: *Vaderl. Museum.* I. p. 273. — 5o. (Fragment) door Blommaert, in: *Vaderl. Museum.* II. p. 97.

Schr.: Mone, *Uebersicht.* p. 111. — *Mém. de la Soc. de l'hist. de la Flandre. marit. de France.* (Bergues. 1857.) p. 84 vlg. — *De Wind*, *Bibl.* p. 45—49. — *Van Wijn, Histor. en letterk. avondst.* p. 317—322. — *Vaderl. letteroefen.* 1837. II. p. 229, 277. — Clignett, *Voorr. v. Maerlants Sp. hist.* p. IX—XI. — Collot d'Escury, *Hollands roem.* II. p. 49. — Hoffmann, in: *N. Werken der Maatsch. v. Letterk.* I. 2. p. 254. — Jonckbloet, in: *Ber. en versl. der vereen.* III. 1846. p. 72—76.

33X

De klerk uit de lage landen bij de zee, Chronijk van Holland van de vroegste tijden tot 1316.

NB. De schrijver was een Noord-Nederlander, die omstreeks 1350 leefde.

Handschr.: *Utrecht.* *Prov. arch.* 172 blz. 15e eeuw. (Gebruikt door het *Hist. Gen.* Beter dan het door Van Mieris gebruikte HS.) — *Utrecht.* *Prov. arch.* fol. pap. 166 p. 15e eeuw. (HS. gebruikt door Van Mieris, afkomstig uit de familie Renesse, later van Scriverius en Westphalen.) — *Utrecht.* *Prov. arch.* fol. pap. 194 p. 18e eeuw. (Afschrift van het voorgaande HS. door F. Van Mieris.) — *Amsterdam.* *Bibl. der Kon. Akad.* No. 110. 4o. 32 bl. perk. 15e eeuw. (Chronijk van Holland tot 1398; waarsch. een extract uit de *Klerk uit de lage landen met vervolg.*)

Uitg.: 1o. Door F. van Mieris. Leid. 1740. 4o. — 2o.

Door het Hist. Genootschap.

Schr.: De Wind, Bibl. p. 55-57. — Siegenbeek, Bekn. gesch. der Nederl. letterk. p. 35. — Bolhuis v. Zeeburgh, Krit. der Fr. gesch. p. 92.

34 **Het oude Goutsche Chronyckje.** (863—1437, met vervolg tot 1477.)

NB. Deze kroniek (naar de plaats der eerste uitgave door Scriverius „Goudsch kroniekje” gedoopt) is wel eens toegeschreven aan Heer Jan van Naaldwijk († c. 1490. cf. over hem: Scheltema, Staatk. Nederl. II. 142), die de kroniek het eerst liet drukken en het vervolg schreef. Vooral dat vervolg is belangrijk: de kroniek van den onbekenden schrijver (die c. 1440 stierf) bevat veel fabelen.

Handschr.: 's *Gravenhage*. Mus. Meerm. Westr. No. 182.

(No. 51. 4o.) pap. 15e eeuw. Afkomstig van „Jacques degmont.” (Chronijk van Holland tot 1437. „ende in vrede hout.”) — *Leiden*. Bibl. v. prof. R. Fruin. (vroeger door Scriverius gebruikt) met twee vervolgen: 1436—1456 en 1467—1477. — *Ald.* HS. met het 1e vervolg (—1456) en wijzigingen in den tekst. — *Leiden*. Akad. Bibl. No. 136 D. (Cat. Geel. No. 669.) pap. (Chronijk van Holland, geschreven Ao. 1436 door Steven Hendrikszoon. cf. Scriverius, Chron. Goud. p. 129.) — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6075. fol. 16e eeuw. („Langhen tijt zoe es my ghebeden enz.”) — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 148. laatst 15e eeuw. (Iets uitvoeriger dan de gedrukte tekst; begin en slot ontbreken. Het door prof. Fruin in: Bijdr. N. R. VII. p. 17, 21 gedrukte fragment komt hierin ook voor.) — *Utrecht*. Bibl. Hist. Gen. 34 bl. gr. 4o. pap. tot 1436. (geschr. door „Mr. Claes Goesensone tot Haemste int jaer des Heeren 1467” voor „Jacob Simon Danckaerts sone scipper van Westenwouwe.”) Vroeger eigendom van Andr. Schot, Fr. Westphalen, G. van Loon en H. W. Tydeman.

- (Geciteerd door Van Loon als: Kronijk van Mr. Claes Goeten.) — *Utrecht. Bibl. Hist. Gen. kl. 4o. 15e eeuw. pap.* (met het gedrukte vervolg tot 1478.) Met gekleurde wapens der graven van Holland; daarachter 12 blz. met dezelfde hand geschreven, waarop vier verzen inhoudende den lof van Haarlem en drie episoden uit de geschiedenis der stad. (onder het eerste: „Diric Mathysz. dichte dit.”) — *'s Gravenhage. Kon. Bibl. O. 156.* Afschrift van een gedrukt ex., geschr. c. 1500. (Cronijke of die historie van Hollant.) — *Leiden. Akad. Bibl. Periz. Q. 44.* Afschr. v. d. ed. van 1478, geschr. in de 17e eeuw, afk. v. P. Burmannus Sec. — Een HS. was vroeger in de coll. Meerman. *Catal. IV. p. 176.*
- Uitg.: 1o. Gouda bij Gher. Leeu. 1478. 4o. — 2o. Herdruk. Leiden bij Henric Henrici. 1483. 4o. — 3o. s. l. et a. (Antv. ap. Gerh. Leeu. c. 1490. 4o.) — 4o. Leyden. 1517. fol. Met houtgrav. — 5o. Door P. Scriverius. (Out Goutsch Chronyexken.) Amst. 1663. 4o. (Met vervolg en Toets-steen door S. zelf.)
- Schr.: Oudinus, *Comm. de script. eccles. III. 2729.* — Paquot, *Memoires. IX. p. 98.* — Van Kampen, *Gesch. der Nederl. lett. III. p. 48.* — De Wind, *Bibl. p. 80—82.* — Van den Bergh, in: *Nijhoffs Bijdr. N. R. I. p. 119.* — Fruin, in: *Nijhoffs Bijdr. N. R. VII. p. 15 vlg.* — Scheltema, *Mengelw. II. 2. p. 14, 15.* — Bolhuis v. Zeeburgh, *Krit. der Fr. gesch. p. 92—96.* — Bolhuis v. Zeeburgh, in: *Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII. p. 351.*

35 **Chronica de Hollant et eius comitatu. (863—1477.)**

NB. Vertaling van eene kroniek van Holland achter: Velde-naer, *Fasciculus temporum.*

Handschr.: *Leuven. Univ. Bibl. 12o. pap. 15e (c. 1461) en 16e eeuw.* („Ao. 863 cum Karolus” tot aan de geboorte van Philips den Schoone, met vervolg tot 1530.)

(Zie over dit HS., vroeger van A. Westphalen, die het zeer belangrijk noemde, — later van Uffenbach vlg. zijn Catal. MSS. fol. 1720: Pertz, Archiv. VII. p. 708. — Comptes-rendu de la comm. roy. d'hist. 2e ed. I. p. 156. — Bolhuis v. Zeeburgh, in: Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII. p. 350.)

Uitg.: 1o. In: Matthaeus, Analecta. IX. p. 80. — Ald. 2e ed. (4o.) V. p. 523.

Schr.: De Wind, Bibl. p. 85, 105. — Potthast, Bibl. p. 200. — Bolhuis v. Zeeburgh, in: Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII. p. 349.

36 **Johannes Gerbrandi à Leydis, Chronicon comitum Hollandiae et episcoporum Ultraiectensium. (tot 1417.)**

NB. De schrijver, Karmelieter-monnik te Haarlem, stierf 1504. Zijne kroniek is tweemaal bewerkt: de eerste bewerking verscheen c. 1450, de tweede c. 1470. De kroniek eindigt met 1417. (De Hoop Scheffer, in: Stud. en bijdr. III. p. 135. — Vgl. echter: Bolhuis v. Zeeburgh, in: Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII. p. 356. — Pertz, Archiv. III. 452, VI. 97, XI. 710.)

Handschr.: 1e bewerking. — *Alkmaar*. Gemeente-archief.

4o. pap. Met vervolg van een ander tot 1514. (Chronicon Holl., Zeel., Fris. et terrae Trai. „In principio sive exordio huius libri duo possunt queri.”) Zie over dit HS.: De Hoop Scheffer, in: Stud. en bijdr. v. hist. theol. III. p. 133 vlg., en: Kron. Hist. Gen. 1852. p. 152. — *Leiden*. Univ. Bibl. B. P. L. 912. HS. van 1714, afschr. v. h. Alkmaarsche door Alkemade, met aant. v. R. Fruin. („Chron. Holl., Zeel., Fris. et terrae Traiect. a vetusto codice in abbatia Haecmundensi manu exarata.” Met vervolg, geschreven 1516. fol. 82—140.) (cf. Stud. en bijdr. III. p. 134. Noot 2.) — *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. O. 123. 8o. HS. van 1702, afkomstig van Kist. („Excerpta e codice vetusto sanae fidei. 409—1512.”) (cf. Stud. en bijdr. III. p. 134. Noot 3. — Catal. Bibl. N. C. Kist. p. 8. No. 88. — Kerkhist. arch. II. 83. —

De Navorscher. dl. XVI, XVII, XVIII passim.) —
 Het HS. te *Praag*. Bibl. VII. D. 6. f. (cf. Stud. en
 bijdr. III. p. 134. Noot 1) schijnt een Beka te zijn.
 Zie: Pertz, Archiv. IX. 470. X. 665. — Kron. Hist.
 Gen. 1851. p. 342.

2e bewerking. — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8343. fol.
 Lat. pap. 15e eeuw. („Gesta temporum preteritorum” tot
 1417.) Zie over dit HS., voor de uitgave van Sweertius
 gebruikt: Pertz, Archiv. VIII. 512. — Nijhoffs Bijdr.
 N. R. VIII. p. 357 N. — *Breslau*. Bibl. Rhed. Rep.
 I. No. 53. fol. 15e eeuw. (tot 1336.) — *Breslau*. Bibl.
 Rhed. Rep. I. No. 160. fol. 15e eeuw. (tot 1417.) Vgl.
 Kron. Hist. Gen. 1858. p. 153.

Uitg. (2e bewerking): In: Sweertius, *Rer. Belgic. ann.*
 (Antv. 1620. fol.) I. p. 1—349.

Schr.: Orlers, *Beschr. v. Leijden*. I. p. 358. — Boxhorn,
Theatrum urb. Holl. p. 211. — Meursius, *Athenae*
Bat. c. 24. — De Wind, *Bibl.* p. 98—102. — Fabri-
 cius, *Bibl. med. aevi*. III. p. 134. — Foppens, *Bibl.*
Belg. II. p. 646. — Van Wijñ, *Huiszitt. leven*. II 1.
 p. XVI. — Kluit, *Hist. crit.* I 2. p. 93. — Scriverius,
 bij: Dousa, *Holl. ann.* (L. B. 1601. 4o.) — Bolhuis
 v. Zeeburgh, *Kritiek der Friesche geschiedschr.* p. 96—
 98. — Pars, *Naamrol*. p. 88. — Valerius Andreas,
Bibl. Belg. p. 505. — Saxe, *Onomasticon*. II. p. 506. —
 Potthast, *Bibl.* p. 394. *Suppl.* p. 87. — Nijhoffs *Bijdr.*
N. R. VIII. p. 355 vlg.

37 **Chronicon Belgicum magnum.** (54—1474.)

NB. De schrijver was Augustijner-monnik te Neuss c. 1478.

Uitg.: 1o. Door: Pistorius, *Script. rer. Germ.* III. p.
 1—456. — 2o. Door: Pistorius-Struve, *Script. rer. Germ.*
 III. p. 1—456.

Schr.: Janssen, in: *Archiv des hist. Vereins f. d. Nie-*
derrhein. 1855. I 1. p. 84. — De Wind, *Bibl.* p. 77,

78. — Bolhuis v. Zeeburgh, in: Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII. p. 361. — Saxe, Onomasticon. II. p. 526.

387 **Jan Veldenaer, Fasciculus temporum inhoudende die chronyken van ouden tyden. (tot 1480.)**

NB. De schrijver, boekdrukker te Utrecht omstreeks 1480, vertaalde de Fasciculus temporum van Werner Rolevinck, en breidde ze uit door de opname van korte kronieken van Holland, Utrecht enz., later in het Latijn vertaald afzonderlijk uitgegeven in: Matthaeus, Analecta.

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 824. 4o. perk. (Fasciculus temporum tot 1454. Van Rolevinck?) — *Bern*. No. 576. 15e eeuw. („Extracta ex Fasciculo temporum” van Rolevinck? cf. Neues Archiv. III. p. 217.)

Uitg.: 1o. te Utrecht, 1480. in fol. — 2o. door Boxhorn. Leijden. 1650. 4o. („Chronyck van Hollandt, Zeelandt ende Westfriesland door Jan Veldenaer.” Uittreksel uit de origineele editie.)

Schr.: Löher, Jakobäa von Bayern. I. p. 420. — De Wind, Bibl. p. 84—86. — Burman, Traj. erud. p. 383. — Van Wijn, Huiszitt. leven. II. p. 87. (cf. Voorrede. p. XVII.) — Boxhorn, Chron. v. Zeeland. p. 28. — Pars, Naamrol. p. 39. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 574. — Foppens, Bibl. Belg. II p. 744. — Saxe, Onomasticon. II. p. 474, 483, 593. — Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII. p. 349, 350.

98 **Die Cronycke van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt. Divisiekroniek.) (tot 1517.)**

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. K. 40. fol. 15 p. (Twee fragmenten in het begin der 16e eeuw, afgeschreven uit de editie van 1517: Div. VI en XIV, XV.)

Uitg.: 1o. Leijden, bij Jan Seversen of Jan Cornelissen. 1517. fol. — 2o. 1530. Met vervolg over 1517—1530. — 3o. 1585. Met vervolg tot dat jaar. — 4o. 1591. 1e dl.

tot 1517, 2e dl. met verv. tot 1566 van E. de V(eer) en ander vervolg over 1566—1590. — 5o. Met vervolg van Ellert de Veer: Amsterdam. 1595. — 6o. Omge- werkt door W. van Gouthoeven: Dordrecht. 1620. 2 dl. fol. („D'oude chronycke ende historien van Holland, van Zeeland ende van Utrecht.") — 7o. Herdruk van 1636. Schr.: De Wind, Bibl. p. 112. — Pars, Naamrol. p. 30—32. — Bolhuis v. Zeeburgh, Krit. der Fr. geschiedschr. p. 96—98. — Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII. p. 353.

40 **Rein. Snoyus, De rebus Batavicis libri XIII. (tot 1519.)**

NB. De schrijver sterft 1537. Zijn werk was reeds vóór de uitgave verspreid. (cf. Dousa, Voorrede voor Stoke. — Dousa, Holl. annales. p. 75, 251, 281, 297. — Gouthoeven, Kronijk. p. 219, 320.)

Handschr.: *Utrecht*. Prov. arch. (cf. Vermeulen, Vanden levene ons heren. p. XXXVI.) — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 13912. 4o. Lat. 16e eeuw. („Opere pretium duximus.") — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 10250. fol. Lat. 15e eeuw. (NB. De titel der beide Brusselsche HSS. luidt: „Rein. Snoij et van der Brucht, Chronice Hollandie etc.") — Vgl. over een HS. uit het laatst der 16e eeuw fol. pap. 900 blz., afkomstig van Buchell en verschillend van het uitgegevene: Visscher, Hist. tijdschr. 1841. I. p. 34.

Uitg.: Emend. et recogn. Jac. Brassica (Cool), ed. Sweertius, in: *Rev. Belgic. ann.* (Francof. 1620. fol.) II. p. 1—193.

Schr.: De Wind, Bibl. p. 115—119. — *Kron. Hist. Gen.* 1846. p. 173. — Walvis, *Beschr. v. Gouda*. p. 244. — Paquot, *Mémoires*. XI. p. 55. — Erasmus, *Epistolae*. No. 464, 474. — Scheltema, *Staatk. Nederland i. v. Snoy*. — Foppens, *Bibl. Belg.* II. p. 1061. — Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 790. — Saxe, *Onomasticon*. III. p. 39, 585.

41 **Hadr. Barlandus, Hollandiae comitum historia et icones.**
(tot 1506.)

NB. De schrijver was hoogleeraar te Leuven. (1482—1542.) Zijn werk is geheel gevolgd naar Beka en Joh. à Leydis.

Uitg.: 1o. Francofurti. 1585. — 2o. Door Scriverius, in: *Batavia illustrata*.

Schr.: De Wind, *Bibl.* p. 130. — Scriverius, *Bat. illustr.* p. 144. — Melch. Adamus, *Vitae Germ. philosoph.* p. 122. — De la Rue, *Geletterd Zeeland.* p. 441. — Foppens, *Bibl. Belg. I.* p. 10. — Saxe, *Onomasticon.* III. p. 106.

27 **Jan Jansz. Reygersbergh van Cortgene, Dye Cronycke van Zeelandt.**

NB. Grootendeels geput uit andere kronieken, maar ook uit het archief der familie Van Borsselen. Daarom belangrijk over 1450—1550.

Uitg.: 1o. Antwerpen. 1551. 4o. — 2o. Middelburg. 1634. 4o. (verm. ed.) — 3o. Midd. 1644. (met aant. v. Boxhorn.) — 4o. (het eerste deel) door Smallegange, *Kron. v. Zeeland.* (Middelburg. 1696. fol.)

Schr.: De Wind, *Bibl.* p. 152. — Smallegange, *Kron. v. Zeel.* p. 61. — De la Rue, *Geletterd Zeeland.* p. 468. — Paquot, *Mémoires.* VII. p. 65. — Ermerins, *Beschr. v. Vere.* (Zeeuwsche oudh. VI. p. 186.) — Dousa, *Voorr. v. Stoke.* — Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 551. — Foppens, *Bibl. Belg. II.* p. 716.

2. ONUITGEGEVEN KRONIJKEN.

Beyeren, quondam Gelre, armorum rex de Ruyris, Die Hollantsche chronike van den Heraut.

Handschr.: *Brussel.* *Bibl. Bourg.* No. 7420. fol. pap. 15e eeuw. („Eersamen geduchten vaderen” — „des hy over

al vrankrik tmeen ghebet heeft." 1409. cf. Archiv. VII. p. 704.) — *Ald. Bibl. Bourg. No. 837. fol. perk. en pap. 15e eeuw.* („Hollandsche Chronike." „Eersamen en geduchten vaderen" — „gaven grooten lof ende danc ende gods loen an verdient hadde hadden zijt wel gehouden.") 5 blz. over 900—1300, 10 blz. over 1300—1409. (cf. Archiv. VII. p. 703.) — *Ald. Bibl. Bourg. No. 15653. (V. Hulth. 195.) 8o. perk. 14e eeuw.* (Rijmkronijk der graven van Holland van Karel den Kale tot Margaretha. 1355. „Int zevende jair dat moghentlike" — „in Hollant wel 10 jaer." Excerpt uit Melis Stoke.) (cf. Archiv. VIII. p. 541.) — *Ald. Bibl. Bourg. No. 17914. 8o. perk. 1409.* („Eersamen en geduchten" — „Explicit cronographia per manus Beyeren armorum regis de Ruyris anno domini 1409 etc.") — *'s Gravenhage. Kon. Bibl. 823. fol. pap. 15e eeuw.* („Croniken van Adam tot tjaer ons Heeren 1348." Opgedragen aan Willem V en Fred. v. Blankenheim. Compilatie uit verschillende bronnen: tot 850 zeer kort, verder iets uitvoeriger over de geschiedenis van Vlaanderen tot 1315. Exemplaar uit de bibl. van prins Willem IV. cf. Archiv. VII. p. 131.) — *Ald. Kon. Bibl. O. 94. HS. van c. 1700.* — *Ald. Mus. Meerm. Westr. No. 168. (fol. No. 47.) fol. pap. 14e eeuw.* („Rare ongedructe Cronyck van Hollant en Westfrieslant." „Omdat ic nyet en wil Dat myn syn yet verderve stille te leggen in ledicheyden" — „Ende hyrom versamende biscop Ghie een groot heer wt Hollant ende vten Sticht ende besat dat casteel te Goy alomme opdat hy myt stormen al." Loopt van de geboorte van Jezus tot bisschop Guy van Henegouwen, 1317, waar het plotseling afbreekt. Ex. afkomstig van A. Westphalen. Schijnt gedeeltelijk ontleend aan Melis Stoke.) — *Leiden. Acad. Bibl. Catal. Geel No. 671. (B. P. L. 76. C. F.) fol. pap. 1476. 60 blz.* („Hir begint die eerste etaeten, als

van Adam" — „so gingen die Quunsbroeders." Loopt tot 1348, aan het slot p. 83—88 een vervolg tot 1464. cf. Archiv. VIII. p. 571, juncto VII. p. 703.) — *Leiden*. Bibl. Lett. No. 676. fol. 93 p. pap. („Dits die Hollantsche chronike." Loopt tot 1409. Met register v. Bodel Nijenhuis.) — *Nijenburgh bij Alkmaar*. kl. fol. perk. en pap. (Tot 1409. Origineel van het HS. van Letterkunde. In het bezit v. Jhr. D. v. Foreest. 1846. cf. Catal. Bibl. Lett. p. 42.)

NB. Van den heraut Gelre, later als wapenkoning Beijeren genoemd, een edelman aan het hof van Willem VI, bestaan behalve de bovengenoemde kronieken verschillende werken: *Weenen*. Hofbibl. Hist. prof. No. 51. („Nomina eorum, qui interfuerunt torneamentis habitis Compendii annis 1238, 1310, 1396, 1402." cf. Archiv. I. p. 432.) — *Leiden*. Bibl. Coenen v. 's Gravesloot. kl. 4o. perk. 124 p. 15e eeuw. (Afk. v. Jac. Koning; bevat lijsten van ridders van 1238, 1402, 1396, 1404. — cf. Herald. bibl. 1875. p. 30.) — Gedichten en wapenschilden te *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 15653. (cf. Archiv. VIII. p. 541.)

Schr. (over al deze werken): *N. Beets*, Mededeeling aang. een middeleeuwsch HS. in: Bibl. Maatsch. Lett. No. 677. — *Compte-rendu de la comm. roy. d'hist.* 3e serie. V. p. 252. — *J. van Maldeghem*, La bataille de Staveren. (Brussel. 1869.) — *Gachard*, Notice des MSS. de la Bibl. Impér. de Vienne. p. 23. — Archiv. VII. 703, VIII. 541. — *Dousa*, in: Voorrede voor Melis Stoke. — *F. van Mieris*, in: Voorrede voor de Klerk uit de lage landen.

Jan van Naeldwyck, Chronycke van Hollandt.

Handschr.: *Londen*. Brit. Mus. Cotton. Vitellius. F. XV. en Tiberius. C. IV. (Het eerste HS. gr. 4o. pap. 16e eeuw, loopt tot 1414. — Het tweede HS., vervolgd

door denzelfden auteur tot 1461, 267 p. De voorrede begint: „Onte verwecken die... gedachten des menschelicken gheslaches.” Samen ruim 1000 pag.)

NB. Deze kroniek werd vroeger gehouden voor identiek met het Goudsch kroniekje. Ten onrechte vlg. Van den Bergh, in: *Bijdr. v. Nijhoff. N. R. I. p. 419 vlg.* — cf. Paquot, *Mémoires. IX. p. 100.* — *Archiv. VII. p. 74.*

45 **George Chastellain, Les croniques des pays de Hollande, Zelande et aussy en partie de Haynau.**

Handschr.: *Brussel. Bibl. Bourg. No. 7254. fol. pap. Fransch. 1529.* („Après que le monde fut créé” — tot den dood van Rud. v. Diepholt. 1455.) Gedrukt door Reiffenberg, in: *Compte-rendu de la comm. roy. d'hist. XII. p. 251—272.* — *Brussel. Bibl. Bourg. No. 7260. fol. 16e eeuw. Fransche verzen.* („Sensient les croniques abrégées faites par Jorge l'Aventurier. Item après les croniques des pays de Hollande, Zelande et Frise.” „Qui veult oir merveilles.”)

46 **Frederik van Sevender, Chronicorum Hollandie libri X. 1468.**

NB. De schrijver was Karmelieter-monnik te Haarlem.
Handschr.: *Leiden. Acad. Bibl. B. P. L. F. 127 d. (Catal. Geel No. 668.) fol. pap. 15e eeuw.* — *Londen. Brit. Mus. Cotton. Vitellius. E. VI. 4o. pap. einde 15e eeuw.* („Tabernacula eorum in progenie et progenie.”)
Schr.: *Bolhuis v. Zeeburgh*, in: *Bijdr. v. Nijhoff. N. R. VIII. p. 358.* — *Van den Bergh*, in: *Bijdr. N. R. I. p. 119.* — *Fruin*, in: *Bijdr. N. R. VII. p. 93.* — *Archiv. VII. p. 74, 705 Noot 9, VIII. p. 571.*

47 **Theodoricus Pauli Gorcomiensis, Chronicon universale.**
Handschr.: *Leuven. Bibl. De Ram. 1838. gr. fol. (Auto-graaf, vroeger bij de Bollandisten; alleen de twee laatste*

gedeelten. cf. *Compte-rendu de la comm. roy. d'hist.* II. p. 99. — *Archiv.* VIII. p. 485.) — *Ald.* *Bibl. Hulthem.* (?) Kopie van het vorige HS. door De Nélis. („*Thom. Gorcom., Kort vertoog der oude graven van Holland.*” cf. *De Nélis, Prodrômus.* ed. 1790. p. 65.) (Hetzelfde als het volgende HS.?) — *Brussel.* *Bibl. Bourg.* No. 17916. 8o. Holl. 18e eeuw. („*Wie is de laatste.*”) — HS. vroeger in de *Bibl. der Jezuïten* bij hunne verdrijving uit België.

NB. De schrijver wordt ook genoemd: Theod. Pauli, alias Franconis, canonici in Gorrhem, wellicht dezelfde als: Thomas Gorcomiensis, abbas de Rode (bij Aken.) (cf. *Bibl. Bourg.* No. 17316.) Hij schijnt een *Chronicon universale* geschreven te hebben, bestaande uit verschillende, thans verspreide losse kronijken. (cf. *Compte-rendu de la comm. d'hist.* II. p. 98—108.) Een deel daarvan is zeer waarschijnlijk de bij *Matthaeus* (*Anal.* V. p. 201) afgedrukte „*De vita et rebus gestis dominorum de Arkel.*” (cf. *Van Heussen.* I. p. 239.) Een kroniek der bisschoppen van Luik (over de gebeurtenissen van 1465) wordt (in één band met kronieken der heeren van Arkel en Egmond) bewaard te Hamburg. (*Stadtbibl. Hist. imp.* No. 316. fol. pap. 15e eeuw. cf. *Archiv.* VI. p. 241.) Een kronijk van „*Thomas Gorcomiensis*” van de heeren van Brederoode wordt bewaard: *Bibl. de Bourg.* No. 17314; eene kronijk van de heeren van Borselen van „*Theodoricus Gorcomiensis*”: *Bibl. de Bourg.* No. 17317.

48
Henricus Gouda, Chronicarum Hollandie, Zeelandie, Frisie etc. libri XIX.

NB. De schrijver was monnik in het Friesche klooster Thabor en schreef zijn werk, eene navolging der *Divisie-kronijk*, tusschen 1500 en 1515. Vgl. hierover: *Kron. Hist. Gen.* 1872. p. 413. — *Fruin*, in: *Vrije Fries.* V. p. 80.

Handschr.: Groningen. *Prov. arch.* 1522. — 's *Gravenhage.* *Kon. Bibl.* No. 994. 4o. pap. 4 dln. (Afschr. v. No. 1 door A. Matthaeus.)

49 **Chroniken van Holland.** (tot 1417.)

Handschr.: 's Gravenhage. Mus. Meerm. Westr. No. 109. (No. 56. 4o) 4o. perk. 15e eeuw. 40 p. (Dit syn die croniken van Hollant. „Doe die werelt gestaen had 5199 jaer.” — „Ende hi leyt begraven tot Kanout in Hene-gouwen.” Loopt van Christus geboorte tot den dood van Willem VI.) — 's Gravenhage. Mus. Meerm. Westr. No. 37. gr. 4o. perk. 15e eeuw. („Als die werelt hadde ghestaen enz.” HS. iets ouder en uitvoeriger dan het vorige, maar met hetzelfde slot.) — Amsterdam. Bibl. Kon. Akad. 4o. perk. 15e eeuw. („Als die werelt hadde gestaen 5199 jaer” — „sinen vader tlant te voren.” 1398.) 14 bl. (Vgl. hierover: Archiv. VIII. p. 579.)
NB. In dit HS. komen dezelfde verzen op de „seven besten” voor als in een HS. der kroniek van den heraut Beyeren te Brussel. Wellicht is ook dit HS. zulk eene kroniek.

50 **Chronicon ab Adam u. a. 1418.**

Handschr.: Leiden. Acad. Bibl. B. P. L. No. 55. pap. 15e eeuw. (Sedert 1346 is dit het verhaal van een tijdgenoot. cf. Archiv. VIII. p. 571.)

51 **Historia Hollandie et Zelandie.** (tot 1476.)

Handschr.: Londen. Brit. Mus. Cotton. Vespas. D. IX. (cf. Archiv. VII. p. 74.)

52 **Chronicon Hollandiae et Zelandiae et Frisiae a prima gentis origine usque ad Maximilianum Austriacum, qui nupsit Mariae Burgundiae Caroli haeredi.**

Handschr.: Bern. Bibl. No. 588. 4o. pap. 176 p. 16e eeuw. („Hier beghint die cronicke van Hollant, van Zeelant ende van Vrieslant ende vanden Stieft van Utrecht,

in welke historie bescreven is hoe die landen" enz.)
Loopt van den Trojaanschen oorlog tot 1477. (cf. Neues
Archiv. III. p. 1.)

53 **Geschiedenissen van Holland, Zeeland en Vriesland, mitsgaders de chronycke vande bisschoppen van Utrecht en hoe Holland eerst begrepen is.**

Handschr.: Bibl. Gérard. (*'s Gravenhage*. Kon. Bibl.?) 4o.
249 p. 18e eeuw. (Eindigt met het begin der regeering van Karel V.)

54 **Hier beghint die afcomste van die edele graven van Holland, Zeelant en Vrieslant tot Karolo den Keyser.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 12191. fol. 1555.
(„Want Holland hier voormaals.”)

3. KRONIJKEN OVER BEPAALDE TIJDVAKKEN.

55 **Delle memorabili imprese di una flotta di crociati partita delle fori della Schelda. 1188.**

Uitg.: In: *Mém. della Real Acad. delle scienze di Torino*.
2e Serie. II. p. 177. (cf. *Bull. de l'Acad. de Brux.*
VII 2. p. 22 vlg.)

56 **Epistola Oliverii scholastici (+ 1225) ad Engelbertum archiepiscopum Coloniensem de obsidione Damiatæ et iis quæ vidit in Oriente a. 1218, 1219. (Ook genoemd: *Historia Damiatina*.)**

Handschr.: *Leiden*. Acad. Bibl. Cod. Voss. Lat. No. 2532
(207.) No. 13. 4o. 14e eeuw. (cf. *Archiv*. III. p. 443.) —
Parijs. Bibl. nation. No. 4861. 13e eeuw. — *Ald.* No.
4955. 14e eeuw. — *Ald.* No. 5136. 16e eeuw.

Uitg.: In: Bongars, *Gesta Dei*. I. p. 1185—1192. —
 Duitse vertaling in: *Westphalia*. 1825. No. 41—43.
 Schr.: Potthast, *Bibl.* p. 284. — Over andere werken van
 denzelfden schrijver: cf. Potthast, *Bibl.* p. 472.

57 **Epistola Jacobi episcopi Achoriensis de obsidione et
 captivitate urbis Damiatæ.**

Handschr.: *Leiden*. Acad. Bibl. Voss. L. F. 95. pap.

58 **De captione Damiatæ.**

Handschr.: *Leiden*. Acad. Bibl. Voss. L. Q. 125. perk.
 15e eeuw.

59 **Chi après sensieult la maniere comment le damoiseaux
 Guillaumes comtes de hollandes ce fut fait chevalier,
 après qu'il fut esleu y estre roys des Romains en l'an 1267.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 12185. fol. Lat. 15e
 eeuw. („Decesso Florentio principe.”)

60 **Hollandiæ comitis Florentii mortis historia.**

Handschr.: *Weenen*. Hofbibl. Hist. prof. No. 9099 (vroeger
 229.) fol. pap. 17e eeuw. (cf. Pertz, *Archiv*. II.
 p. 536, X. p. 466.)

61 **Hollandsch vervolg op Martinus Polonus. (1249—1308.)**

Handschr.: *Londen*. Brit. Mus. Add. 22. 635.

62 **Utrechtsch vervolg op Martinus Polonus. (tot 1451.)**

Handschr.: *Giessen*. Univ. Bibl. No. 160. fol. perk. 15e
 eeuw. (Met gedichten op de stichting der St. Mariakerk)

te Utrecht door keizer Hendrik IV: „Tempora cum
causis templi venerabilis huius.” en op Deventer: „Da-
ventria laudabilis.” cf. Archiv. IX. p. 575.

63 **Description de la bataille de Ziericzee en 1304.**

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 813. fol. pap.
(Extract vervaardigd door Van Wijn uit een HS. van
de Bibl. du Roi de France: G. Guiart, Branche aux
royaux lignages.)

64 **Chronicon Belgii ab anno 1304 usque ad annum 1459.**

Handschr.: *Warmond*. Bibl. v. h. Semin. fol., afk. v. Al-
kemade. (cf. Kron. Hist. Gen. 1849. p. 461.)

65 **Codex Tegernseënsis. (1417—1436.)**

Handschr.: *Munchen*. Kon. Bibl. laatst 15e eeuw. Afkom-
stig uit het klooster Tegernsee. (Bevat de geschiedenis
van Jakoba van Beijeren; heeft veel overeenkomst met
de kroniek van Fred. van Sevender en met het Mag-
num Chronicon Belgicum. Over de geschiedenis van
den codex zie men: Bolhuis van Zeeburgh, in: Bijdr.
v. Nijhoff. N. R. VIII. p. 362. — Archiv. IV. p. 546.)
Uitg.: door Von Löher in: Beitr. z. Gesch. der Jak. v.
Bayern. (Abh. der Bayer. Akad. der Wissensch. 3e.
Kl. X 1.)

66 **Histoire des Pays-Bas. (1474—1492.)**

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 3685.

67 **Annales rerum in Hollandia et dioecesi Ultraiectina ges-
tarum. 1481—1483.**

Uitg.: In: Matthaeus, Veteris aevi analecta. I. p. 397—500.
Schr.: De Wind, Bibl. p. 105. — Potthast, Bibl. p. 135.

68 **Dit is die historie van Hollant, wat dat hier int lant geschiet is, sint dat hartoch Karel van Bourgongen voer Nanzy int lant Lotringen verslagen worde. (1477—1534)**
 Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. O. 157. 4o. 363 bl.

NB. Schijnt een vervolg op het Goudsch kroniekje. De schrijver was een Amsterdamer en is o. a. zeer uitvoerig over de terechtstelling der Wederdoopers en andere ketters te Amsterdam. Het HS. komt voor: Catal. Is. le Long. p. 22. No. 71. — Bibl. Burmann. 1779. MSS. p. 84. No. 3053.

69 **Guillelmus Hermannus Goudanus, Hollandiae Gelriaeque bellum quod gestum e. a. 1507 et deinceps.**

NB. De schrijver, een vriend van Erasmus, was Augustijnernonnik in het klooster Steyn bij Gouda. († 1510.)

Handschr.: *Hamburg*. Stadtbibl. Hist. Germ. No. 205. fol. pap. p. 47—76. („Olandiae bellum, auct. Wilh. Hermanno, Olando canonico.” cf. Archiv. VI. p. 242.) — *Leeuwarden*. Bibl. Fr. gen. HS. v. Gabbema. (cf. Vrije Fries. XI. p. 292.)

Uitg.: 1. *Amsterdam*. c. 1517. -- 2. In: Matthaeus, *Analecta*. 1e ed. I. p. 321—354. — 3. In: Matthaeus, *Analecta*. 2e ed. I. p. 496 vlg.

Schr.: De Wind, Bibl. p. 109. — Potthast, Bibl. p. 354. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 320. — Vossius, *Hist. Lat.* c. 10. — Vonck, *Voorrede op Huygens' Doesburg*. p. 29—34. — Walvis, *Beschr. v. Gouda*. p. 239. — Scheltema, *Mengelw. I.* p. 89. — Foppens, *Bibl. Belg. I.* p. 407.

70 **Histoire des troubles des Pays-bas, arrivés depuis l'an 1517 jusqu'en 1568.**

Handschr.: *Hamburg*. Stadtbibl. (Bibl. Uffenb. No. 12.) fol. pap. 78 p.

71 **Chronique ou journal de ce qui s'est passé dans les Pays-Bas depuis 1522 jusqu'en 1574.**

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. afk. uit Bibl. Gérard.
(cf. Compte-rendu de la comm. roy. d'hist. I. p. 289.)

4. KLEINE KRONIEKJES.

72 **Theodoricus à Leydis, Breviculi parvi positi super sepulchra comitum Hollandiae in monasterio Haecmundensi. (900—1151.)**

NB. De schrijver leefde in de 12e eeuw in de Egmonder-abdij.
Handschr.: *Leeuwarden*. Burgerweeshuis. 1670. (door Gabbema.)

Uitg.: Door A. Matthaeus, achter het Chron. Egmond. van Joh. à Leydis. Lugd. Bat. 1692. p. 144.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 545. — De Wind, Bibl. p. 57. — Paquot, Mémoires. VII. p. 373.

73 **Leo monachus Egmundensis, Breviculi maiores positi super sepulchra comitum Hollandiae in monasterio Egmundensi. (900—1203.)**

NB. De schrijver leefde omstreeks 1370 in de Egmonder-abdij.
Handschr.: *Leeuwarden*. Burgerweeshuis. 1670. (door Gabbema.)

Uitg.: Door A. Matthaeus, achter het Chron. Egmond. van Joh. à Leydis. Lugd. Bat. 1692. p. 146.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 417. — De Wind, Bibl. p. 57. — Paquot, Mémoires. VII. p. 374.

74 **Korte annalen van Holland. (693—1345.)**

Handschr.: *Hamburg*. Stadtbibl. Hist. Germ. fol. No. 316.
p. 236. („Anno D. 693 Pippinus victoriosus dux” — „ob remedium anime eius.”) (cf. Archiv. XI. p. 392.)

75 **Cronica diversorum gestorum.** (912— 364.)

Uitg.: Door A. Matthaeus in: *Analecta vet. aevi.* III. p. 679—684.

Schr.: Potthast, *Bibl.* p. 243.

76 **Cort chronykje van de graven van Holland.** (923—1398.)

Uitg.: Door P. B. v. D. Amst. 1751. 8o.

Schr.: Potthast, *Bibl.* p. 234. — De Wind, *Bibl.* p. 67.

NB. Een onbeduidend excerpt uit Beka.

77 **Chronyk van Holland.** (863—1404.)

Handschr.: *Utrecht.* *Bibl.* van prof. De Geer. 4o. perk. 14e eeuw.

Uitg.: In: *Codex diplom. v. h. Hist. Gen.* II 6. p. 68.

NB. Een rijmwerk gevolgd naar Melis Stoke.

78 **Chronicon Hollandiae.** (863—1404.)

Handschr.: *Leiden.* *Acad. Bibl. Cod. Voss. L. O.* 93. 8o. 15e eeuw. 5 blz.

79 **Alb. Snavel, Chronica rerum praecipue ad Belgii foederati provincias spectantium.** (Versibus leoninis.) (1200—1421.)

Uitg.: In: *Dumbar, Analecta.* III. p. 633—635.

Schr.: Potthast, *Bibl.* p. 535.

80 **De nominibus et origine comitum et principum Hollandie, Zelandie, dominorum Frisie.** (tot 1430.)

Handschr.: *Brussel.* *Bibl. Bourg. No.* 8041. 4o. pap. 15e eeuw. („Theodoricus de prosapia regum.”) cf. *Archiv.* VIII. p. 509.

81 **Chronica Hollandiae.** (tot 1433.)

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 5378. fol. Lat. 16e eeuw. („Hollandiae primordialis civitas.”) cf. Archiv. VIII. p. 495.

82 **Brevis descriptio comitum et principum Hollandiae usque ad Philippum bonum, Burgundiae ducem.**

Handschr.: *Breslau*. Bibl. Rhed. Rep. I. No. 61. fol. pap. (cf. Archiv. VI. p. 98. — Kron. Hist. Gen. 1858. p. 153.)

83 **Korte chronycke van Nederland.** (1285—1437.)

Handschr.: *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 1361. fol. (cf. Archiv. IX. p. 510.)

NB. Late kopie van eene korte chronologie; waarachter eenige aantekeningen van een tijdgenoot te Breda over de familie van Engelbert van Nassau tot 1404.

84 **Kort chronykje van Holland van den jaare 972 tot 1466.**

Handschr.: *Utrecht*. Prov. arch. 15e eeuw. — *Ald.* Prov. arch. fol. pap. 15e eeuw. — *Ald.* Prov. arch. pap. 18e eeuw. HS. door Van Mieris. (Allen achter HSS. van den Klerk uit de lage landen.)

Uitg.: Door F. van Mieris achter den Klerk uit de lage landen. 1740. p. 211—235.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 234. — De Wind, Bibl. p. 106.

NB. Loopt eigenlijk slechts tot 1398.

85 **De primaeva origine comitatus Hollandie et Zelandie et episcopatus Traiectensis.** (tot Maximiliaan.)

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8039. 4o. pap. 15e eeuw. („Post nativitatem Abraham.”) cf. Archiv. VIII. p. 508.

86 **Pancr. van Castrikom, Cronyck van Westfriesland en Hollandt.** (tot 1498.)

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. K. 208. pap. 88 blz. begin 17e eeuw, vroeger eigendom van Adr. Westphalen. („Men leest in oude boeken, goedgunstige lezer, dat den filosoof ofte leerminnaar Diogenes.”) — *Amsterdam*. Coll. Van Voorst. cf. Auctie-catalogus. MSS. No. 466.

87 **Corte Cronycke van Westvrieslandt, waerin de beginselen ende ghelegentheden van landen, luyden, oorloghen, vreden, dorpen en steden worden verhaelt.**

Handschr.: *Utrecht*. Bibl. Hist. Gen. fol. Met kopij over 1345 tot 1467.

88 **Chronyk van Nederlant.** (1057—1527.)

Handschr.: ('s *Gravenhage*. Kon. Bibl.?) MSS. Gérard. No. 49. fol. 15e en 16e eeuw. 63 blz. (origineel.) cf. Archiv. IX. p. 510.

89 **Petr. Curtius, Chronycke van Holland, Zeeland, Friesland.** (Geschr. 1530.)

NB. De schrijver was vlg. Alkemade „doctor in de godheit” en tot het schrijven zijner kronijk „byde K. M. gecommiteerd.”

Handschr.: Eene collatie van een HS. met de uitgave, door C. van Alkemade, is te *Leiden*. Akad. Bibl. 766.

No. E. 13. (vroeger Periz. 8o. No. 30.)

Uitg.: Te Hoorn. (Mart. Gerbrantsz.) 1638. kl. 8o.

90 **Nederlantsche chronyk van Holland en Zeeland.**

Handschr.: *Leiden*. Bibl. Maatsch. Lett. No. 675. 4o. perk. 15e eeuw. (Fragm. v. 2 blz.)

Bovendien worden de volgende kronijken vermeld, maar niet voldoende aangeduid om ze ergens in te deelen:

91 **Van de graven van Holland en Zeelandt.** — HS. *Brussel*.
Bibl. Bourg. No. 7423. 4o. Holl. 17e eeuw. („Om te toonen de afkompste.”)

92 **Von den Grafen von Holland.** — HS. *Breslau*. Bibl.
Rhed. No. 87. (21.) (cf. Archiv. XI. p. 710.)

93 **Chronyk der graven van Holland, Zeeland en heeren
van Vrieslandt.** — HS. *Middlehill*. No. 2906. (cf. Archiv.
VII. p. 100.)

94 **Korte cronyck van Hollant en Westfrieslant.** — HS.
Haarlem. Stadsarchief. (afk. v. de familie Aelbout.)

KRONIJKEN VAN UTRECHT.

1. DE BEKENDE HOOFDKRONIJKEN.

95 8 **Joh. de Beka, Chronicon de episcopis Ultraiectinis.**
(690—1346.)

a. LATIJNSCHE TEKST.

Handschr.: *Breslau.* Bibl. Rhed. Rep. I. No. 36. (45. 17.)
fol. perk. 14e eeuw. (cf. *Kron. Hist. Gen.* 1858. p. 153.) — *Ald.* Bibl. Rhed. Rep. I. No. 115. (44. 20.)
fol. perk. en pap. 15e eeuw. (cf. *Archiv.* III. p. 451, VI. p. 98, XI. p. 708. — *Pertz, Monumenta.* XVI. Voorrede.) — *Trier.* Stadtbibl. No. 1288. fol. pap. einde der 14e eeuw. 166 blz. v. 2 kol. (HS. uit Utrecht, later eigendom v. Hontheim; bevat 9 boeken met inhoudsopgaven, het laatste over de abdij van Rijsenburg. Vgl. *Archiv.* II. p. 356.) — *Wolfenbüttele.* Herz. Bibl. Helmst. No. 484. fol. perk. (cf. *Archiv.* VI. p. 14.) — *Giessen.* Univ. Bibl. No. 218. fol. pap. 15e eeuw. p. 98—133. (*Gesta pontificum Traiect. et comitum Holl. „Venerabilibus patribus”* — „successit Rodolfus de Diepholt.”) (cf. *Archiv.* IX. p. 576. — *Visscher, Hist. tijdschr.* I. p. 29.) — *Cambridge.* Bibl. Coll. Cant. No. 42. („Excerptum e chronicis episc. Trai. per Joann. Vonderleke.” (sic.) cf. *Archiv.* III. p. 437.) — *Parijs.* Bibl. Nat. No. 2803. —

Parijs. Bibl. Nat. No. 5613. — *Praag*. Univ. Bibl. VII. D. 6. fol. pap. begin 15e eeuw. (Chronica pontificum, of: Chronicon Joh. Gerbr. à Leydis Carmel., de rebus Hollandiae et praesulibus Traiectensibus. — Begin defect; loopt tot de keuze van Fred. v. Blankenheim. 1393. „St. Willibrordi” — „quadam magna discordia in Hollandia. Acta fuerunt hec ipso die Margarete anno quo supra.”) (cf. Stud. en bijdr. III. p. 134 Noot 1. — Archiv. IX. p. 470, X. p. 665. — Kron. Hist. Gen. 1851. p. 341.) — *Middlehill*. No. 3242. 3 dln. — *Ald.* No. 3244. 15e eeuw. (Archiv. VII. p. 100.) — *Ald.* No. 3245. — *Ald.* No. 3320. 14e eeuw. (Archiv. VII. p. 101.) — *Ald.* No. 3322. (Loopt tot 1483. cf. Archiv. VII. p. 101.) — *Londen*. Brit. Mus. Cotton. Titus. D. XXV. 12o. pap. 15e eeuw. 51 blz. Lat. zeer klein geschreven. („Anno plasmationis Ade.” Met vervolg tot: „De Frederico de Blankenheim episcopo Traiectensi.” cf. Van den Bergh, in: Nijhoffs Bijdr. XI. p. 119.) — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 3600. 14e eeuw. (Archiv. VIII. p. 492.) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 3601. 16e eeuw. („Igitur ab anno plasmacionis.”) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 5754. fol. 15e eeuw, afk. v. Dyntherus. („Reverendis patribus.” „Princeps ergo Francorum.”) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 6405. 4o. 15e eeuw. („Reverendis patribus et praeclaris.” „Igitur ab anno.” Loopt tot 1390.) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 7944. fol. 16e eeuw. Loopt tot 1342. („Reverendis patribus.”) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 9955. fol. 16e eeuw. (De chronicis Hollandiae, Zelandiae, Frisiae. „Prologus Johannis Beeck.”) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 10160. fol. 1465. („Igitur ab anno plasmacionis.”) — Verder worden nog vermeld: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6406, 6407, 10166. Een dezer Brusselsche HSS. 4o. pap. 15e eeuw. loopt tot 1205. (cf. Archiv. VII. p. 701); een ander kl. fol. perk. „écriture très-ancienne” (met andere kronijken in één band) is afkomstig uit het Collège de Louvain; —

een ander. fol. pap. 15e eeuw. (Historia de gestis pontificum Traiectensis ecclesie. „Igitur ab anno plasmacionis Ade.” Loopt tot de keuze van Fred. v. Blankenheim. 1393. Met vervolg: „Octodecim fere diebus.” — „Acta fuerant hec ipso die Margarite virginis anno quo supra.” (1393.) cf. Archiv. VII. p. 704.) — 's Gravenhage. Kon. Bibl. No. 668. — Groningen. Akad. Bibl. No. B. C. 4. fol. pap. 16e eeuw. (Loopt tot 1303. cf. Archiv. VIII. p. 589.) — Leiden. Acad. Bibl. Cod. Voss. Lat. No. 109. fol. 15e eeuw. — Utrecht. Prov. arch. fol. perk. 74 blz. einde 14e eeuw, met vervolg uit het einde der 15e eeuw over 1345—1456. (Eindigt: „obtinuit pro filio suo.” Codex afk. v. Lap v. Waveren en door hem geciteerd achter de uitgave v. Buchelius als „Vitae J. Becae.” cf. Vermeulen, Vanden levne ons heren. p. XXXIV.) — Ald. Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 4. fol. perk. (met gekleurde versieringen.) (HS. afkomstig van N. Witsen.) (Coronica dominorum Hollandie ac episcopatus Traiectensis. „Reverendis patribus” — „Eodem anno Florencius episcopus Traiectensis obiit.” 1393.) — Ald. Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 12. 4o. pap. 15e eeuw. („Igitur ab anno plasmacionis Ade” — „Acta fuerunt hec ipso die Margarete virginis anno quo supra 1393.”) — Ald. Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 15. 8o. perk. 15e eeuw. (Oud No. 98. Afkomstig v. P. Burmannus Jr.) („Reverendis patribus et preclaris” — „ad terminandum relicta fuit.” Loopt tot het beleg van het slot Altena door Albrecht in 1393.) — Ald. Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 16. 4o. pap. 15e eeuw. (Oud No. 2780.) („Reverendis patribus” — „ut liquet pretactam discurrenti materiam.” Loopt tot het vertrek van bisschop Jan van Arkel naar Luik.) — Ald. Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 17. 4o. pap. einde 16e eeuw. (Geschreven door Ant. Junius van Muiden te 's Gravenhage. Met aant. v. P. Scriverius.) (Cronice

episcoporum Traiectensium ac comitum Hollandie. „Reverendis patribus” — „et proinde Florentio de Wevelichoven sub ditione Coloniensi de episcopatu Monasteriensi Ao. 1363.”) — Vgl. verder over verschillende Latijnsche HSS. van Beka: Archiv. VII. p. 701 vlg. — De opdracht van B. Furmerius. (Beka, ed. v. Buchelius. p. 134.) — Van Wijn, Huisz. leven. I p. 75. — Bovendien vindt men in de Utrechtsche Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 10 *a—n*: 13 gedrukte exemplaren van Beka met aantekeningen van: P. Scriverius, C. Burmannus, V. J. Blondeel, P. Bondam, A. Drakenborch, A. Matthaeus, J. van de Water, P. van Muschenbroek en P. Burman, — en verder met collaties naar de HSS. van Beka, van de kapittels ten Dom en St. Salvator door P. Bondam.

Uitg.: 1. Door B. Furmerius. Franeq. 1612. 4o. — 2. Door A. Buchelius. Ultrai. 1643. fol. (Met W. Heda en App. v. Suffr. Petri.) — 3. Fragmenten over 1247—1256 bij: Böhmer, Fontes. II. p. 432—449.

b. HOLLANDSCHE VERTALING.

Handschr.: *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 6. (Oude Nos. 247s en 287q.) fol. perk. 15e eeuw. (Afk. v. Ant. van Nykercken, 1595, en v. Gilb. Junius, kannik van St. Marie.) (Dit syn die croniken van den stichte van utrecht ende van hollant. „Eersamen ghedachten vaderen” — „Dit gheschiede op sunte margrieten dach inden iaer voerscreven.” Loopt tot het beleg van het slot Altena door Albrecht in 1393. — Met een Utrechtsch vervolg van eene hand uit het begin der 16e eeuw. „Ende hyerom quam die biscop Jan van ludyc” — „So mach men wel van hem scriven, dat hi een wys heer yn synre tyt heeft geweest.” Dit vervolg

22 pag. fol. van 2 kolommen loopt geheel over den tijd van Willem VI. (cf. Archiv. VIII. p. 585.) — *Ald.* Stadsarch. fol. pap. begin 15e eeuw. Met vervolg tot 1421. (den St. Elisabethsvloed.) — *Ald.* Prov. arch. fol. pap. 15e en 16e eeuw. Afk. v. Buchelius. Loopt tot 1316. — *Ald.* Prov. arch. fol. einde 14e eeuw. perk. 142 blz. (Loopt tot 1393. Beter dan het door Matthaeus uitgegevene HS. cf. Vermeulen, Van den levende ons heren. p. XXXIV.) — *Ald.* Bibl. Hist. Gen. fol. pap. 152 blz. 15e eeuw. Met vervolg tot 1393. (HS. afk. v. Herm. Lethmatius en Lamb. v. d. Burch, dekens van St. Marie, later Coll. Van Hilten. „Ersamen gedachten vaderen” — „op sinte mergrieten dach inden jaer voerscreven.”) — *'s Gravenhage.* Kon. Bibl. No. 956. 4o. pap. 17e eeuw. (Loopt tot het voorkomende in de uitgave: Anal. 2e ed. III. p. 294.) — *Ald.* Kon. Bibl. No. 1507. B. No. 225. fol. pap. Geschr. 1469 of 1470. Loopt tot 1426, en verder zeer kort tot 1467. (Gedeeltelijk uitgeg. door Campbell.) — *Ald.* Kon. Bibl. No. 1653. fol. pap. 15e eeuw, afkomstig uit de Egmonderabdij, later bij Westphalen en Van Wijn. (Loopt tot het voorkomende in de uitgave: Anal. 2e ed. III. p. 294. Schijnt gelijk aan No. 956.) — *Ald.* Kon. Bibl. No. 1656. 4o. 21 blz. pap. 14e eeuw. Vroeger van N. Witsen, later van Van Wijn. (Fragment. Begint met Jan II van Holland en eindigt met den dood van Albrecht in 1404. Volgens Van Wijn het oudste hem bekende HS. van den Hollandschen Beka, maar geheel verschillend van den uitgegevenen tekst. Een gedeelte van dezen tekst is uitgegeven bij: Matthaeus, *Analecta.* I. p. 61—63.) — *Ald.* Kon. Bibl. O. 158. (Croniken vanden stichte van Utrecht ende van Hollant. Met vervolg tot 1393.) — *Ald.* Kon. Bibl.? Coll. Gérard. No. 324. fol. 15e eeuw. 302 blz. in 2 kolommen. (Chronyk van Holland en van het sticht van Utrecht, als van alle

de bisschoppen en van de graven van Holland. — Beter dan het uitgegevene HS.) — *Amsterdam*. Bibl. der Kon. Akad. No. 112. kl. fol. pap. 158 blz. (Chronica vann anbeginne des Bistums ende der Biscoppen des Stifts vann Utrecht oeck mede ingetogen van de edlenn Hernn unde Greven van Hollant „per manus Rod. Theod. de Covordia custodem in Hardenberch tunc temporis Ao. 1518.” Zeer verschillend van de uitgegevene vertaling.) — *Leiden*. Bibl. Maatsch. Lett. No. 841. 4o. 44 blz. 18e eeuw. — *Keulen*. Stadsarch. (Coll. Wallraf.) XI 7. pap. fol. 15e eeuw. (Chronik und Geschichte von Utrecht. Latijn? cf. Archiv. VII. p. 705, XI. p. 745.) — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 5753. fol. 1408, afk. v. Dyntherus. („Naer jaer 5199” „Eersamen ende geduchten vader.”) — *Middlehill*. No. 1129. fol. pap. 310 blz. (Chronyke van Utrecht. Loopt tot 1478, sedert 1425 verschillend van het volgende HS. cf. Archiv. VII. p. 97, 703.) — *Ald.* No. 2524. fol. pap. 15e eeuw. 334 blz. De blz. 248—334 loopen over het tijdvak 1421—1450. (Geschreven in Overijssseisch dialect. Einde: „in Brabant vuerden daer hie veylich was.” cf. Archiv. VII. p. 100, 702, 703.) — Vgl. verder over verschillende HSS. van den Hollandschen Beka: Archiv. VII. p. 701 vlg. — Campbell, in: Nijhoffs Bijdr. VI. p. 182.

Uitg.: 1. Door A. Matthaeus, in: Anal. dl. V. (Met vervolg tot 1426.) — 2. Door A. Matthaeus, in: Analecta. 2e ed. dl. III. p. 1—407. — 3. Een fragment van een vervolg door Campbell in: Nijhoffs Bijdr. VI. p. 181.

c. FRANSCH E VERTALING.

Handschr.: *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 5. fol. pap. (Les gestes des Evesques d'Utrecht et des Princes de Hollande, par Johan de Beke, cleric. cf. Van Wijn, Huisz. leven. I. p. 311.) — *Parijs*. Bibl.

Nation. No. 10197. gr. fol. pap. 1 dl. VIII en 78 blz. (Chronique de Hollande, Zelande et Frise, traduit du Latin de Jean de Beeke. Met opdracht aan Philips v. Bourgondië. cf. Gachard, La biblioth. nation. à Paris. p. 68. — Berichten Hist. Gen. III 1. p. 178.) — *Ald.* Bibl. nation. No. 8385. fol. pap. HS. v. dezelfde vertaling, afkomstig v. Gruthuysen. (cf. Van Praet, Recherches. p. 259—261. — Berichten Hist. Gen. III 1. p. 178.) — *Escuriaal.* Bibl. Estante T. en O. Pluteo II 2. No. 20. fol. pap. 15e eeuw. 154 blz. (Fransche vert., opgedr. aan Phil. den Goede door een ongenoemde. Loopt tot de twisten over den moord van Aleid van Poelgeest. 1393. cf. Gachard, Les bibl. de Madrid et de l'Escorial. p. 559—561.)

Schr. (over de drie bewerkingen): De Wind, Bibl. I. p. 51. — Potthast, Bibl. p. 161, Suppl. p. 49. — Janning, in: Acta sanct. Boll. Jun. VII. 2. p. 175, 176. cf. Jul. IV. p. 456. No. 16. — Löher, Jakobäa von Bayern. I. p. 413. — Schüz, Comm. crit. de scriptis et scriptor. histor. p. 98. — C. R. Hermans, Geboorteplaats en sterfjaar v. J. de B., in: Geschiedk. mengelw. v. N. Brab. I. p. 28. — F. V. Goethals, Lectures relat. à l'hist. des sciences en Belg. I. p. 16. — Bilderdijk, Taal- en letterk. versch. IV. p. 179. — Van Wijn, Huisz. leven. II. p. 241, 324. — Bolhuis v. Zeeburgh, Krit. der Friesche geschiedschr. p. 90, 91. — Pars, Naamrol. p. 41—43. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 456. — Foppens, Bibl. Belg. I. p. 576. — Saxe, Onomasticon. II. p. 366. — Bolhuis v. Zeeburgh, in: Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII. p. 365 vlg. — Trithemius, Scriptores ill. ecclesiae. — Ennen, Gesch. der Stadt Cöln. III. p. 874.

96
Chronica de Traiecto et eius episcopatu. (642—1456.)

Handschr.: *Leuven.* Univ. Bibl. 8o. 59 blz. pap. 15e eeuw. (c. 1460.) Vroeger eigendom van Adr. Westphalen (die

het zeer belangrijk noemde), later van Uffenbach. (Catal. MSS. fol. 1720.) (Begint: „Frisia est valde magna.”) (In denzelfden band versch. andere kronieken, die met het Chron. de Traiecto in het Hollandsch achter Veldenaers Fasciculus temporum staan, getiteld: Chronica Ultraiecti, Hollandiae, Frisiae, Brabantiae, Flandriae, Geldriae, Zutphaniae, Cliviae et Montis. Een citaat uit de kroniek van Friesland is afgedrukt: Comptes-rendu de la comm. d'hist. 2e ed. I. p. 156.)

Uitg.: 1. Door Matthaëus in: Veteris aevi analecta. IX. p. 9. — 2. Door Matthaëus in: Veteris aevi analecta. 2e ed. (4o.) V. p. 301.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 200. — De Wind, Bibl. p. 85, 105. — Bolhuis v. Zeeburgh, in: Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII. p. 349.

Guil. Heda, Historia episcoporum Ultraiectensium. 97
(690—1521.)

Handschr.: *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 7. fol. pap. — *Ald.* Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 8. fol. pap. — *Ald.* Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 14. 4o. perk., vroeger van A. Buchelius, met zijne aant. (Genetliacum Maximil. Caes. et Phil. filio dicatum.) — *Ald.* Prov. arch. fol. pap. 482 blz. begin 17e eeuw. (afk. v. Lap v. Waveren, doch *niet* gebruikt door Buchelius.) — *Ald.* Prov. arch. fol. pap. 93 blz. einde 16e eeuw. (defect.) cf. Vermeulen, Vanden levene ons heren. p. XXXIII. — *Ald.* Arch. der Oud R. C. Clerezy. HS. — *Ald.* (Auctie Beijers. 16 Dec. 1879. No. 3121.) fol. 16e eeuw. perk. Afk. v. Gillis v. Ledenberch. Kopie v. h. HS., door Buchelius gebruikt. — *Wolfenbittel*. Herz. Bibl. Cod. August. (cf. Archiv. VII. p. 224.) — *Parijs*. Bibl. nation. Catal. 1740—44. No. 4686. (Guil. Heda, Hist. urbis Traiectensis.) cf. Archiv.

I. p. 302. — *Oxford*. Bibl. Voss. (MSS. Junius.) No. 2376. (151.) cf. *Archiv*. III. p. 439. — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 7152. fol. 17e eeuw. afk. v. de Jesuïten te Gent. („Ait Ecclesiastes Dedi.”) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 13914. fol. 17e eeuw. („Urbem Traiectum.”)

Bovendien bevinden zich te *Utrecht* (Acad. Bibl. MS. Hist. Aevi Med. No. 10 c. en i.) twee gedrukte exx. van Heda, door P. Bondam gecollationneerd met de HS. op de bibl. der Oud R. C. Clerezy en op de Acad. Bibl. zelf. Uitg.: 1. Door B. Furmerius. (Franeq. 1612. 4o.) — 2. Door Lap v. Waveren, met noten van A. Buchelius. (Ultrai. 1643. fol.)

Schr.: De Wind, Bibl. p. 113. — Potthast, Bibl. p. 360, Suppl. p. 81. — J. J. Dodt van Flensburg, in: *Kron. Hist. Gen.* II. p. 41. — Vossius, *Hist. Lat.* III 1. p. 165. — Van Wijn, *Huisz. leven.* I. p. 75. — Scriverius, *Antiquit. Bat.* p. 211. — Zographos. p. 224. — Foppens, *Bibl. Belg.* I. p. 405. — Cannegieter, *De Brittenburgo.* p. 10, 127. — Pars, *Naamrol.* p. 41—43. — Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 318. — Saxe, *Onomasticon.* III. p. 28, 582. — Burman, *Traj. erud.* p. 172.

98 **Hadr. Barlandus, Episcoporum Traiectensium catalogus et historia.**

Uitg.: 1. Te Frankfort. 1585. — 2. Door Scriverius, in: *Batavia illustrata.*

Schr.: De Wind, Bibl. p. 130. — Scriverius, *Bat. illustr.* p. 144. — Melch. Adamus, *Vitae Germ. phil.* p. 122. — De la Rue, *Gelett. Zeeland.* p. 441—443. — Foppens, *Bibl. Belg.* I. p. 10. — Saxe, *Onomasticon.* III. p. 106.

2. ONUITGEGEVENE KRONIJKEN.

99 **Historia episcoporum Traiectensium et comitum Hollandiae.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6054. fol. 16e eeuw.
(„Sanctus Willebrordus ex inferioris Frisiae” tot 1448.)

100 **Kronijk en verhaal van Utrecht en Holland. (693—1460.)**

Handschr.: (Vroeger) *Utrecht*. Bibl. Munnicks van Cleeff,
afk. v. Van Alkemade. (cf. *Kron. Hist. Gen.* 1848. p. 21.)

3. KRONIJKEN OVER BEPAALDE TIJDVAKKEN.

101 **Alpertus Metensis, De diversitate temporum.**

Handschr.: *Hannover*. Kon. Bibl. 11e eeuw. (origineel.)
cf. *Archiv.* VII. p. 427.

Uitg.: 1. In: *Eccard, Corp. hist. medii aevi.* I. p. 91—132. — 2. (Gedeeltelijk) in: *Acta sanct.* Boll. 3 Maii. I. p. 431, 432. — 3. In: *Pertz, Monumenta. Scr.* IV. p. 700—723. — 4. Door *Dederich: Alpertus von Metz.* (Münster. 1859.) — 5. (Gedeeltelijk) door: *Bouquet, Rec.* X. p. 138—141.

Schr.: *Potthast, Bibl.* p. 112. — *Mabillon, in: Acta sanct. ord. S. Bened. saec. VI.* I. p. 85—93. — *Moll, Kerkgesch.* II 2. p. 343, 344.

102 **De rebus Ultraiectinis. (1138—1233.)**

NB. De schrijver was een aanzienlijke Fries, misschien monnik in de St. Paulus-abdij te Utrecht.

Handschr.: *Leiden.* Acad. Bibl. Voss. L. F. 37. (Catal.

1716. p. 371.) einde 16e eeuw. („Anonymi Narratio de rebus Traiect.” met aant. v. Sloet v. d. Beele.)

Uitg.: Door Matthaeus. (Hag. Com. 1690. 4o. c. notis.) (vgl. een HS. „ecclesiae Traiectensis.”) — Titel-herdruk. 1740.

Schr.: De Wind, Bibl. p. 34. — Moll, Kerkgesch. p. II 2. p. 345.

103
Utrechtsche kroniek. (539—1267.)

Handschr.: *'s Gravenhage*. Mus. Meerm. Westr. (in een Martyrologium der St. Maria-kerk te Utrecht.)

Uitg.: In: Serrure, Vaderl. Mus. II. p. 411—418, IV. p. 136—138.

104
Traiectensis episcopi Mengoti epistolae. 3)

Handschr.: *Weenen*. Hofbibl. Jus. canon. No. 45. (cf. Archiv. II. p. 624.)

105
Traiectensis ecclesiae epistola ad Fridericum Coloniae archiepiscopum de Tanchelino seductore.

Handschr.: *Weenen*. Hofbibl. Jus. canon. No. 45. (cf. Archiv. II. p. 624.)

Uitg.: In: Schannat et Hartzheim, Concilia Germaniae. III. p. 763—766.

106
Arnoldus Heymricius decanus Xantensis, Epistola ad Ludolphum de Venna decanum Traiectensem, continens conflictum inter patientiam et fortunam Boperti episcopi Coloniensis cum historia Davidis episcopi Traiectensis. (geschr. 1476.)

Uitg.: In: Dumbar, Analecta. I. p. 349—440.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 279.

107 **Thom. Basinus, Res gestae in Hollandia, dioecesi Ultraiectina, annis 1481—1483.**

NB. De schrijver was bisschop van Caesarea i. p. en stierf in 1491 te Utrecht als vicaris van bisschop David van Bourgondië. Hij schreef in het Latijn eene geschiedenis van Frankrijk, waarin veel over Holland voorkomt en waaruit Matthaeus een fragment uitgaf, voornamelijk (zeer uitvoerig) handelende over het beleg van Utrecht. De volgende werken van Basin bestaan in HS. in de Bibl. nation. te Parijs: Libri contra errores Pauli de Middelburgo. (cf. Montf. B. B. II. p. 751 d.) — Apologia (cf. Montf. l. l. II. p. 952 c.) — Breviloquium peregrinationis. (cf. Le Long, Bibl. hist. p. 378b. No. 7440.) — Epistola ad Davidem episc. Traiect. (cf. Dodt, in: V. d. Monde, Voorheen en thans. I. p. 183.)

Handschr.: *Utrecht*. Prov. arch. fol. pap. 50 blz. begin 17e eeuw. (afk. v. Lap van Waveren, iets minder volledig doch beter dan het uitgegevene HS.) (cf. Vermeulen, Vanden levne ons heren. p. XXXVII.)

Uitg.: 1. Door Matthaeus, in: *Analecta*. II. p. 141. — 2. Ald. 2e ed. (4o.) I. p. 505—586. — 3. De geheele kroniek (vroeger toegeschreven aan Amelgardus presb. Leodienensis) door J. Quicherat: *Histoire de Charles VII et de Louis XI. 1461—1483*. (Par. 1854—1859. 4 dln. 8o.)

Schr.: De Wind, *Bibl.* p. 86. — Fabricius, *Bibl. inf. et med. Latinit.* (ed. Mansi) VI. p. 245. — Heda, *Hist.* p. 304. — Burman, *Trai. erud.* p. 16—18. — Potthast, *Bibl.* p. 158. — Dodt, in: *Van der Monde, Voorheen en thans*. I. p. 180. — Van Engelen, *Grafschr. en wapens*. (HS. *Utr. Stads-arch.*) I. p. 137.

108 **Lamb. Hortensius, Secessiones civiles Ultraiectinae et bellum.** (1524—1529.)

Uitg.: 1. Te Basel. 1546. fol. — 2. Door Buchelius (achter Beka.) 1643. fol. — 3. Vertaald in het Holl. door A. Strick. 's Grav. 1625. 4o.

Schr.: De Wind, *Bibl.* p. 146. — Bayle, *Dictionn.* II. p. 128. — Burman, *Trai. erud.* p. 155. — Dousa,

Voorr. v. Støke. — Goudhoeven, Kronijk. p. 221. — Lap v. Waveren, Vita Lamb. Hortensii, achter: Beka. (Ultr. 1643.) — Foppens, Bibl. Belg. II. p. 799—800. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 613. — Mees, Lamb. Hortensius van Montfoort. — Saxe, Onomasticon. II. p. 262, 633.

109 **Henr. Bomelius, Bellum Traiectinum. (1525—1528.)**

NB. De schrijver was monnik in het St. Hieronymus-klooster en rector van het St. Magdalena-klooster te Utrecht, later predikant te Meurs. (cf. De Geer, Voorr. v. de nieuwe uitgave.)

Handschr.: *Utrecht.* Bibl. v. Mr. J. A. Grothe; afk. v. Lap v. Waveren. (cf. Kron. Hist. Gen. 1856. p. 32, 174.) — *Hamburg.* Stadtbibl. Bibl. Uffenb. No. 16. fol. pap. 144 blz. (afk. v. h. klooster Mariëndaal bij Utrecht.) („Bellum Traiectinum civile A. C. 1525 ortum.” „De praesenti bello, de oblata pace deliberatio secunda.”) — *Rome.* Bibl. Vatic. Palat. No. 1914. fol. pap. (No. 472 v. d. catal. der boeken, in 1803 naar Parijs gezonden.) („Henrici Bomelli, Bellum Traiectinum.”)

Uitg.: 1. Te Marburg. 1542. (achter: Geldenhauer, Germ. histor. illustr.) — 2. Door Mr. B. J. L. De Geer, in: *Werken van het Hist. Gen. (Utrecht. 1879.)*

Schr.: De Wind, Bibl. p. 142. — Foppens, Bibl. Belg. I. p. 434. — Burman, *Trai. erud.* X. p. 29. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 343.

110 **Oude kronijk betreffende Utrecht, Holland enz. (1523—1539.)**

Handschr.: *Warmond.* Bibl. v. h. Semin., afk. v. Van Alkemade. (Kron. Hist. Gen. 1848. p. 29, 1849. p. 461.)

4. KLEINE KRONIEKJES.

911 **Chronicon breve ecclesiae Traiectensis.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 7942. 17e eeuw.
 („Ao. 539 obiit Gregorius magnus.”) (cf. Archiv. VIII.
 p. 508.)

112 **Beknopte geschiedenis der Utrechtsche bisschoppen.
(839—1276.)**

Handschr.: *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Hist. No. 46. fol. pap.

113 **Korte Kroniek van Utrecht.**

Handschr.: *Hannover*. Arch. fol. perk. 2 blz. 14e eeuw.
 Afk. uit het archief van den Dom. („S. Willibrordus
 procurante Pippino rege” — „fuit 20 die mensis No-
 vembris.” Loopt tot Jan van Arkel. Met vele latere
 tusschenvoegsels, eindigende „pedibus eius,” en 112
 oorkonden van giften aan den Dom van Utrecht sedert
 722.) cf. Archiv. XI. p. 454.

114 **Compendium historiae episcoporum Ultraiectensium, Hol-
landiae, Geldriaeque comitum. (694—1345.)**

Handschr.: *Hamburg*. Stadtbibl. Hist. Germ. No. 31 $\frac{1}{2}$. pap.
 15e eeuw. 4 bl. (cf. Archiv. VI. p. 242.)

115 **Epytaphia episcoporum Traiectensium, tam ex donatio-
num litteris, quam ex chronicis excerpta.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8037—8050. 4o. pap.
 15e, 16e eeuw. (Zeer kort; loopt tot Floris van We-
 velikhoven. cf. Archiv. VIII. p. 509.)

116 **Chronicon episcoporum Traiecti inferioris, de structura cum ruina urbis Antoninae.** (Geschr. 1393.)

Handschr.: *Londen*. Brit. Mus. Cotton. Titus D. XXV. 107. 12o. 36 bln. 16e eeuw.

117 **Catalogus imperatorum, summorum pontificum et episcoporum Traiectensium.**

Handschr.: *Munster*. Bibl. Paul. pap. 15e eeuw. (Loopt tot 1400.) cf. Archiv. IV. p. 518.

118x **Cort extract uyt een gescreven cronyck 1416 door gosuin de weteringen.**

Handschr.: *Utrecht*. Stads-arch. 12o. pap. einde 16e eeuw. (Loopt van 1099 tot de inneming van het slot Altena in 1393.)

NB. Het extract uit deze in 1416 geschrevene kroniek schijnt gemaakt door Adr. Westphalen, een der vroegere eigenaars. Over de latere eigenaars van dit HS. vgl.: Kron. Hist. Gen. 1847. p. 207, 1848. p. 22.

119 **Chronicon universale.** (c. 800 (1122) —1451.)

Handschr.: *Amsterdam*. Bibl. v. prof. Moll. fol. pap. 15e. of begin 16e eeuw. 30 bl. dicht beschreven. Afk. v. Alkemade en Van de Schelling. („Ludovicus primus Romanorum Imperator ex prima sua uxore tres habuit filios.” — „Sic Archiepiscopus Coloniensis spe sua destitutus incidit in foveam quam fecit, dominio tamen de Blanckenberch sibi et ecclesie post ipsius ducis obitum remanente.”)

NB. De schrijver is een Nederduitscher, die een en ander over Brabant en Utrecht vrij uitvoerig mededeelt, vooral ook over het concilie van Basel en het schisma. Achter de kroniek een excerpt van 2 bl. „ex historia Saxonum” over Karel den Groote, een „Prologus Thietmari Merseburgensis Episcopi” over Otto I, een en ander over de Merovingers, over eene zonsverduistering en andere gebeurtenissen in 989 enz. (6 bl.)

120 **Cronica temporis ab Adam usque ad papam Sixtum IV
et Imperatorem Fridericum IV ex diversis auctoribus.**

Handschr.: *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Eccl. No. 339. fol.
pap. Afk. van de Regulieren te Utrecht.

121 **Catalogus episcoporum Traiectensium.**

Handschr.: *Breslau*. Bibl. Rhed. Rep. I. No. 61. fol. pap.
15e eeuw. (cf. Archiv. VI. p. 98. — Kron. Hist. Gen.
1858. p. 153.)

122 **De pontificibus Traiectensibus.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8037—8050. 4o. pap.
15e en 16e eeuw. 2 bl. Loopt tot Rudolf van Diepholt.
(cf. Archiv. VIII. p. 509.)

123 **Kronyk van het Sticht en Oversticht. (642—1524.)**

Handschr.: *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Hist. No. 80. fol.
pap. 18e eeuw.

124 **Corn. van Hoorn, Corte cornikel.**

Uitg.: Te Utrecht bij Jan Barents. 1537.

Schr.: *De Wind*, Bibl. p. 136 en 137. — Pars, Naamrol.
p. 40. — *Boxhorn*, Appendix theatri.

KRONIJKEN
VAN
FRIESLAND EN GRONINGEN.

1. DE BEKENDE HOOFDKRONIJKEN.

125 **Die oude Freesche Cronike.**

NB. Omwerking (geschreven c. 1474) van eene kroniek der 15e eeuw, hoofdzakelijk ontleend aan de 13e eeuwse kloosterkroniek van Klaarkamp. (Der Vriesen legende.)

Handschr.: *Leeuwarden*. Bibl. Fr. Gen., afk. v. Van Goor. (uitgegeven.) — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 1605. fol. 33 bl. (afschr. v. h. voorg. HS. door Van Wijn.)

Uitg.: Door het Friesch Gen. met aantt. v. E. Epkema. (1853. 4o.)

Schr.: Ottema, Inl. op de Old Fr. cron. p. 192 vlg. — Bolhuis v. Zeeburgh, *Krit. d. Fr. geschiedschr.* p. 61—68.

126 **Gesta Frisiorum.**

NB. Omwerking (geschr. in de 15e eeuw) van eene grootere kroniek der 15e eeuw, hoofdzakelijk ontleend aan de 13e eeuwse kloosterkroniek van Klaarkamp. (Der Vriesen legende.)

Handschr.: *Leeuwarden*. Olde burgerweeshuis. (uitgeg.) cf. *Vrije Fries*. XI. p. 290.

Uitg.: Door het Friesch Gen. Workum. 1853. 4o.

Schr.: Ottema, Inleiding. p. 197. — Bolhuis v. Zeeburgh, *Krit. der Fr. geschiedschr.* p. 61—68.

127 **Thet Freske riim.**

NB. Denkelijk eene vertaling van een Latijnsch origineel.

Handschr.: *Oxford*. Handschr. van Junius. (uitgeg.) — *Leeuwarden?* Bibl. v. Mr. Wierdsma. HS. van Gabbema. (Het slot ontbreekt.)

Uitg.: Door het Fr. Gen. m. aant. v. E. Epkema. (Workum. 1835. 4o.)

Schr.: Bolhuis v. Zeeburgh, *Kritiek*. p. 44—61.

128 **Magistri Alvini Tractatus.**

NB. Vertaling (15e eeuw) van Thet Freske riim, waarvan de origineele tekst denkelijk Latijn was. (cf. Bolhuis v. Zeeburgh. l. c. p. 44.)

Handschr.: *Leeuwarden*. Olde Burgerweesh. (uitgeg., vroeger door Suffr. Pieters gebruikt. cf. *Vrije Fries*. XI. p. 290. De 464 eerste verzen ontbreken.) — Een uitvoeriger HS., mede door Suffr. Pieters gebruikt, is thans verloren. (cf. Bolhuis v. Zeeburgh, *Krit. der Fr. gesch.* p. 187, 188.)

Uitg.: Door het Fr. gen.: Workum. 1853. 4o.

Schr.: Ottema, *Inleiding*. p. 201. — Bolhuis v. Zeeburgh, *Krit.* p. 44—61.

129 **Gesta Fresonum.** (tot 1219.)

NB. Vertaling (verv. c. 1500) van de Gesta Frisiorum in het Friesch. (Bolhuis v. Zeeburgh, l. c. p. 61.)

Handschr.: *Oxford*. MS. Junii. (uitgeg.)

Uitg.: Door J. W. de Crane m. aant. voor het Fr. Gen. (Workum. 1837. 4o.)

Schr.: Visscher, *Gesch. der Nederl. letterk.* (Utr. 1851.)

l. p. 43, 44. — Potthast, *Bibl.* p. 1008, *Suppl.* p. 77. — Bolhuis v. Zeeburgh, *Kritiek*. p. 61—68.

- 130 **Hoe dae Fresen toe fridom koemen.** (Geschr. 15e eeuw.)
 Handschr.: cf. Hetteema, Taalk. mag. II 3. p. 240 Noot 1.
 Uitg.: Door Hetteema, in de Vrije Fries. I. p. 263—276.
 Schr.: Bolhuis v. Zeeburgh, Kritiek. p. 37, 38.

- 131 **Worperius Tyaerda ex Renismageest, prior in Thabor**
 († 1538), **Chronicorum Frisiae II. 3.** (Met vervolg in 3
 boeken.)

NB. De kroniek begint: „Frisia est regio inferioris Germaniae.”
 Handschr.: *Leeuwarden*. Prov. arch. fol. 260 blz. (Bevat 3
 boeken tot 1396.) — *Ald.* Prov. arch. fol. 188 en 176 blz.
 (uitgeg.) (Bevat 4 boeken; dit HS. werd gebruikt door
 Schwartzenberg.) cf. Vrije Fries. III. p. 108b. — *Ald.*
 Prov. arch. fol. 520 bl. (Bevat 5 boeken in 2 deelen,
 is vervaardigd op last van Schwartzenberg volgens 5 HSS.:
 de beide voorgaande, twee van Burman te Amsterdam,
 waarvan een in 5 boeken thans aldaar in de Stadsbibl.,
 en het exemplaar De Kempnaer, thans te Franeker.) —
Ald. Prov. Bibl. midden 16e eeuw. 5 boeken. (uitgeg.
 boek 1—3, 5.) cf. Vrije Fries. III. p. 105. — *Ald.* Prov.
 Bibl. fol. geschr. 1577. Afk. v. d. familie Beyma thoe
 Kingma. (Bevat 6 boeken tot 1545.) — *Ald.* Bibl. Fr.
 gen. fol. 200 blz. geschr. 1570, afk. v. Fontein. (uitgeg.)
 (Bevat 3 boeken tot 1357.) cf. Vrije Fries. III. p. 108b,
 V. p. 71—85. — *Ald.* Bibl. Fr. gen. Holl. vert. van
 het 2e HS. (van Schwartzenberg.) 18e eeuw. afk. van
 Nauta. (Bevat 4 boeken.) — *Ald.* Bibl. Fr. gen. (bij de
 HSS. v. Gabbema.) Vert. in het Latijn door Winsemius.
 cf. Vrije Fries. XI. p. 320. — *Franeker*. Bibl. Athen. Afk.
 v. De Kempnaer. (Bevat 5 boeken, tot 1522.) — *Ald.*
 Bibl. Athen., afk. v. Burman. (Bevat 3 boeken.) —
Ald. Bibl. Athen. Holl. vert. v. h. 2e HS. (v. Schwartz-
 zenberg.) 18e eeuw. Bevat 4 boeken. — *Groningen*. Prov.
 arch. (Bevat 4 boeken; loopt tot 1498.) — *Ald.* Prov.

arch. Later afschrift van 1573. (Bevat 4 boeken.) — *Ald.* Prov. arch. Afk. v. J. de Mepsche. (Bevat 5 boeken, loopt tot 1510.) — *Ald.* Prov. arch. (Bevat 4 boeken.) — *'s Gravenhage.* Kon. Bibl. 4o. Afschr. v. de 17e eeuw, afk. v. A. Westphalen. (Bevat 3 boeken, tot omstreeks 1396.) — *Ald.* Kon. Bibl. No. 983. fol. pap. Geschr. c. 1500. (Bevat 3 boeken tot 1345, aan het einde defect.) — *Ald.* Kon. Bibl. No. 1322. 4o. afk. v. Suffr. Pieters. (Bevat 4 boeken, tot 1498.) — *Ald.* Kon. Bibl. No. 986. 4o. geschr. door A. Matthaeus. (Bevat in 3 deelen 4 boeken, het 4e vertaald in het Latijn. Loopt tot 1454, met verv. tot 1476.) — *Ald.* Kon. Bibl. No. 985. 4o. pap., geschr. door A. Matthaeus. (Bevat in 2 deelen het 4e en 5e boek, loopende over 1399—1510.) — *Ald.* Kon. Bibl. No. 991. fol. pap. (Bevat de 3 eerste boeken en een register op de 5 boeken — tot 1522 — volgens het ex. De Kempnaer, thans te Franeker.) — *Amsterdam.* Stadsbibl. HS. No. 122. (het oudst bekende HS.) (Bevat 5 boeken, tot 1510. cf. Archiv. I. p. 459, VIII. p. 579. Vgl. verder zeer uitvoerig den Catal. der bibl. dl. IV.) — *Ald.* Stadsbibl. HS. No. 199. (Bevat 6 boeken, loopende tot 1545. Vgl. den Catal. der bibl. dl. VI.) — *Ald.* Stadsbibl. 2 fragm. uit het 5e boek. — *Brussel.* Bibl. Bourg. No. 6070. fol. pap. Lat. 17e eeuw. (Bevat het 1e boek, tot 1357.) („Phrysia est regio inferioris.” cf. Archiv. VII. p. 695.) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 7265. fol. 16e eeuw. (Bevat den Holl. tekst v. h. 4e boek, over 1399—1498.) („Daernaer dat hertog.” — cf. Archiv. VIII. p. 504.) — *Middlehill.* No. 1860. fol. pap. (Bevat in 1 deel van 317 blz. 4 boeken. — cf. Comptendu de la comm. roy. d'hist. 3e Serie. III. p. 140.) — cf. over alle HSS. der kroniek: Ottema, in: *Vrije Fries.* III. p. 105—149, V. p. 71—85.

Uitg.: (Boek 1—3. Tot 1396.) Voor het Friesch gen.

door J. G. Ottema. (Met verv. geschr. c. 1500.) 1847. — (Boek 4.) Worp Tyaerda van Rinsumageest, Vierde boek der kronijken van Friesland. (1399—1486.) Uitgeg. voor het Fr. gen. door Dr. Ottema. Leeuw. 1850, 51. 2 stn. — (Boek 5.) Worp Tyaerda van Rinsumageest, Vijfde boek der kronijken van Friesland. (1499—1523.) Uitgeg. voor het Fr. gen. door Dr. Ottema. Leeuw. 1871. Schr.: Foppens, Bibl. Belg. II. p. 1159. — Paquot, Mémoires. IV. p. 303. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 848. — Uffenbach, Reisen. III. p. 323, 596. — Bolhuis v. Zeeburgh, Kritiek. p. 98—109.

132 2
Johannes de Lemmege, Kronyk van Groningerlant.
 (1110—1436.)

NB. De schrijver leefde te Groningen omstreeks 1500. Het uitgegevene is een onbelangrijk extract uit een grooter werk, dat wellicht bewaard is in het Amsterdamsche HS.

Handschr.: *Groningen*. Acad. Bibl. Aa. 24. fol. pap. geschr. 1710. („In allen zaken” — „zal daran bliiven.”) Met Sicco Beningha. Loopt tot 1527. — *Ald.* Acad. Bibl. Bc. 13. fol. pap. 16e eeuw. — *Ald.* Acad. Bibl. Bc. 14. fol. pap. 16e eeuw. — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 993. 4o. pap. (Achter de: „Croniken der Vresscher landen ende der soeven Seelanden.”) — *Amsterdam*. Bibl. Kon. Akad. No. 111. 4o. pap. 16e eeuw. 1024 blz. („Chronike der Vriesser Landen ende der stad Groningen.” Met Sicco Beningha. Loopt tot 1525. Van verschillende handen; veel uitvoeriger dan het gedrukte ex.) — *Middlehill*. No. 3303. („Johan von Leming, Cronyck van Groeningen.” cf. Archiv. VII. p. 101.) — *Kopenhagen*. Coll. Roy. dite du Comte Thott. No. 594. (No. 574?) fol. („Cronickel der Vrieschen landen, die Seven Zee-landen ende der Stadt Groningen, angevangen van Johan Tidema van Lagemo ende gecontinueert van Sikke Beninghe.” cf. Archiv. VII. p. 153.) — Een HS. kl. 4o.

(„Chron. v. Gron. en Ommelanden.”) Uitvoeriger dan het uitgegevene, maar defect, werd in Oct. 1878 te Groningen geveild in auctie J. D. Hesselink. No. 2558.
 Uitg.: In: Matthaeus, Veteris aevi analecta. I. p. 102, — 2e ed. (4o.) I. p. 67—85.
 Schr.: De Wind, Bibl. p. 108. — Potthast, Bibl. p. 394. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 525. — Foppens, Bibl. Belg. II. p. 674. — Paquot, Mémoires. III. p. 402.

Sicco Beningha, Kronyk der Vriesche landen. (1467—1527.)

NB. Schijnt een vervolg op Joh. v. Lemmege. Het zijn mémoires van een ooggetuige, zeer merkwaardig.

Handschr.: *Groningen*. Acad. Bibl. Aa. 24. fol. pap. 1710. (Loopt tot 1527. Met Lemmege.) — *Ald.* Acad. Bibl. Bc. 12. fol. pap. 16e eeuw. — *Amsterdam*. Bibl. Kon. Akad. No. 111. 4o. (Met Lemmege. 1024 blz. v. versch. handen. Uitvoeriger dan het gedrukte ex.) — *Kopenhagen*. Coll. Roy. No. 594. (574?) fol. Met Lemmege. (Zie aldaar.)

Uitg.: Door Brouerius van Nidek, in: *Analecta Medii Aevi*. (Amst. 1725. 8o.) I. p. 1—432.

Schr.: De Wind, Bibl. p. 119. — Potthast, Bibl. p. 164. — Matthaeus, *Analecta*. IV. Dedic. — Ubbo Emmius. (Lugd. Bat. 1512.) *Epist. dedicat.*

Br. Paulus Rodolphi van Rixtel (vroeger geheeten Joh. Gruyter), Proeliarius of strijdboek, bevattende de jongste oorlogen in Friesland. (1494—1517.) (geschr. 1518.)

Handschr. v. d. oorspr. Lat. tekst nog ongedrukt.

Uitg.: (Holl. vert.) door Ottema voor Fr. gen. (Leeuw. 1855. 8o.)

135 **Jancko Douwama, Boeck der partijen en Articulen van Foerantwoording.** (tot 1529.)

Handschr.: *Leeuwarden*. Bibl. Fr. gen., 16e eeuw, afk. v. Scriverius. — ? bij *J. M. van Beyma thoe Kingma*. 16e eeuw. — ? bij *G. A. Avenhorn van Nauta*. 17e eeuw. — ? bij *Mr. W. B. Buma*. 17e eeuw. — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 989. fol. pap. Kopij van 1773 naar het origineel. (cf. over deze kopij: Chalmot, *Woordenboek*. VIII. p. 342.) — *Ald.* Kon. Bibl. 4o. einde 16e eeuw. 500 blz. (cf. Inleid. v. d. uitg. p. 25, 26.) (NB. De HSS. te 's *Gravenhage* zijn kopiën der HSS. *Beyma thoe Kingma* en *Avenhorn van Nauta*.) — Vgl. over alle HSS.: *Inleiding voor de uitg. v. Douwama's Werken*. p. 2—24, 35. Uitg.: Door het Friesch genootschap. Leeuw. 1849.

NB. De volgende werken van Douwama zijn door het Fr. gen. met het Boeck der partijen uitgegeven: *Handel sedert 1520*. — *Tractaet van myner Rekenscap*. — en: *Instructie an myn Wyff*.

136 **Petrus Thaborita (Pieter Jacobsz. van Thabor), Historie van Vriesland.** (781—1527.)

NB. De schrijver was leekbroeder in het klooster Thabor bij Sneek. 1460—1530. Voor de latere tijden is de kroniek dagboek, zeer betrouwbaar. Op p. 211 is opgenomen de „*Groningher Passie van Heer Meynert toe Fraenker*.” (1497), die ook afzonderlijk in HS. voorkomt.

Handschr.: ? ? Autogr., vroeger toebehoorende aan Van Schwartzenberg. Uitgeg. — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 987. 4o. pap. (Afschr. door Matthaeus. Loopt tot 1520.) Uitg.: Met aant. door Visser en Amersfoordt, in: *Archief voor vaderl. inzonderh. Fr. gesch.* (Leeuw. 1824—1828. 8o.) I—III. p. 1—443.

Schr.: *De Wind*, Bibl. p. 120—122. — Potthast, Bibl. p. 492. — Suffr. Petri, *De scriptor. Fris. dec. XI. c. 6*. p. 154. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 725. — Paquot, *Mém.* IV. p. 305.

137 X **Sybe Jarichs, Corte chronye nyt veele chronycken te samen gebracht. (758—1536.)**

NB. De schrijver, een Groninger, leefde in het begin der 16e eeuw.

Uitg.: 1. Kampen. 1536. (Loopt tot 1536.) — 2. Kampen. 1553. (Loopt tot 1553. Met Tjalling Aykema.) — 3. Kampen. 1570. (Met verv. tot 1570.) — 4. Door Brouerius van Nidek, in: *Analecta Medii Aevi*. I. p. 435—470.

Schr.: Potthast, *Bibl.* p. 386. — De Wind, *Bibl.* p. 135.

138 **Kempo van Martena, Annael of landboek. (1498—1530.)**

NB. De schrijver was raad van Karel V, stierf c. 1538. Hij schreef zijn werk in 1532 volgens opdracht der Staten van Friesland; zijne hoofdbron waren de Friesche archieven.

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. *Bibl.* No. 984. fol. pap. (Loopt tot 1535.) — *Ald.* Kon. *Bibl.* No. 985. 4o. (Alleen het slot tot 1534.) — *Utrecht*. Acad. *Bibl.* MS. Hist. No. 1. fol. pap. — *Leeuwarden*. *Bibl.* Fr. gen. (Gabbema's archief.) Afk. v. Roordana. Loopt tot 1563. — *Ald.* *Bibl.* Fr. gen. (Gabbema's archief.) Afk. v. Harinxma. Loopt tot 1554. — *Ald.* Burgerweeshuis. (Archiv. VIII. p. 591.) — *Leiden*. *Bibl.* Lett. No. 847. fol. 253 bl. 16e eeuw. (Loopt tot 1545.) — *Groningen*. Acad. *Bibl.* Bc. 11. fol. pap. 16e eeuw. (Loopt 1498—1540, einde defect.) — *Middlehill*. No. 3301. („Landtboek van Vrieslandt.”) — Zie verder: De Wind, *Bibl.* p. 129 Noot.

Uitg.: Door Schwartzenberg in zijn Charterboek. (Leeuw. 1773. fol.) II. p. 1—205.

Schr.: De Wal, *De claris Fris. juriscons.* p. 7—10. — De Wind, *Bibl.* p. 128. — Schwartzenberg, *Charterb.* II. (Voorrede.) — Te Water, *Verb. der edelen*. III. p. 96. — Scheltema, *Staatk. Nederl.* II. p. 80. — Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 606. — Foppens, *Bibl. Belg.* II. p. 790. — Paquot, *Mém.* IV. p. 306.

139 X

Tjalling Aykema, Cronyxke van die Ommelanden.

(1533—1536. Met verv. tot 1552.)

Uitg.: 1. Kampen. 1553. (Met Sybe Jarichs.) — 2. Kampen. 1570. (met Sybe Jarichs.) — 3. Door Brouerius van Nidek, in: *Analecta Medii Aevi*. p. 377—491.

Schr.: De Wind, *Bibl.* p. 157.

140

Corn. Kempius, De origine, situ, qualitate et quantitate Frisiae. (tot 900.)

NB. De schrijver, geboren c. 1520, stierf 1589.

Uitg.: Te Keulen. 1588. (ap. Gosv. Cholinum.)

Schr.: Bolhuis v. Zeeburgh, *Kritiek*. p. 123—140. — Foppens, *Bibl. Belg. I.* p. 210. — Paquot, *Mémoires*. XV. p. 172.

141 X

Eggerik Beninga, Chronyk of historie van Oostfriesland.

NB. De schrijver, geb. 1490, stierf 1562.

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. *Bibl.* — *Göttingen*. Univ. *Bibl.* fol. (*Archiv*. VI. p. 202.) — *Hamburg*. *Stadtbibl.* *Hist. Germ.* No. 75. pap. 125 blz. Loopt tot 1497. (*Archiv*. VI. p. 245.)

Uitg.: 1o. In: *Matthaeus, Anal.* (4o. ed.) dl. IV. p. 1—722. — 2o. 1706 (?) — 3o. Te Emden. 1723. 4o. Met aant. v. E. F. Harkenroth. — 4o. 1738. (Waar?).

Schr.: Bolhuis v. Zeeburgh, *Kritiek*. p. 109—123. — Foppens, *Bibl. Belg. I.* p. 253.

142

Suffr. Petri, De Frisorum antiquitate et origine II. 3.

NB. De schrijver, geboren 1527, stierf 1597 te Keulen. Van hem bestaat ook nog: *De scriptoribus Frisiae dec. XVI et semis.* (Colon. 1593.)

Uitg.: Keulen. 1590. (ap. Arn. Mylium.)

Schr.: Bolhuis v. Zeeburgh, *Kritiek*. p. 178—206. — Pars, *Naamrol*. p. 71. — Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 819.

143 X **Joh. Rengers ten Post, Extract wth verscheiden historien tho verclaringe vanden gestalt und umstenden des Kleinen Frieslandes, genoempt d'Umlanden.**

NB. De schrijver (geb. 1542, overl. 1626), schreef zijne kroniek 1584—1594; zij loopt tot c. 1600. — Van hem werd (tegelijk met de kroniek) nog uitgegeven: Verhandeling vanden standt ende politie der Ommelanden, geschr. omstreeks 1610.

Handschr.: ? Bibl. v. d. heer Mr. J. Rengers Hora Siccama van Farmsum. fol. (Bolhuis v. Zeeburgh, Kritiek. p. 142.) — *Groningen. Acad. Bibl.* Kopie van 1787. (Bolhuis v. Zeeburgh, l. c. p. 142.)

Uitg.: Door H. O. Feith. Groningen. 1852.

Schr.: Bolhuis v. Zeeburgh, Krit. d. Fr. gesch. p. 140—148.

2. ONUITGEGEVENE KRONIJKEN.

144 **Croniken der Vresscher landen ende der soeven Seelanden.**

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 993. 4o. pap. (Fragment.) — *Kopenhagen. Bibl.* (Coll. roy. du Comte Thott.) No. 594. fol.

NB. Beide HSS. komen voor in één deel met HSS. van Lemmege's kroniek: wellicht is het de kroniek van Sicco Beningha.

145 **Kurze Geschichte von Ost-Frieszland. (1268—1489.)**

Handschr.: *Amsterdam*. Bibl. Kon. Akad. No. 113. 4o. 104 bl.

NB. Hierbij eene lijst van merkwaardige voorvallen van 1391—1550, en een „Geschlechts-Register von Ost-Friesischen Hofflingen.“

146 X **Abel Eppens tho Equart, Der Vresen Chronicon, sonderling wat in den Ommelanden tusschen de Lauwersche und Emsse gelegen van yaer 1537 onder den Burgunsschen tusschen stadt Groningen und den Staten der vorschr. Ommelanden gehandelt unde gescheden is.**

NB. Geschreven 1580 te Emden.

Handschr.: *Groningen. Prov. arch.* No. 7b. fol. (origin.) —

Ald. Bibl. v. „Pro excolendo jure patrio.” fol. 2 dln.
(Afschr. v. J. D. Halsema.)

147 **Jeversche Chronica.** (1148—1583.)

Handschr.: *Hannover*. XII. 5. Afschr. v. een perk. HS.
in het archief te Celle. (Archiv. I. p. 471.)

NB. In de Bibl. Romanzow te Petersburg berusten nog: Chronik von Rustringen. 93 bl. 4o. Platduitsch. — Chronique sur la dynastie Jeverienne. (tot 1540.) 52 bl. 4o. — Laur. Michaelis, Gedicht auf Ostfriesland. 79 bl. 4o. (Archiv. VI. p. 249, 250.)

148 **Anonymus Nordanus, Chronicon Frisiae ab antiquissimis temporibus u. a. annum 1587.**

Handschr.: *Groningen*. Prov. arch. No. 7. fol. — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 988. 4o. pap. Afschr. v. Matthaeus. 1696. („Chronicon Frisiae” tot 1585. cf. Archiv. VII. p. 131.)

NB. De „Norder Chronica,” gebruikt door Beninga, werd in het laatst der 16e eeuw door een ander vervolgd. (Bolhuis v. Zeeburgh, Kritik. p. 116 Noot.)

3. KLEINE KRONIEKJES.

149 **Reinerus carthus. civit. Colon., Tractatus de origine, laude et illustribus viris gentis Frisonicae.**

Handschr.: *Göttingen*. Univ. Bibl. — *Leeuwarden*. ?? (cf. Möhlmann, Kritik. p. 89. — Verh. v. h. Friesch gen. 28e Verslag. p. 128.)

Uitg.: Keulen (?) c. 1500.

Schr.: Bolhuis v. Zeeburgh, Kritik. p. 69, 70.

NB. Weerlegd door Rein. Bogerman. 1540.

150 **De origine Frisonum et de gestis eorum.**

Handschr.: *Leuven*. Bibl. Univ. (Bibl. Uffenb.) 12o. pap.
15e en 16e eeuw. 6 bl.

Schr.: Bolhuis v. Zeeburgh, in: Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII.
p. 350. — Comptes-rendu de la comm. roy. d'hist. 2e
ed. I. p. 156. (waar een citaat is afgedrukt.)

151 **Historia Frisiae et de libertatibus eorum.**

Handschr.: *München*. Bibl. No. 461. pap. 15e eeuw. (Ar-
chiv. VII. p. 121.) („Deus omnipotens, qui in sua
dispositione” — „1248 indict. VI regni nostri anno I.
Laus Deo.”)

152 **Korte Friesche chronieke.** (tot 1248.)

NB. Een uittreksel uit de Gesta Fresonum, zonder waarde.

Handschr.: *Groningen*. Prov. arch. („Als wy lessen in
cronicis, das deer weren twee braeven enz.”)

153 **Chronykje van Friesland.** (1200—1447.)

NB. Getrokken uit het Jus municipale Fresonum. (HS.)

Uitg.: Door De Haan Hetteema in: *Vrije Fries*. II. p.
117—130.

154 **Cleyne chronica van de Groningher Omlanden.** (701—
1512.)

Uitg.: Door Brouerius van Nidek, in: *Analecta Medii
Aevi*. I. p. 473—476.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 241.

Bovendien worden vermeld de volgende kronijken, waarvan de beschrijving te onvolledig is om ze te herkennen:

155 **Chronicon Frisiae.** — HS. *Middlehill*. No. 3299. (cf. *Archiv.* VIII. p. 101.)

156 **Latijnsche chronyk.** (van Friesland?) 840—1003. — HS. *Leeuwarden*. *Bibl. Fr. gen.* (coll. Gabbema.) (cf. *Vrije Fries.* XI. p. 291.)

157 **Chronika der Friesen.** (tot 1550.) — HS. *Kopenhagen*. *N. Kön. Bibl.* No. 651. (cf. *Archiv.* VII. p. 164.)

KRONIJKEN VAN GELDERLAND.

1. DE BEKENDE KRONIJKEN.

158 **Chronicon Tielense, auctore incerto.** (tot 1449, met verv. tot 1566.)

Handschr.: Het uitgeg. HS., afkomstig uit een klooster bij Tiel, berustte later op het Tielsche stadhuis.

Uitg.: Door J. D. van Leeuwen met noten. (Trai. ad Rh. 1789. 8o.) XXVIII en 716 bl.

Schr.: De Wind, Bibl. p. 73—75. — Potthast, Bibl. p. 232.

NB. Het uitgegevene is het 6e (laatste) gedeelte eener groote kroniek; de 5 eerste zijn zonder belang. Het uitgegevene deel is van groote waarde voor de geschiedenis van Gelderland, het vervolg alleen voor die van Tiel. De schrijver was dijkgraaf in of bij Tiel en stierf na 1455. Zijne bronnen waren o. a. Beka en de eerste bewerking van Joh. à Leydis; voor de latere tijden bevat zijne kroniek mémoires.

159 **Wilh. de Berchem, De nobili principatu Gelrie et eius origine.** (tot 1466.)

Handschr.: *Nijmegen*. Stadsbibl. (2 ex.) — *Arnhem*. Stadsbibl. — *'s Gravenhage*. Bibl. H. R. van Adel. — *Hamburg*. Stadtbibl. Hist. Germ. No. 316. fol. 34 bl. Loopt tot 1481. (Chronicon civitatis Neomagensis et comitatus Geldriae et Zutphaniae.) cf. Archiv. VI. p. 241. — *Wolfenbützel*.

Herz. Bibl. MS. Aug. No. 48.25. 4o. pap. Loopt tot 1506. („partim a W. de Berchem descripta.”) cf. Archiv. VI. p. 19. — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 2356. 4o. Lat. 1487. („Chronica brevis principum domus Gelriae per dominum de Berchem canonicum Noviomagensem composita.” Loopt tot 1487.)

Uitg.: Door L. A. J. W. Sloet van den Beele. H. C. 1870. 8o.

Schr.: Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 306. — Foppens, Bibl. Belg. I. p. 391.

160 **Henr. Aquilius Arnhemensis Henrick Arentsz.), Compendium chronici Geldrici.** (tot 1566.)

Uitg.: 1. Keulen. 1566. 8o. (ap. Joh. Retaeum.) — 2. (Verkort) met aant. v. P. Scriverius, in: *Bat. Illustr.* L. B. 1609. 4o. — Een herdruk is wenschelijk. (Van Hasselt, *Kron. v. Arnhem*. p. 152.)

Schr.: De Wind, *Bibl.* p. 165. — Van Hasselt, *Kron. v. Arnhem*. p. 152. — Van Spaen, *Oordeelk. inleiding*. II. p. 13. — Vonck, *Voorr. voor Huygens' Doesburg*. p. 57. — *De Navorscher*. Jaarg. 1872—74. p. 168. — Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 342. — Foppens, *Bibl. Belg. I.* p. 434.

161 **Hieron. Faletus, De bello Sicambrico libri IV.**

Uitg.: 1. Te Venetië (ap. Aldum.) 1557. 4o. — 2. Herdruk. (waar?) 18e eeuw.

162 **Cronica brevis.**

Uitg.: 1. Door Van Spaen, *Inl. tot de hist. v. Gelderland*. II. p. 1—9. (Cod. diplom.) — 2. Door Sloet van den Beele. (achter Wilh. de Berchem.) *Hag. Com.* 1870. 8o.

2. ONUITGEGEVENE KRONIJKEN.

163 **Historia Gelriae usque ad annum 1470.**

NB. Bij Pontanus vermeld als „de anonymus.”

Handschr.: *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Hist. No. 2. fol. pap.
(Einde: „qui veniens publice et impavidus etc.”)

164 **Geldersche kroniek. (tot 1477.)**

Handschr.: *Parijs*. Arch. nation. 4o. 16e eeuw, afk. v.

Adr. Westphalen. (Archiv. XI. p. 414.)

NB. In denzelfden band vindt men nog: Topographia et cronographia principatus Gelrie et opidi Ercklensis. 1473. — De Gelrie ac Zutphanie comitum origine progressu etc. 1515. — Tractatus de ducatus Gelrie origine. — Beneficia domini ducis Gelrensis. — Deductio juris pro Karolo duce Gelriae contra regem Romanorum. — Dialogus inter Rom. et Gelr. milites.

165 **Dialogus inter Romanum et Gelrensem milites super ducatu Gelriae, Juliae et comitatu Zutphaniae.**

Handschr.: *Arnhem*. Prov. arch. Origineel. (cf. Delprat, in: Nijhoffs Bijdr. IX. Aanb. p. 17.) — *Parijs*. Arch. nation. 4o. 16e eeuw, afk. v. Adr. Westphalen. (Archiv. XI. p. 415.) — *Middlehill*. No. 1889. (Cod. Meerm. No. 800.) fol. pap. einde 17e eeuw. Afschr. v. Matthaeus. (Cronica et generatio comitum de Gelre.) (cf. Archiv. VII. p. 99.)

166 **Summaria chronica terrae Gelrensis.**

Handschr.: 's *Gravenhage*? Kon. Bibl.? (Bibl. Gérard.) fol.
(Afschr. v. een HS. der 16e eeuw, in de Bibl. Bourg.)

NB. Het origineel dezer kopie is wellicht de „Summata cronica Gelrensis” 868—1467 in de Bibl. Bourg. te Brussel, achter een HS. van Beka. (cf. Archiv. VII. p. 705.)

167 **De origine et progressu ducatus Geldrici usque ad Carolum V Imperatorem.**

Handschr.: *Dusseldorf*. Archief. (Gulik-Kleef.) No. 16.
f. 119—237. fol. pap. (cf. Archiv. XI. p. 756.)

168 **(Von) Dem oirsprunck der voichter, graven ende hertogen mit haren eronyken des landtz van Gelre. (878—1543.)**

Handschr.: *Berlijn*. Staatsarch. No. 12. 4o. pap. 16e eeuw.
(Archiv. XI. p. 772.)

169 **Cort verhael hoe dat Gelderlandt ierst aen het huys van Oostenryck gecommen is, gelyck oock Utrecht ende Overyssel, nieuw vande oorlogen in dese landen hierom geschiet ende vande expeditie en success van Martein van Rossum. (1494—1555.)**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 7426. 4o. 17e eeuw.
(„Adolf hertog van Gelderlandt.”)

170 **Cronica de Gelria.**

Handschr.: *Leuven*. Bibl. Univ. (Bibl. Uffenb.) 12o. pap.
15e en 16e eeuw. („Anno 878 cum Karolus calvus
esset Imperator” — „(Adolphus filius Arnoldi) habuit
unicam filiam quam nuptam habuit dux Lotharigie.”)
cf. Archiv. VII. p. 709.

Schr.: Bolhuis v. Zeeburgh, in: *Nijhoffs Bijdr. N. R. VIII.*
p. 350.

171 **Geldriae chronicon. (in het Latijn.)**

Handschr.: *Wolfenbittel*. Herz. Bibl. Cod. Extr. No. 117.
fol. (cf. Archiv. VII. p. 225.)

172 **Geldriae chronicon. (in het Hollandsch.)**

Handschr.: *Wolfenbittel*. Herz. Bibl. Cod. Extr. No. 117.
4o. (cf. Archiv. VII. p. 225.)

173 **Van den Biesen, Chronyk van Gelderland.** (Latijn.)

Handschr.: *Roermond.* Bibl. v. d. heer Sivré.

NB. Waarschijnlijk identiek met: *Chronicon ducatus Geldriae* autore Nic. Diesen Gandavensi (tot 1633), waarvan het origineele HS. vroeger berustte in het Geldersche archief te Roermond, en een ander HS. onder No. 320 in de Bibl. Gérard. (346 bl. fol.)

174 **Van der Heyden, Chronyk van Gelderland.** (Latijn.)

Handschr.: *Gelder.* Bibl. v. d. heer Nettesheim.

KRONIJKEN VAN OVERIJSSSEL.

~~~~~

1752 **Arent toe Boecop, Kronyk.**

Handschr.: *Harderwijk*. Arch. v. d. familie Van Holthe. 4 à 6 dln. fol. (volgens Dumbar, thans verloren.) — *Kampen*. Stadsarch. Alleen het 1e deel tot 1495. — *Zwolle*. Bibl. v. Mr. J. C. Bysterbos. kl. 8o. 296 blz., midden der 17e eeuw. (Alleen een uittreksel uit het laatste gedeelte, uitgegeven.) — *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. F. 15. f. 1b—174a. („Croniek der bysoppen van Uttert.” Alleen het 4e boek, van bisschop Hendr. v. Beijeren tot 1573.)

Uitg.: Het 1e deel door het Hist. Gen. Cod. dipl. II. dl. 5. — Het 4e boek door het Overijss. Gen., onder den titel: Dagboek van A. toe Boecop over 1555 tot 1573 (Dev. 1862.) volgens een HS., onvollediger dan het 's Gravenhaagsche.

---

176 **Willem Nagge, Vervolg op de kroniek van A. toe Boecop.**
(tot 1605.)

Handschr.: *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. F. 15. f. 174b—217. (cf. Catal. Meerman. MSS. No. 1025. — Catal. Tydeman. Ps. V. p. 38. No. 411.) — *Deventer*. Stadsarch. fol. (Afk. v. d. fam. Van Duren.) — *Zwolle*. Bibl. v. d.

familie Nilant. 4o. versch. dln. — *Ald. Bibl. v. Mr.*

Van Doorninck. 4o. (Extr. uit boek 2 en 3.) — *Ald. Prov. arch. fol. 2 dln. Afk. v. A. v. Mierloo.*

NB. Eene „Historia Hollandica” over 826—1197 door denzelfden Wilh. Nagge is gedrukt bij: Dumbar, *Analecta*. I. p. 287—346.

177 **Henr. Brumanus, Res Transisalaniae.** (tot 1460.)

Uitg.: In: Dumbar, *Analecta*. II. p. 1—202.

178 **Bellum inter Transisalanos et Gelros, (1520—1524.)**

Handschr.: *Zwolle*. Stadsarchief. 4o. (Loopt over 1520—1526 en bevat meer dan het uitgegevene HS.)

Uitg.: Door Dumbar, in: *Analecta Medii Aevi*. III. p. 503—613. — Eene nieuwe uitgave door het Overijss. Gen. wordt voorbereid.

Schr.: *De Wind*, *Bibl.* p. 166.

NB. De kroniek, in het Hollandsch geschreven, werd in het Latijn vertaald door Henr. Brumanus, rector te Zwolle.

179 **Overyssele Chronycke.** (700—1553.)

Handschr.: *Leiden*. Acad. Bibl. B. P. L. F. 72 c. (Catal. Geel. No. 674.) pap. 16e eeuw. (Chronyck der stad Deventer.)

Uitg.: Met aant. door Dumbar, in: *Analecta*. II. p. 209—487.

Schr.: *De Wind*, *Bibl.* p. 167.

KRONIJKEN VAN STEDEN.

---

180 **Lamb. Hortensius, De tumultu Anabaptistarum.**

Uitg.: 1. Basel. 1548. fol. — 2. Basel. 1574. — 3. Amsterdam. 1617. 8o. — 4. (Hollandsche vertaling.) Enkhuizen. 1614. fol. — 5. (Holl. vert.) Amsterdam. 1660. 8o.

---

181 **Joost Buyck Sybrz., Nieuwe maren beghonnen mit dat jaer van anno 1534. (tot 1536.)**

Handschr.: *Amsterdam*. Stadsarch. Origin. achter eene verzameling keuren, — en verder versch. HSS.

Uitg.: In: Scheltema, *Aemstels oudheid*. II. p. 55—75.

---

182 **Br. Hendr. van Biesten, Anteykeningen en geschiedenis dat geschiet is binnen en omtrent Amsterdam, getrouwelyc gecomponiert. 1534—1574.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 17907. 4o. 16e eeuw. („Item omtrent Lichtmis” tot 1567.) — *Haarlem*. Stadsbibl. (1534—1574.)

Uitg.: In: *Dietsche Warande*. VII. p. 519 vlg., VIII. p. 417 vlg.

---

183 **Willem van der Sluys, Chronycke off corte ende waere beschryvinge der stadt Rotterdam.** (Geschreven 1509.)

NB. De schrijver was pastoor te Rotterdam, geb. 1453, † niet lang na 1500. Zijn werk behandelt de geschiedenis der Jonker Fransen-oorlog tot 1489.

Handschr.: *Rotterdam*. Stadsarch. fol. pap. 56 bl. afk. v. De Riemer. — *Ald.* Stadsarch. fol. pap. 192 bl. c. 1600. — HS. afk. v. Alkemade, gekocht door den heer Hoog van ter Aa te Rotterdam. (Kron. Hist. Gen. 1848. p. 37.)

Uitg.: Omgewerkt en verkort door C. van Alkemade. (Rott. 1724. 8o.) — 2e ed. Rott. 1756. 8o.

Schr.: Alkemade, Jonker Fransen-oorlog. (Voorrede.) — Paquot, *Mémoires*. XIV. p. 81. — De Wind, *Bibl.* p. 87.

---

184 **Chronycke van Ste. Ursulaus-kerk binnen de stad Delft.**

Handschr.: *Brussel*. *Bibl. Theod. de Jonghe*. (1838.) perk.

Uitg.: (fragm.) in: *Beschr. v. Delft*. (1729. fol.) p. 222.

---

185 **Lamb. Hortensius, Opkomst en ondergang van Naarden.**

Uitg.: Door Prof. Peerlkamp voor het Hist. Genootschap. Utrecht. 1866.

---

186 **Boeck der geschiedenissen. Chronicon breve de Hoernaer.** (1417—1557.)

Handschr.: *Utrecht*. Acad. *Bibl. MS. Hist. No. 58*. 4o. pap.

Uitg.: In: *Dotd*, *Archief*. III. p. 1—13.

---

187 **Van der stadt Groningen anfangk, accressement etc. Item van Vrieslandt, Groningen ond Drenthe sonderlinge memorien ende geschiedenissen.** (376—1595.)

Handschr.: *Utrecht*. *Bibl. v. prof. De Geer*. 4o. pap. 237 blz. einde 17e eeuw.

---

188 **Joh. Byndop en Rein. Bogerman, De annalibus quaedam nota.** (Kroniek van Kampen.) (1288 tot 1553.)

NB. J. Byndop was secretaris van Kampen.

Handschr.: *Kampen*. Stadsarch. Fol. I.

Uitg.: Door de Overijss. Vereen. Deventer. 1862.

---

189 **Joh. van Breda, Kronyk van Kampen.** (1516 tot 1551.)

Handschr.: *Kampen*. Stadsarch.

Uitg.: Door de Overijss. Vereen. Deventer. 1864.

---

190 **Uittreksels uit Meerlo's chronyck, inzonderheid over Kampen.** (tot 1580.)

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 1606. fol. pap.

19e eeuw. 33 bl. (geschr. door Van Wijn.)

---

191 **Kronijkjen van 's Hertogenbosch.** (1312—1517.)

Uitg.: 1. In: Belgisch Museum van Willems. (Gent. 1839.)

III. p. 78—93. — 2. (fragm.) In: Hermans, Geschiedk. mengelw. 's Hert. 1840. I. p. 234—237.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 245. — Hermans, Geschiedk.

mengelw. I. p. 199. — Heylen, Prijsverh. ov. de Nederl. munten, in: Mém. de l'Acad. de Brux. V.

---

192 **Annalia civitatis Buscoducensis ab exordio civitatis usque ad annum 1550.**

Handschr.: *Everbode*. Kloosterbibl. (vroeger.)

---

193 **Aelb. Cuperinus, Die chronicke vander vermaerder ende vromer stadt van Tsertogenbosch.** (1174—1558.) Met 2 vervolgen tot 1617 en 1629.

Handschr.: 1. *Antwerpen*. Bibl. Verachter. (thans Bibl.

N. Brab.-Gen.?) 4o. pap. 16e eeuw. 138 blz. —

2. 's *Gravenhage*. Bibl. van Breugel. 4o. pap. 212 blz.

16e eeuw, met later vervolg. — 3. *'s Hertogenbosch*.
Bibl. N. Brab.-Gen. 4o. 88 blz. einde 16e eeuw. —
4. *Ald.* Bibl. de Wijs. fol. pap. 336 blz. — 5. *Ald.*
Bibl. N. Brab.-Gen. Afschr. v. No. 4. — 6. *Utrecht*.
Bibl. Ackersdijk. fol. pap. 78 blz.

---

194 **Vijf en twintig-jarig kronijkje van de stad en meijerij
van 's Hertogenbosch.** (1476—1501.)

Handschr.: *'s Hertogenbosch*. Bibl. N. Brab.-Gen., afk. uit
de Bibl. Van de Velde. (Catal. de livres rares. Gand.
1832. II. No. 15317.)

Uitg.: In: Hermans, *Geschiedk. mengelw.* 1840. I. p. 193.
Schr.: Potthast, *Bibl.* p. 245.

---

195 **Chronicon Belgicum vetus.** (over Breda.) (785—1479.)

Uitg.: In Matthaeus, *Analecta*. I. p. 73. — 2e ed. 4o. I.
p. 48—60. (Uitgegeven vlg. een HS. afk. v. Scriverius.)
Schr.: Potthast, *Bibl.* p. 208. — De Wind, *Bibl.* p. 105.

---

196 **De exordio et vetustate Traiecti ad Mosam.**

Handschr.: *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 945. fol. pap.

---

197 **Chronijk van Maestricht.**

Handschr.: *Maastricht*. Arch. der O. L. V.-kerk.

---

198 **Joh. Kritsraedt, Kronijk van Gangelt, Sittard en om-
streken.**

Handschr.: *Bonn*. Stadtbibl. — *Gangelt*. (bij *Aken*.) Bibl.
van de R. C. pastorij.

KRONIJKEN VAN KLOOSTERS.

199
Joh. Gerbr. de Leydis, Chronicon Egmondanum sive annales regalium abbatum Egmundensium. (690—1524.)

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6045. fol. (door Joh. de Buyck. 1537.) („Quoniam gesta.”) — *Leeuwarden*. Bibl. v. h. Fr. gen. (door Gabbema. 17e eeuw.) (cf. *Vrije Fries*. XI. p. 289.) — *Utrecht*. Bibl. v. prof. De Geer. 4o. pap. 16e eeuw. (Afk. v. Schinkel.)

Uitg.: 1. C. observat. door A. Matthaeus. *Lugd. Bat.* 1692. 4o. — 2. (Vert. door K. van Herk, en verv. door G. Kempher.) *Alkmaar*. 1732. 4o.

Schr.: *De Wind*, Bibl. p. 102. — *Potthast*, Bibl. p. 394. — *Foppens*, *Bibl. Belg.* II. p. 646.

200
Frid. à Heilo, Liber de fundatione domus Regularium prope Haerlem.

Uitg.: (fragm.) in: *Pool*, *Fred. v. Heilo*. (Amst. 1866.) p. 133.

Schr.: *Moll*, *Kerkgesch.* II 2. p. 348.

201
Die fondatie van het convent van Sint Aechten tot Delff.
Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. O. 164. 17e eeuw.

Uitg.: Door *Kist*, in: *Nieuw arch. v. kerkel. gesch.* II. p. 381—399. (vgl. een ouder HS. dan het genoemde.)

---

202 **Kronyk van (het klooster) Steyn (bij Gouda.)**

Uitg.: (fragm.) door Vorstman, in: *Kerkh. arch.* I. p. 327.

---

203 **Origo, fundatio, progressus et monumenta monasterii
Canonicorum Regularium Ste. Elisabethae in Rugge in
Zeelandia.**

Handschr.: *Brielle*. Stadsarch. (Nijhoffs Bijdr. XX. p. 3.) —
Warmond. Bibl. v. h. Semin., afk. v. Alkemade. (*Kron.*
Hist. Gen. 1849. p. 459.)

---

204 **Historia monasterii dicti Paradisus animae in Zelandia.**

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. B. 46. (Coll. Gérard.
Oud nummer 326 en 1359.) fol. pap.

---

205 **Chronicon foundationis monasterii Novae lucis in Valle
florum prope Ultraiectum.**

Handschr.: *Middlehill*. No. 1138. (*Archiv.* VII. p. 97.)

NB. Val. Andreas (Bibl. Belg. p. 291) citeert een „Chronicon
Cartusiae Ultraiectinae” van Gijsb. Dircksz. van Rutenberch, pro-
curator van het klooster, gedeeltelijk uitgegeven door Raissius,
in zijn: *Origines Cartus.* (Duaci. 1632. p. 99), en: *Hierogazophy-*
laciurn. (Duaci. 1628. p. 380.) — Vgl. ook: Foppens, *Bibl. Belg.* I.
p. 368. — Moll, *Kerkgesch.* II 2. p. 121 Noot 2, 122.

---

206 **Corn. Blockius, De origine domus Regularium in urbe
Ultraiectina.**

Handschr.: *Utrecht*. *Prov. arch.* 40. pap. 94 bl. einde 16e
eeuw. (cf. Vermeulen, *Vanden levende ons Heren.* p.
XXXVIII.)

Schr.: Moll, *Kerkgesch.* II 2. p. 348. — *Beschr.* v. h.
Utr. bisdom. I. p. 382, 386. — Val. Andreas, *Bibl.*
Belg. p. 143, 144. (i. v. C. Beeck en C. Block.) —
Foppens, *Bibl. Belg.* I. p. 194. (i. v. C. Beeck en C. Block.)

207

Henr. ab Erp, Annales vernaculi. (1421—1583.)

Handschr.: *Utrecht*. Prov. arch. HS. No. 18. p. 307—336.
fol. pap. 18e eeuw. (HS. door A. Schoemaker.) (cf. Vermeulen, Vanden levene ons Heren. p. XI.III.)

Uitg.: In: Matthaëus, *Analecta*. (40.) I. p. 93—124.

Schr.: Paquot, *Mém.* IV. p. 67—69. — De Wind, *Bibl.* p. 151. — Foppens, *Bibl. Belg.* I. p. 433.

NB. De schrijfster was abdis van het Vrouwen-klooster van Oostbroek bij Utrecht († 1548); zij schreef hare mémoires over 1503—1547, vervolgd tot 1583 door hare opvolgster Catharina van Oosterwijk.

208

Kroniek van het St. Nikolaas-klooster te Utrecht.

Handschr.: *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Hist. No 13. So. perk. — *Middlehill*. No. 3326. („Chronicon monasterii St. Nicolai.” Latijn?) (cf. *Archiv.* VII. p. 101.)

Uitg.: In: Vermeulen, *Tijdschr.* IV. p. 71. (vlg. het HS. der Utr. Acad. Bibl.)

209

Manuaal der conventualen van St. Cecilia binnen Utrecht.

Handschr.: *Utrecht*. Stadsarch. fol. perk.

Uitg.: In: *Tijdschr. v. gesch. en oudh. v. Utrecht.* VIII. p. 397.

210

J. Buysling, Oorspronck beginsel ende voortganck vant convent int Geyn buyten Utrecht. (tot 1574.)

Uitg.: Door L. G. Visscher in: *Tijdschr. v. gesch. en oudh. v. Utrecht.* VIII. p. 181, 269, 305, 338.

211 X

Emo et Menco abbates Werumenses sive Floridi Campi in Frisia, Chronicon (1204—1273.)

Handschr.: *Ham.* Bibl. v. Dr. F. Koppius. (Autograaf?) (*Archiv.* VIII. p. 39.) (thans in de Acad. Bibl. te Groningen?)

Uitg.: 1. In: *Matthaeus, Analecta*. 1e ed. III. p. 1. —
 2. In: *Matthaeus, Analecta*. 2e ed. II. p. 1. — 3. In:
 C. L. Hugo, *Sacrae antiquitat. monum. histor. diplom.*
 (Stivag. 1725. fol.) I. p. 409—504. — 4. Door Mr.
 Feith en Dr. Acker *Stratingh*, in de *Werken van het*
Hist. Gen. Utrecht. 1866. — 5. In: *Pertz, Monum.*
Germaniae. Script. dl. XXIII.

Schr.: *Westendorp, Jaarb. der prov. Gron.* I. p. 224,
 235, 301. — *De Wind, Bibl.* p. 34—36. — *Potthast,*
Bibl. p. 277. — *Alting, Not. Germ. infer.* II. p. 1. —
Oudh. en gest. v. Gron. p. 396. — *Bolhuis v. Zeeburgh,*
Kritiek. p. 10—21. — *Foppens, Bibl. Belg.* I. p. 261,
 II. p. 887.

NB. Kroniek van het klooster Bloemkamp bij Wittewierum in
 Groningen. Het zijn de mémoires van Emo, den eersten abt, over
 1204—1237, en van Menco, den tweeden abt, over 1237—1273.

212 **Thom. Groningensis, Chronicon abbatum Floridi Campi.**
 (Oldeklooster.) (1191—1583.)

Handschr.: *Leeuwarden*. *Bibl. Fr. Gen.* (vroeger Weeshuis.)
 door Gabbema. 17e eeuw. (cf. *Archiv.* VIII. p. 592. —
Vrije Fries. XI. p. 289.)

NB. De schrijver was de 30e abt van het klooster.

213 **Historia monasterii Aduwerth.**

Handschr.: *Middlehill*. No. 1899. (HS. Meerman. No. 824.)
 pap. begin 16e eeuw. („*Vitae omnium abbatum in Adu-*
werth cum brevi eorundem chronologia.” Loopt tot abt
 Albert, 1506—1513, met vervolg van eene latere hand.)
 cf. *Archiv.* VII. p. 99. — *Leiden. Acad. Bibl.* B. P. L.
 Q. 180 c. (Cat. Geel. 630.) pap. 17e eeuw. („*Historia*
abbatum monasterii in Adwerth.”) — *'s Gravenhage. Kon.*
Bibl. No. 333, afk. v. Bondam. („*Chronicon abbatiae*
in Adwerth.” Het eerste gedeelte, geschreven in 1485,
 loopt van den 1en tot den 22en abt; een 1e vervolg

loopt tot den 28en, een 2e tot den 33en abt.) — *Groningen. Acad. Bibl. Ae. 47. pap. 18e eeuw. (1192—1578.)* cf. *Archiv. VIII. p. 589.* — *Ald. Acad. Bibl. Bd. 42. (cf. Archiv. VIII. p. 589.)*

Uitg.: 1. In: Van Heussen, *Hist. episcop. Gron. p. 32.* — 2. In: Van Rijn, *Oudh. en gest. v. Groningen. (Leid. 1724.) p. 211.* (Dit is de kroniek van den 's Gravenhaagschen codex, volgens een ouder HS.) — 3. Door Koppius. *Gron. 1850.*

Schr.: Moll, *Kerkgesch. II 2. p. 23.*

NB. Het blijkt niet, of dit allen handschriften van dezelfde kroniek zijn.

214 **Kroniek van het klooster Klaarkamp.**

Handschr.: *Leeuwarden. Bibl. Fr. gen. door Gabbema. („Ex chronicis conventus nostri” over 1411—1501, „met nog twee chronykjes” van 1413—1415. (cf. Vrije Fries. XI. p. 290.)*

215 **Brevis historia (van het klooster Mariëngaarde.) (1163—1545.)**

Handschr.: *Brussel. Bibl. Bourg. No. 6717—6721. fol. perk. 3 bl. einde der 16e eeuw. Afk. v. h. klooster Mariëngaarde.*

Uitg.: (gedeeltelijk) In: Wijbrands, *Gesta abbatum Orti Sancte Marie. (Leeuw. 1879.) p. 253—262.*

Schr.: *Archiv. VIII. p. 502.* — Wijbrands l. c. p. XIV.

216 **Sibrandus abbas, Vita B. Frederici abbatis horti B. Mariae in Frisia ordinis Praemonstratensium. († 1175.)**

Handschr.: *Brussel. Bibl. Bourg. No. 6717—6721. fol. perk. 15e eeuw. Afk. v. h. klooster Mariëngaarde. („Venerabilibus et dilectis in Christo ancillis Dei.”) (cf. Archiv.*

- VIII. p. 502.) — *Leeuwarden*. Bibl. Fr. gen. (vroeger in het Weeshuis.) Extract, afk. v. Gabbema, 1671. (cf. *Vrije Fries*. XI. p. 289. — *Archiv*. VIII. p. 591.)
 Uitg.: 1. (Uittreksel.) In: *Acta SS. Bolland*. 3 Mart. I. p. 289—293. (vlg. verschillende HSS.) — 2o. (Volledig.) In: *Wijbrands*, *Gesta abbatum Orti Sancte Marie*. (Leeuw. 1879.) p. 1—75.
 Schr.: Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 808. — Foppens, *Bibl. Belg.* II. p. 1094.
 NB. De schrijver was abt van Mariëngaarde. († 1238.)

217 **Sibrandus abbas(?), Vita Siardi abbatis Horti Ste. Mariae.**
 († 1230.)

- Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6717—6721. fol. perk. 15e eeuw, afk. v. h. klooster Mariëngaarde. („*Quoniam dominus Jesus*” — „*laus Deo patri, amen.*”) (cf. *Archiv*. VIII. p. 502.) — *Leeuwarden*. Bibl. Fr. gen. (vroeger Weeshuis.) HS. door Gabbema, fragm. v. 1 bl. (cf. *Vrije Fries*. XI. p. 289.)
 Uitg.: In: *Wijbrands*, *Gesta abbatum Orti Sancte Marie*. p. 76—146.
 Schr.: Val. Andreas, *Bibl. Belg.* p. 808. — Foppens, *Bibl. Belg.* II. p. 1094.

218 **Vita et gesta trium abbatum Orti Ste. Mariae: Sibrandi**
 († 1238), **Jarici** († 1240), **et Ethelgeri.** († 1259.)

- Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6717—6721. fol. perk. 15e eeuw, afk. v. h. klooster Mariëngaarde. („*Ex tuae paternitatis mandato.*” Afschr. v. h. origineel, aan het einde defect.) (cf. *Archiv*. VIII. p. 502.)
 Uitg.: 1. In: *Pertz*, *Monumenta. Script.* dl. XXIII. — 2. In: *Wijbrands*, *Gesta abbatum Orti Sancte Marie*. p. 147—251.
 Schr.: Foppens, *Bibl. Belg.* II. p. 1095.

219 **Sibrandus Leo, De abbatia Mariengaerde (1163—1575)
et de monasterio Lidlumensi. (1182—1575.)**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 7201. 17e eeuw.
(„Vitae abbatum Horti B. Mariae. Vitae abbatum Lidlumensium.”) cf. *Archiv*. VIII. p. 503. — *Leeuwarden*. Bibl. Fr. gen. HS. door Gabbema, 17e eeuw; met aant. v. de varianten uit twee andere HSS. (cf. *Vrije Fries*. XI. p. 289. — *Archiv*. VIII. p. 592.) — *Giessen*. Univ. Bibl. No. 643. 4o. pap. 17e eeuw. (Loopt over Mariëngaarde tot 1594, over Lidlum tot 1572.)

Uitg.: 1. In: *Matthaeus*, *Analecta*. VI. (2e ed. 4o. dl. III.) — 2. (Alleen de kroniek van Mariëngaarde(?) als: *Sibrandus Leo*, *Chronicon Frisiae*. 1180—1580.) In: C. L. Hugo, *Sacrae antiquitat. monum.* I. — 3. (Waarsch. een fragment hieruit, als: *Vita B. Frederici abb. Horti B. Mariae auct. Sibr. Leonio.*) In: *Acta sanct. Boll.* 3 Mart. I. p. 293, 294.

Schr.: *Potthast*, Bibl. p. 708. — *Val. Andreas*, Bibl. Belg. p. 809. — *Foppens*, Bibl. Belg. II. p. 1095.

220 **Sibrandus Leo, Chronicon abbatum Lidlumensium.
(tot 1575.)**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 11452. fol. Lat. 1575.
(„Anno redemptionis orbis.”) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 7202. fol. Holl. (?) 17e eeuw. (*Sibr. Leo*, *De monasterio Lidlomensi, ordinis Praemonstratensis monasterium Frisiae*. Loopt tot 1594. „*Vixit in Frisia occidentali.*”)

NB. Waarschijnlijk identiek met het tweede gedeelte van het vorige nummer.

221 **Joh. Busschius, De origine coenobii et capituli seu congregationis Windesemensis. (tot 1460.)**

Handschr.: *'s Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 347. 4o. pap.
(„*Liber de origine coenobii etc.*”) — *Ald.* Kon. Bibl. No. 348. 4o. pap. (Afschrift.) — ?? Bibl. der Belg.

Jesuïten (vóór hunne verdrijving uit België.) 4o. perk. (Chronicon Windesemiense.) — *Nordkirchen*. Plettenb. Bibl. Alleen het 2e gedeelte. (De viris illustribus monasterii Windesemensis auct. Jo. Busch.) — *Leuven*. Bibl. Univ. Alleen het 2e deel. (cf. Foppens, Bibl. Belg. I. p. 598.) — Het origineel v. h. 2e deel vroeger te Dalheim. (Archiv. VI. p. 37.) — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 1656. fol. pap. 15e eeuw. Extract uit het 2e deel, achter: Busch, De reformat. monaster. (cf. Fabric. Bibl. M. A. I. 309. ed. Mansi.)

Uitg.: Door Herib. Rosweyde. Antv. (apud Belleros fratres.) 1621. 8o.

Schr.: De Wind, Bibl. p. 76. — Potthast, Bibl. p. 178. — Moll, Kerkgesch. II 2. p. 222, 349. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 473.

NB. De schrijver, een tijd lang kanunnik te Windesheim, stierf c. 1471.

222 **Joh. Busschius, De reformatione monasteriorum.**

Handschr.: *Brussel*. Kon. Bibl. No. 1656. fol. pap. 15e eeuw, afk. uit het klooster St. Agnietenberg, later in de bibl. v. St. Martin te Leuven. cf. Archiv. VII. p. 716, VIII. p. 489.

Uitg.: In: Leibnitzius, Scriptt. rer. Brunsvic. II. p. 476.

223 **Mich. de Riddere, De origine monasterii Windesem et de origine capituli generalis et eius consumatione et de viris illustribus monasterii in Windesem.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 1747, 1748. (MSS. Rubeae vallis.) fol. pap. 16e eeuw. (Bevat de beide deelen: „In nomine sanctae et individuae” en: „Illustrium patrum gesta.”) cf. Archiv. VIII. p. 490. — *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Eccl. No. 335. fol. pap., afk. v. h. Regulierenkl. te Utrecht. (Liber de viris illustribus ordinis canonicorum regularium monasterii in Windesem dioeceseos Traiectinae. Daarachter: De origine,

processu et consummatione temporali et spirituali monasterii in Wyndesem.) — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 353. (863.) 4o. pap. — *Ald.* Kon. Bibl. No. 354. (864.) 4o. pap. 17e eeuw. Afschr. v. Matthaeus, aan het slot defect.

---

224 **Beschrijving van het klooster Windesheym.**

Handschr.: *Warmond*. Bibl. v. h. Semin. fol., afk. v. Alkemade. (cf. *Kronijk Hist. Gen.* 1849. p. 459.)

---

225 **Wilh. Voern, Narratio de prima institutione monasterii in Windesem.**

Handschr.: *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Eccl. No. 335. fol. pap., afk. v. h. Regulierenkl. te Utrecht. — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 349. 12o. perk. (Hierbij nog: *Narratio de ortu nove devocionis in terra nostra*. — *Nomina fratrum Wyndesemensium*. — *Vita Magistri Gherardi Groit ac devotorum primorum ei succedentium*.)

Uitg.: (fragm.) door Clarisse in: *Kerkh. arch.* VIII. p. 260.

Schr.: Foppens, *Bibl. Belg.* I. p. 425. („Willem Vorntken, *De fundatoribus monasterii Windesemensis s. de origine collegii in Windesem s. Regularium canonicorum viri illustres*.”) — *Moll, Kerkgesch.* II 2. p. 350.

---

226 **Thom. à Kempis, Chronicon montis Ste. Agnetis. (1385—1471.)**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8853. 8o. 15e eeuw, afk. v. Heer Florenshuis te Deventer. (De primis fundatoribus Montis Ste. Agnetis et qualiter Mag. Ger. Magnus hunc locum eis primo significavit et de domo Windesheim. „Igitur domus Montis Ste. Agnetis.”)

Uitg.: 1. Door Herib. Rosweyde. *Antv. ap. Belleros fratres.* 1615. 8o. — 2. *Antv. ap. Hier. Verdussium.* 1621. 8o.

Schr.: B. Bähring, Thomas von Kempen. Berl. 1849. 8o. —
 Böhringer, Die Kirche Christi und ihre Zeugen. Zurich.
 1855. II 3. p. 677—811. — J. Mooren, Nachr. über
 Thom. à Kempis. Crefeld. 1855. 8o. — De Wind, Bibl.
 p. 76. — Potthast, Bibl. p. 548. — Moll, Kerkgesch.
 II 2. p. 349. — Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 838. —
 Foppens, Bibl. Belg. II. p. 1138. — Saxe, Onomasticon.
 II. p. 396.

---

227 **Jac. de Traiecto alias Voecht, Narratio de inchoatione
 status nostri et deinde de fratribus huius domus. (het
 Fraterhuis te Zwolle.)**

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 346. 4o. pap.
 65 bl. 15e eeuw. — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8849—
 8859. (extracten.)

Schr.: Delprat, in: Arch. v. kerkel. gesch. VI. p. 275—
 302. — Acquoy, De kroniek v. h. Fraterhuis te Zwolle,
 in: Versl. d. Kon. Akad. IX. p. 4—42. — Overijss.
 alm. 1845. p. 92—98.

---

228 **De domo clericorum Sti. Gregorii in civitate Zwollensi.**
 Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8854. 8o. Lat. 15e
 eeuw. („Anno Domini 1393.”)

---

229 **Ger. Coccius, Kronyk. (1233—1391.)**

Uitg.: Door de Overijss. Vereen. Deventer. 1860. 8o.
 (66 blz.)

Schr.: Van Hattum, Gesch. v. Zwolle. Voorrede. p. 7. —
 Potthast, Bibl. p. 247.

NB. Kroniek van het Regulieren-klooster Bethlehem te Zwolle.
 Het laatste gedeelte (tot 1471 met verv. tot 1520) is verloren. De
 schrijver stierf na 1471.

---

230 **De loco et ministris Campi Sti. Johannis. (St. Janskamp
 bij Vollenhoven.)**

Handschr.: *Amsterdam*. Bibl. v. prof. Moll. 16e eeuw. (fragm. v. eene metr. kron.)

Schr.: Moll, *Kerkgesch.* II 2. p. 88, 351.

231 **Joh. de Lochem, Registrum sive annales rerum in Transalania maxime et Gelria annis 1520—1525 gestarum.**

Handschr.: 's *Gravenhage*. Arch. v. d. H. R. v. Adel. (cf. Van den Bergh, in: *Nijhoffs Bijdr. N. R. V.* p. 59.) — *Amsterdam*. Bibl. Kon. Akad. No. 152. So. pap. en perk. 15e en 16e eeuw. 37 bl. („Kronijkmatige aantekeningen van verschillende handen betreffende het klooster Albergen bij Ootmarsum . . . op het einde historische aantekeningen betreffende de geschiedenis van Gelderland tijdens hertog Karel.”)

Uitg.: Door de Overijss. Vereen. 1875, 1876.

NB. Kroniek van het klooster Albergen in Overijssel.

232 **Nomina abbatum regalis monasterii Insularis illibatae Virginis Mariae (vulgo Marienweerd ticti) cum annis dominii et eorum obitu diebus hic brevibus perstricta sequuntur.**

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 17905. (Bibl. Hulthem.) fol. Lat. 16e eeuw. („Anno 1128 IV Kal. Julii.”)

233 **Kronyk van het fraterhuis te Doesburg. (1425—1559.)**

Handschr.: *Amsterdam*. Bibl. v. prof. Moll. ? ?

Schr.: Moll, *Kerkh. arch.* III. p. 108. — Moll, *Kerkgesch.* II 2. p. 169, 351.

234 **Narratio conventus Graviensis de aquarum inundatione gravissima Mosae apud Graviensem tractum. (1552—1558.)**

Handschr.: *Hamburg*. Stadtbibl. Hist. Germ. No. 316. fol. pap. 15e eeuw. (cf. *Archiv.* VI. p. 242, XI. p. 392.)

KRONIJKEN

VAN

ADELLIJKE GESLACHTEN.

- 235 **Insignia comitum, baronum et nobilium in aula Bavarica et in Belgio existentium (excerpta e libro Jacobi de Abbenbroogk.)**
Handschr.: *Breslau*. Bibl. Rhed. Repos. II. No. 51. fol. perk. 1492. (cf. Archiv. VI. p. 99.)
-

- 236 **Generatie ende oirspronck der Baenreheren ende andere edelen.**
Handschr.: *Utrecht*. Prov. arch. fol. pap. midden 16e eeuw. 250 bl. (cf. Vermeulen, Vanden levene ons Heren. p. XXXVIII.)
-

- 237 **Historiae et familiae comitum, ducum etc. Hollandiae, Selandiae, Hannoniae, Flandriae, Brabantiae, Cliviae etc. 1512.**
Handschr.: *Munchen*. Hofbibl. Cod. Germ. No. 1218.
-

238

Joh. Gerbr. de Leidis, Kronyk der heeren van Brederode in Holland. (tot 1486.)

Uitg.: Door Matthaeus, in: *Analecta veteris aevi.* (4o.) I 2. p. 587—740.

Schr.: De Wind, *Bibl.* p. 98—104. — Potthast, *Bibl.* p. 394. — Van Wijn, *Huiszitt. leven.* II 1. p. 1—89. (en Voorrede.) — Foppens, *Bibl. Belg.* II. p. 646.

NB. De schrijver putte uit het archief van Brederode: zijn werk is sedert 1250 belangrijk.

239

Chronicon illustrium dominorum de Brederode. (tot 1482.)
Handschr.: *Brussel.* *Bibl. Bourg.* No. 5376. 4o. Lat. 1515. („Genealogiam et gesta.”) (cf. *Archiv.* VIII. p. 495.) — *Utrecht.* *Acad. Bibl. MS. Hist.* No. 11. 4o. pap. 15e eeuw. („Genealogiam et gesta” — „quasi annorum viginti.”)

240

Thom. Gorcomiensis, De nobilibus baronibus dominis de Brederode.

Handschr.: *Brussel.* *Bibl. Bourg.* No. 17314. (Hulthum.) fol. Lat. 18e eeuw. — *Ald.* *Bibl. Bourg.* No. 6051. fol. Lat. 16e eeuw. (Origo dominorum de Brederode. „Anno domini 988 Arnulphus.”)

NB. Over den schrijver zie onder: *Hollandsche Kronijken.*

241

Gesta illustrium dominorum de Egmonda. cap 33. (440—1463.)

Handschr.: *Leiden.* *Acad. Bibl. B. P. L. Q.* 133 c. (Catal. *Geel.* No. 675.) 4o. pap. 1617. („descriptum ex codice monasterii Egmondensis.”) — *Middlehill.* No. 3318. (Gesta dominorum de Egmond. — cf. *Archiv.* VII. p. 101.) — *Brussel.* *Bibl. Bourg.* No. 5377. fol. Lat. 1478. (Chronica illustrium baronum ac dominorum de Egmonda. „Anno domini 725.”) cf. *Archiv.* VIII. p. 495. — *Ald.* *Bibl. Bourg.* No. 6049. fol. Lat. 16e eeuw. (Origo dominorum

de Egmonda. „Abbatia Egmondensis habuit.” — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 8047. fol. Lat. 15e eeuw. 1 bl. (Chronica brevis dominorum Egmondensium, door Wilh. v. Berchem?) — *Hamburg.* Stadtbibl. Hist. Germ. No. 31b. fol. pap. 15e eeuw. (Origo et genealogia nobilium dominorum de Egmonda.) cf. Archiv. VI. p. 241, XI. p. 392.

NB. Deze HSS. bevatten denkelijk *niet* allen dezelfde kroniek der heeren van Egmond.

242 **Ant. Hoveus, Die chronyque ofte historie der heeren van Egmond.**

Handschr.: *Hamburg.* Stadtbibl. (Bibl. Uffenb.) No. 20. p. 104—145. 4o. pap. 102 bl. — *Rome.* Bibl. Vatic. (Christ. No. 788. p. 1.) (Ant. Hovei, Historia baronum de Egmondi, idiom. belg. „Als men enz.”) — *'s Gravenhage.* Kon. Bibl. C. 51. p. 330—352. (cf. Kerkh. arch. II. p. 80, III. p. 222.) — *Ald.* Kon. Bibl. E. 12. f. 92—166a. (De beide laatste HSS. hebben een beteren tekst dan de gedrukte.) — *Ald.* Rijks-arch. (Egmondana, achter Inventaris v. Boud. v. Rietwyck.) — *Haarlem.* Bibl. v. De Blocquery. (1859.) 4o. pap. 80 bl. met teekeningen. — *Amsterdam.* Bibl. v. Jhr. Dr. J. P. Six. 4o. Afk. v. Alkemade. (Kronyk van het edele geslacht van Egmond. cf. Kron. Hist. Gen. 1848. p. 32.)

Uitg.: 1. Alkmaar. 1630. — 2. Alkmaar. 1637. — 3. ?? — 4. Alkmaar. 1646. — 5. Haarlem. 1664. — 6. Amsterdam. 1696. — 7. Alkmaar. 1707. — 8. Alkmaar. 1734. Schr.: Kist, in: Kerkhist. arch. II. p. 83. — Van Hasselt, in: Kerkhist. arch. III. p. 222.

243 **Chronique des seigneurs et comtes d'Egmont.**

Handschr.: *Freiburg (in Silezië.)* Kasteel Fürstenstein.

(Bibl. v. prof. De Plesse.) 4o. 111 bl. 1585. Afk. v. Anna v. Egmont.

Uitg.: Door Stenzler, in: *Compte-rendu de la comm. roy. d'hist.* 2e Serie. IX. p. 13 vlg.

244

De vita et rebus gestis dominorum de Arckel. (tot 1428.)
 Handschr.: *Hamburg*. Stadtbibl. Hist. Germ. 31b. fol. pap. 15e eeuw. (De origine et gente dominorum de Arckel. — Ander HS. dan het door Matthaëus gebruikte; loopt tot 1426. cf. *Archiv*. VI. p. 241, XI. p. 391.) — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6047. fol. Lat. 16e eeuw. (De dominis de Arckel. „Tempore Theodorici II.”) — *Ald.* Bibl. Bourg. No. 8048. fol. Lat. 15e eeuw. (Illustrium ac bellicorum virorum dominorum nobilis domini de Arckel. Door W. v. Berchem?)

Uitg.: In: Matthaëus, *Veteris aevi analecta*. V. p. 203—240.
 Schr.: A. Kemp, *Leven der heeren van Arkel*. (Gorinch. 1656. 8o.) — Potthast, *Bibl.* p. 144. — De Wind, *Bibl.* p. 105.

NB. De schrijver leefde c. 1480. Zie over hem: Theod. Pauli *Chronicon universale*. (onder *Hollandsche Kronijken*.) De twee laatste HSS. schijnen eene andere kroniek te bevatten.

245

Kronycke des lants van Arkel ende der Steede van Gorcum. (tot 1480.)

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. No. 962. fol. pap. 17e eeuw. („Die edele heeren van Arkel syn waerachtige Trojanen.”)

246

Aerndt Kemp Jacz., Chronycke der Heeren van Arkell ende oirspronck ende voortganck van der stede van Gorinchem.

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. K. 229. gr. fol. pap. 244 bl. begin 17e eeuw.

NB. Deze kroniek van een Gorkumsch burger, opgedragen aan

Phil. Will. v. Oranje in 1607, is veel gebruikt door Abr. Kemp in zijn (gedrukt) *Leven der heeren van Arkel*. Dit HS. (het autograaf van den auteur met verzen en teekeningen) bevat levens der heeren van Arkel, Utrechtsche bisschoppen, Hollandsche graven enz.

---

247 **Hanneman, Genealogia comitum de Wassenacr.** (1585.)
Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. C. 12. 11 bl. c. 1700.

---

248 **Histoire des seigneurs de Vianen, Ameyde et Teylingen.**
Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6052. fol. Lat. 16e eeuw. („Anno Domini 1325 fuit.”)

---

249 **Crónica dominorum de Heusden.**
Handschr.: *Hamburg*. Stadtbibl. (Bibl. Uffenb.) No. 20. p. 146—161. 4o. pap. 102 f. — 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. B. 4. 14 bl. Afschr. v. een origineel uit de 16e eeuw. — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8049. fol. Lat. 15e eeuw. (De origine domini de Huesden et de Althove.)

---

250 **Theod. Gorcomiensis, De origine dominorum de Borsalia.**
Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 17317. fol. Lat. 18e eeuw. Afk. van De Nélis.
NB. Zie over den schrijver: Theod. Pauli, Chron. univ. onder: *Hollandsche Kronijken*.

---

251 **Histoire des seigneurs d'Ysselsteyn, domini de Egmonda.**
Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6050. fol. Lat. 15e eeuw. („Anno Domini 1296.”)

252

Origines Culeburgicae. (1015—1494.) (Hollandsch.)
 Handschr.: *Berlijn*. Kon. Bibl. No. 131. 1716. (Genealogie
 ende afkomste van den huysen van Culemborch. „Die
 hertogen van Siccambriën.” Loopt tot 1639. — cf. Ar-
 chiv. VIII. p. 828.)

Uitg.: In: *Matthaeus, Analecta*. III. p. 589—656. 4o.
 Schr.: *Paquot, Mémoires*. V. p. 218. — *De Wind, Bibl.*
 p. 88. — *Potthast, Bibl.* p. 475. — *Foppens, Bibl.*
Belg. II. p. 1168.

NB. De kroniek verhaalt de geschiedenis van de stad en de
 heeren van Culemborch. De schrijver zou Zweder van Culemborch
 heeten en omstreeks 1490 geleefd hebben. Het genoemde HS. zal
 wel eene andere kroniek bevatten.

7 253

**Joh. de Buyck, Origo dominorum de Culembourg, Oyster-
 vant, Borsaliorum, de dominis de Vere, Apkoude et Gaes-
 beek, Woerden, Vliet, Benthem, Hennenburch, Woern,
 Persijn et Waterlant, Hairlem.** — *Id.*, *Historia dominorum
 de Lederdam, de Hockelem, de Asperen, Hagenstein, Leyen-
 borch, Nordenlois, Zoelen, Avenzaco, Ablas et Alblasser-
 dam, Berghen, domini Arnoldi.*

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 6054, 6048. Lat.
 fol. 16e eeuw. (cf. ald. No. 8037—8050. 4o. pap. 16e
 eeuw.)

BIOGRAPHIËN
VAN
BEROEMDE PERSONEN.

---

254 **Vita Jacobae, ducissae Hollandiae.**

Handschr.: *Rome*. Bibl. Vatic. No. 3887. p. 527. fol. pap.
(cf. Archiv. V. p. 204.) — *Leiden*. Bibl. Maatsch. Letterk. No. 684. fol. 1844. 2 bl. (Uittreksel uit een onuitgegeven HS. betr. Jacoba v. Beijeren op de Vatic. Bibl.)

Uitg.: 1. Door Mone. — 2. In de Stuttgarter Bibl. Bd. I. Schr.: Von Löher, *Jacobäa von Bayern*. I. p. 412.

---

255 **Ger. Geldenhauer (Noviomagus), Vita Philippi à Burgundia episcopi Ultraiectensis.**

Uitg.: 1. Straatsburg. 1529. — 2. In: Struvius, *Rer. Germanic. script.* Hanov. 1611. — 3. Argentor. 1717. — 4. In: Matthaeus, *Analecta*. 4o. I. p. 145—229.

Schr.: De Wind, Bibl. p. 70 Noot 4. — Potthast, Bibl. p. 851. — Saxe, *Onomasticon*. III. p. 59. — De Geer, Voorr. v. Bommelii *Bellum Traiect.* p. XI vlg.

256

Vita S. Gertrudis ab Oosten virginis Beghinae Delphensis in Belgio. († 1358.)

Handschr.: *Rome*. Bibl. Vallicell. C. 124. (Sanctae Gertrudis ab Oosten beghinae Memoriae historicae. „Stigmata domini nostri.”)

Uitg.: In: *Acta sanct.* Boll. 6 Jan. I. p. 349—353. (vlg. een HS. te Utrecht.)

Schr.: Potthast, Bibl. p. 720.

257

Joh. Gerlacus, Tleven vane Liedwy die maghet van Seyedam.

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. laatst 15e eeuw.

Uitg.: 1. Delft bij Homberch. 1487. — 2. Delft. (Homberch.) 1490. — 3. Gouda. 1496. — 4. (vert. door Brugman) in: *Acta sanct.* Boll. 14 Apr. II. p. 270—303.

Schr.: Moll, Joh. Brugman. p. 132 Noot 1.

258

Joh. Brugmannus, Vita B. Lidwinae sive Lidwiginis virginis Schiedami in Hollandia. († 1433.)

Handschr.: 's *Gravenhage*. Kon. Bibl. A. 83. (291.) 4o pap. — *Utrecht*. Acad. Bibl. MS. Eccl. No. 489. fol. pap. 15e eeuw. (Vita alme Lydwine.) — *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 3391—3399. fol. perk. 15e eeuw. (Lydtwyd Schiedamensis.)

Uitg.: 1e bewerking. — Keulen. 1483.

2e bewerking. — In: *Acta SS.* Boll. 14 Apr. II. p. 270—303.

3e bewerking. — 1. Te Schiedam. 1498. — 2. (verkort door Surius, in: *Acta sanctorum.* 14 Apr. p. 160—178. — 3. In: *Acta sanct.* Boll. 14 Apr. p. 303—363.

Omwerking door Thom. à Kempis. In: Thom. à Kempis, *Opera.* (Antv. 1615. 8o.) p. 824—889.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 784, Suppl. p. 162. — J. Bruchman, *Vie de la bienheureuse Lidwine.* Bes. 1840. —

Hofdijk, Over St. Lydwina van Schiedam. (Dietsche warande. 1857. III. p. 87.) — Fr. Pösl, Die reine Liebe in dem Leben der H. Lidwina. Regensb. 1862. — Foppens, Bibl. Belg. II. p. 1138. — Moll, Joh. Brugman. II. p. 131—137.

NB. Dit is een ander leven dan het voorgaande, door Brugman vertaalde.

---

259 **Thom. à Kempis, Vita venerabilis magistri Gerardi Magni vulgo Groot.**

Uitg.: 1. Door Henr. Sommalius. Antv. 1615. p. 889—928.

(Ook in de latere edities van Thom. à Kempis' Werken.)

Schr.: Val. Andreas, Bibl. Belg. p. 838. — Foppens, Bibl. Belg. II. p. 1138.

---

260 **Thomas à Kempis, Vita Domini Florentii.**

Uitg.: In: Thom. à Kempis, Opera omnia. (Antv. 1615.)

p. 928—970. (en in de latere edities.)

---

261 **Thomas à Kempis, Liber de vitis discipulorum Domini Florentii.**

Uitg.: In: Thom. à Kempis, Opera. (Antv. 1615.) p. 970—

1023. (en in de latere edities.)

---

262 **Rud. Dier de Muden et Petr. Hoorn, De magistro Gherardo Grote, domino Florencio et multis aliis devotis fratribus.**

Uitg.: In: Dumbar, Analecta. I. p. 1—113, 114—148.

Schr.: Foppens, Bibl. Belg. II. p. 1081. — Potthast, Bibl. p. 267.

NB. Geschreven in 1408 door R. Dier. († 1458.) P. Hoorn leverde het vervolg over 1450—1472. — Zie over deze en de volgende (ook andere dergelijke biographiën-collectiën): Moll, Kerkgesch. II 2. p. 355. — Acquoy, Het klooster te Windesheim. passim.

263

Levensbeschrijvingen van verschillende moderne devoten.
 Handschr.: (vroeger) *Noordhorn*. Bibl. v. h. klooster Frenswegen. (thans Bibl. te Straatsburg?) 4o. 190 bln. perk. — *Amsterdam*. Bibl. v. prof. Moll. (Afschr. door W. F. Visch. c. 1820.)

Schr.: Delprat, Broedersch. v. G. Groote. (1e uitgave.) p. 266. — Westendorp, *Antiquiteiten*. I. p. 460. — Lindeborn, *Hist. episcop. Daventr.* p. 327. — Acquoy, *Windesheim*. I. p. 137 Noot 2.

264

Levensbeschrijvingen van verschillende moderne devoten.
 Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8849—8859. (Afk. v. Heer Florenshuis te Deventer.) (Reeds vermeld onder de kroniek van het Zwolsche fraterhuis in de vorige rubriek.)

Schr.: Moll, *Kerkgesch.* II 2. p. 355 Noot 6.

265

Vita Johannis Brinckerinck.

Handschr.: *Brussel*. Bibl. Bourg. No. 8849—8859.

Schr.: Acquoy, *Windesheim*. I. p. 62 Noot 4.

266

Vita Egberti ter Beck quinti rectoris domus domini Florencii Daventriae. († 1483.)

Uitg.: In: Dumbar, *Analecta*. I. p. 162—178.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 678.

267

Petrus Traiecti et Gerardus de Busco, Vita Johannis Hatten procuratoris domus Florencii Daventriae. († 1485.)

Uitg.: In: Dumbar, *Analecta*. I. p. 179—223.

Schr.: Potthast, Bibl. p. 761.

---

268 **Alb. Lubeck, Vita Petri Hoorn presbyteri. († 1479.)**

Uitg.: In: *Dumbar, Analecta*. I. p. 148—162.

Schr.: *Potthast, Bibl.* p. 745.

---

269 **Levensbeschrijvingen van verschillende nonnen van het klooster Diepenveen.**

Handschr.: *Spankeren*. *Bibl. v. d. Geld. toren*. 4o. 190 bln. pap. (1534.) — *Amsterdam*. *Bibl. v. prof. Moll*. Afschr. v. h. vorige.

Uitg.: (fragm.) In: *Matthaeus, Anon. Chron. duc. Brab.* (L. B. 1707.) p. 225—264. (*Vita Elisabethae v. Heenvliet etc.*)

Schr.: *Moll, Joh. Brugman*. Voorr. p. VIII, IX.

---

270 **Levensbeschrijvingen van verschillende zusters van Meester-Geertshuis te Deventer.**

Handschr.: *Spankeren*. *Bibl. v. d. Geld. toren*. 4o. 146 bln. pap. (midden 15e eeuw.) — *Amsterdam*. *Bibl. v. prof. Moll*. Afschr. v. h. voorg.

Schr.: *Moll, Joh. Brugman*. Voorr. p. VII, VIII.

---

271 **Levensbeschrijvingen van Heer Egbert ter Beke, Moeder Andries Yserens en verschillende zusters van het Lammenhuis te Deventer.**

Handschr.: *Zwolle*. *Bibl. v. O. A. Spitzen*. 12o. 157 bl. pap. begin 16e eeuw.

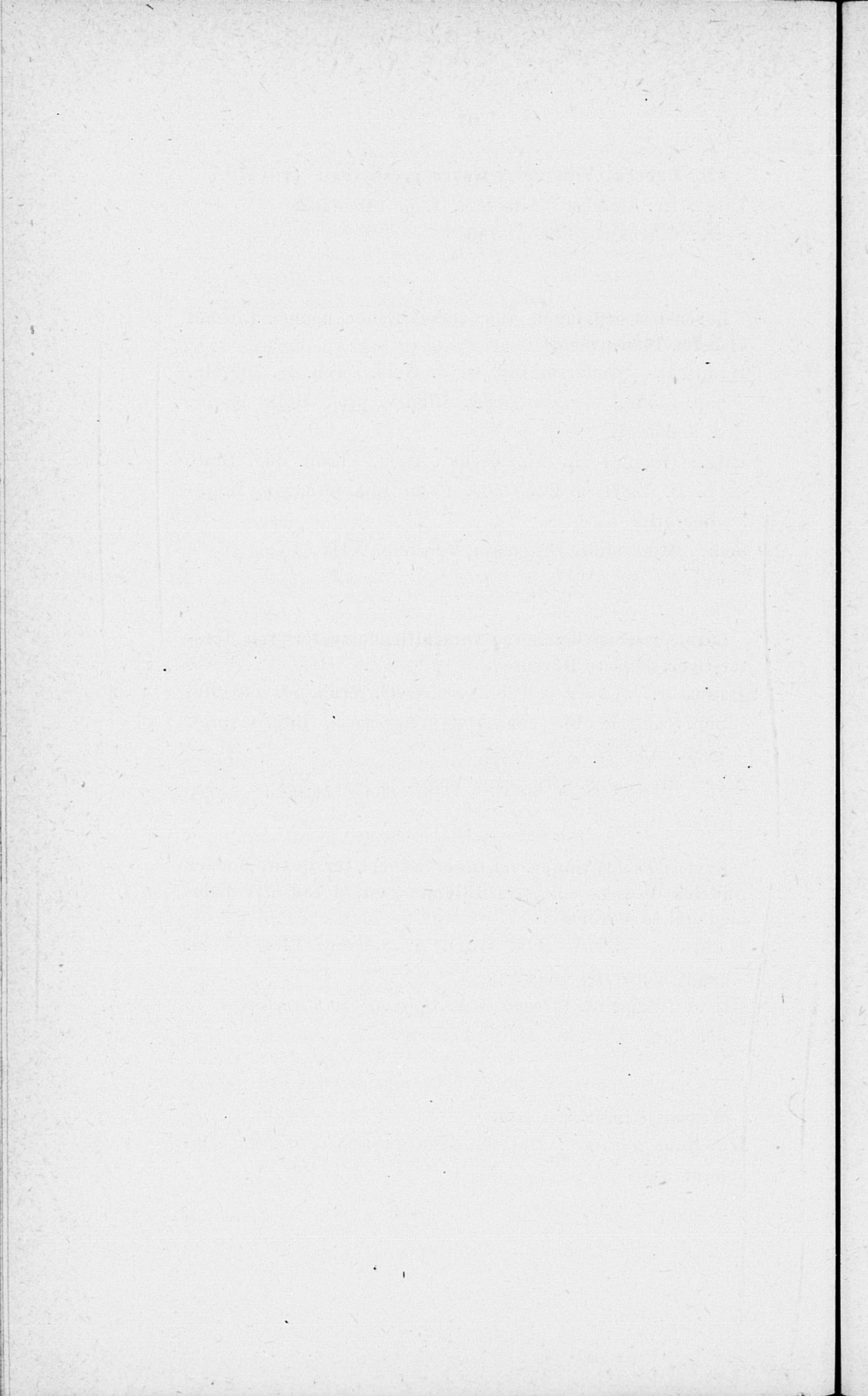
Uitg.: (fragment.) Door O. A. Spitzen; in: *Archief v. h. aartsbisd. Utrecht*. II. p. 178 vlg.

---

272 **Wesseli Groningani vita.**

Handschr.: *Weenen*. *Hofbibl. Hist. prof. No. 137*. (in 1790 aanwezig.)

Door het HISTORISCH GENOOTSCHAP zijn uitgegeven
 onderstaande werken:

KRONIJK van het Historisch Gezelschap te Utrecht.

2^e jaargang. 1846 (*) f 5.— | 4^e jaargang. 1848. . f 3.70.
 3^e jaargang. 1847. . - 2.70. | 5^e jaargang. 1849. . - 6.—
 (*) De eerste jaargang is nimmer in druk verschenen.

KRONIJK van het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht.

2^e serie
 6^e jaargang. 1850. . f 6.— | 19^e jaargang. 1863. . f 7.40.
 7^e jaargang. 1851. . - 6.40. | 20^e jaargang. 1864. . - 7.20.
 8^e jaargang. 1852. . - 6.80. | 5^e serie
 9^e jaargang. 1853. . - 6.80. | 21^e jaargang. 1865. . - 7.60.
 10^e jaargang. 1854. . - 6.80. | 22^e jaargang. 1866. . - 7.20.
 3^e serie | 23^e jaargang. 1867. . - 9.20.
 11^e jaargang. 1855. . - 3.20. | 24^e jaargang. 1868. . - 9.40.
 12^e jaargang. 1856. . - 3.60. | 25^e jaargang. 1869. . - 10.70.
 13^e jaargang. 1857. . - 4.80. | 6^e serie
 14^e jaargang. 1858. . - 5.10. | 26^e jaargang. 1870. . - 8.00
 15^e jaargang. 1859. . - 4.60. | 27^e jaargang. 1871. . - 8.20.
 4^e serie | 28^e jaargang. 1872. . - 6.20.
 16^e jaargang. 1860. . - 5.40. | 29^e jaargang. 1873. . - 8.30.
 17^e jaargang. 1861. . - 5.80. | 30^e jaargang. 1874. . - 10.30.
 18^e jaargang. 1862. . - 6.60. | 31^e jaargang. 1875. . - 8.40.

BERIGTEN van het Historisch Gezelschap te Utrecht.

1^e deel. 1^e stuk. 1846. f 3.40. | 2^e deel. 2^e stuk. 1849.
 1^e deel. 2^e stuk. 1848. - 2.20. | (Verhooren van JOHAN
 2^e deel. 1^e stuk. 1849. - 2.20. | v. OLDENBARNEVELT). - 3.80.

BERIGTEN van het Historisch Genootschap te Utrecht.

3^e deel. 1^e stuk. 1850. f 3.— | 5^e deel. 2^e stuk. 1856. - 2.50.
 3^e deel. 2^e stuk. 1851. - 3.— | 6^e deel. 1^e stuk. 1857. - 2.50.
 4^e deel. 1^e stuk. 1851. - 3.— | 6^e deel. 2^e stuk. 1857. - 2.10.
 4^e deel. 2^e stuk. 1851. - 2.50. | 7^e deel. 1^e stuk. 1861. - 5.50.
 5^e deel. 1^e stuk. 1853. - 3.20. | 7^e deel. 2^e stuk. 1863. - 6.50.

CODEX DIPLOMATICUS in 4°. 1848. - 5.20.

2^e serie in 8°.
 1^e deel. 1^e afd. 1852. f 3.75. | 3^e deel. 2^e afd. 1856. - 3.40.
 1^e deel. 2^e afd. 1852. - 3.10. | 4^e deel. 1^e afd. 1859. - 3.10.
 2^e deel. 1^e afd. 1853. - 6.20. | 4^e deel. 2^e afd. 1860. - 5.20.
 2^e deel. 2^e afd. 1853. - 3.20. | 5^e deel. 1860. . . - 12.00.
 3^e deel. 1^e afd. 1855. - 6.50. | 6^e deel. 1863. . . - 1.20.

REGISTER op de onderwerpen behandeld in de Kronijk.

Berichten en den Codex Diplomaticus . . . . . - 1.80.

**WERKEN van het Hist. Genootschap te Utrecht.
Nieuwe Reeks.**

- N°. 1. Bronnen van de geschiedenis der Nederlanden in de middeleeuwen. — Annales Egmondani . f 1.20.
- N°. 2. Verbaal van de buitengewone Ambassade naar Engeland in 1685 . . . . . - 1.80.
- N°. 3. Memoriën van Roger Williams . . . . . - 2.10.
- N°. 4. Bronnen van de geschiedenis der Nederl. in de middeleeuwen. — Kronijken van Emo en Menko. - 3.70.
- N°. 5. Hortensius over de opkomst en den ondergang van Naarden. Met 2 kaarten . . . . . - 4.50.
- N°. 6. Bronnen van de geschiedenis der Nederlanden in de middeleeuwen. — Kronijk van Holland van een ongenoemden geestelijke (Gemeenlijk geheeten Kronijk van den Clerc uten laghen landen bi der see). . . . . - 2.30.
- N°. 7. Kronijk van Eggerik Egges Phebens van 1565—1594. . . . . - 2.40.
- N°. 8. De oorlogen van Hertog Albrecht van Beieren met de Friezen in de laatste jaren der XIVe eeuw. - 9.80.
- N°. 9. Verbaal van de Ambassade van Gaspar van Vosbergen bij den Koning van Denemarken, den Neder-Saxischen Kreits en den Koning van Zweden. 1625. . . . . - 2.30.
- N°. 10. Verbaal van de Ambassade van Aerssen, Joachimi en Burmania naar Engeland. 1625. . . - 1.90.
- N°. 11. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert. *Eerste Deel.* 1584—1618. . . - 4.00.
- N°. 12. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert. *Tweede Deel. Eerste Afdeeling.* 1618—1621. . . . . - 2.80.
- N°. 13. Memorials and Times of Peter Philip Juriaan Quint Ondaatje . . . . . - 4.00.
- N°. 14. Verhooren en andere bescheiden betreffende het Rechtsgeding van Hugo de Groot. . . . . - 4.80.
- N°. 15. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert. *Tweede Deel. Tweede Afdeeling.* 1621—1626. . . . . - 5.50.
- N°. 16. Memoriën en Adviezen van Cornelis Pieterszoon Hooft . . . . . - 4.90.
- N°. 17. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert. *Derde Deel. Eerste Afdeeling.* 1626, 1627 . . . . . - 6.50.

- N°. 18. Onderzoek van 's Konings wege ingesteld omtrent de Middelburgsche Beroerten van 1566 en 1567; naar 't oorspronkelijke handschrift uitgegeven door Dr. J. van Vloten . . . . . f 3.40.
- N°. 19. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert. *Derde Deel. Tweede Afdeeling.* 1628, 1629 . . . . . - 8.20.
- N°. 20. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert. *Derde Deel. Derde Afdeeling.* 1630. . . . . - 6.10.
- N°. 21. De Rekeningen der Grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Eerste Deel* . . . . . - 5.80.
- N°. 22. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert. *Derde Deel. Vierde Afdeeling.* 1631—1644. . . . . - 4.50.
- N°. 23. Journaal van Constantijn Huygens, den zoon, van 21 October 1688 tot 2 September 1696 (Handschrift van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam). *Eerste Deel.* - 6.70.
- N°. 24. De Rekeningen der Grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Tweede Deel.* . . . . - 7.20.
- N°. 25. Journaal van Constantijn Huygens, den zoon, van 21 October 1688 tot 2 September 1696 (Handschrift van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam). *Tweede Deel.* - 7.90.
- N°. 26. De Rekeningen der Grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Derde Deel* . . . . . - 6.20.
- N°. 27. Brieven van en aan Joan Derck van der Capellen van de Pol. Uitgegeven door Mr. W. H. de Beaufort . . . . . -10.80.
- N°. 28. *Bellum Trajectinum Henrico Bomelio autore* . - 1.40.
- N°. 29. De Rekeningen der Grafelijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Eerste Deel* . . . . . - 6.80.
- N°. 31. Lijst van Noord-Nederlandsche Kronijken. Met opgave van bestaande Handschriften en Litteratuur, door Mr. S. Muller. Fz. . . . . - 1.40.

BIJDRAGEN EN MEDEDEELINGEN van het
 Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht. Ie Deel. f 5.60.
 Idem. IIe Deel . . . . . - 5.20.
 Idem. IIIe Deel . . . . . - 5.20.

DAGVERHAAL van JAN VAN RIEBEEK, Eerste
 Gouverneur aan de Kaap de Goede Hoop. . . . - 1.20.

KATALOGUS der Boekerij van het Historisch Genoot-
 schap, gevestigd te Utrecht. 3^e uitgave. 1872. . - 1.60.

ABRAHAM DE WICQUEFORT, Histoire des Provinces-Unies
 des Pais-Bas, depuis le parfait etablissement de cet
 estat par la paix de Munster. Tom. I—IV. . . - 26.00.

Jhr. Mr. A. M. C. VAN ASCH VAN WIJCK, Een Woord
 in het belang van het Nederl. Archiefwezen. 1846. - 0.20.

Bovenstaande werken zijn, voor zoover zij voorhanden zijn,
 door de Leden tegen de helft van den prijs te bekomen.
